

Uniwersytet Rzeszowski

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Rzeszowski

ul. Rejtana 16c, 35-959 Rzeszów

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **Ekonomia**

1. Poziom/y studiów: studia I i II stopnia
2. Forma/y studiów: stacjonarne i niestacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}
Ekonomia i finanse

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

Nauki o zarządzaniu i jakości

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Ekonomia i finanse – studia I stopnia	159	88
Ekonomia i finanse – studia II stopnia	110	92

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki o zarządzaniu i jakości – studia I stopnia	21	12
Nauki o zarządzaniu i jakości – studia II stopnia	10	8

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Załącznik nr 17.2. do Uchwały nr 460/o6/2019 Senatu UR

OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ Obowiązuje od roku akademickiego 2019/2020

Nazwa kierunku studiów	Ekonomia	
Poziom studiów	Pierwszego stopnia	
Profil studiów	Ogólnoakademicki	
Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia dla poziomów 6 - 7 określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 z późn. zm.) oraz charakterystyki drugiego stopnia dla poziomów 6 – 7 określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 2218) w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 – 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.		
Symbol kierunkowych efektów uczenia się	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK Poziom 6
Wiedza: absolwent zna i rozumie		
K_Wo1	podstawowe pojęcia z zakresu nauk ekonomicznych, koncepcje teorii ekonomii w ujęciu mikro i makroekonomicznym oraz związki nauk ekonomicznych z naukami pokrewnymi	P6S_WG
K_Wo2	istotę procesów integracji i globalizacji w kontekście efektywności gospodarowania, przepływu kapitałów i doskonalenia metod zarządzania	P6S_WG
K_Wo3	prawidłowości funkcjonowania rynku oraz rolę człowieka w kształtowaniu jego struktur	P6S_WG
K_Wo4	odpowiednie metody analizy i prezentacji danych z zakresu dyscypliny ekonomia i finanse oraz pokrewnych w ramach dziedziny nauk społecznych	P6S_WG
K_Wo5	funkcjonowanie organizacji różnego typu, w tym przedsiębiorstw, wykorzystując wiedzę z zakresu ekonomii i finansów oraz nauk o zarządzaniu i jakości	P6S_WG
K_Wo6	procesy zmian struktur gospodarczych oraz określa ich przyczyny, przebieg i konsekwencje	P6S_WG
K_Wo7	wzajemne relacje pomiędzy organizacjami gospodarczymi i społecznymi w zakresie organizacyjno - ekonomicznym oraz finansowym, a także ich oddziaływanie na zmiany struktur gospodarczych	P6S_WG
K_Wo8	fundamentalne dylematy współczesnego rozwoju społeczno-gospodarczego	P6S_WK
K_Wo9	podstawowe ekonomiczne, instytucjonalne, prawne oraz kulturowe i etyczne uwarunkowania różnych rodzajów działalności w sektorze prywatnym i publicznym	P6S_WK
K_W10	podstawowe zasady ochrony własności intelektualnej, przemysłowej i prawa autorskiego	P6S_WK
K_W11	podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	P6S_WK

Umiejętności: absolwent potrafi		
K_U01	analizować zjawiska, ich uwarunkowania i determinanty oraz procesy zachodzące w gospodarce	P6S_UW
K_U02	stosować teoretyczną wiedzę ekonomiczną do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów w obszarze funkcjonowania i finansowania różnych organizacji, w tym przedsiębiorstw	P6S_UW
K_U03	pozyskiwać i analizować dane dotyczące procesów rozwoju gospodarczego i społecznego oraz projektować zadania badawcze i proponować sposoby ich realizacji	P6S_UW
K_U04	analizować przyczyny i oceniać przebieg zjawisk gospodarczych i społecznych w warunkach nie w pełni przewidywalnych	P6S_UW
K_U05	wykorzystywać metody i narzędzia, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne w ocenie i prognozowaniu procesów gospodarczych i społecznych	P6S_UW
K_U06	wykorzystać wiedzę ekonomiczną w procesie poszukiwania optymalnych rozwiązań problemów gospodarczych i społecznych oraz normy i standardy w procesie analizy ekonomiczno-finansowej	P6S_UW
K_U07	komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii z zakresu ekonomii i finansów, w tym przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich	P6S_UK
K_U08	przygotować prace pisemne oraz wystąpienia ustne w języku polskim i obcym z wykorzystaniem technik multimedialnych dotyczących problemów ekonomicznych i społecznych	P6S_UK
K_U09	posługiwać się literaturą obcą w identyfikacji zjawisk gospodarczych wykorzystując zdobyte umiejętności językowe na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
K_U10	planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole, pracować w grupie, przyjmując w niej różne role oraz współodpowiedzialność za realizowane zadania, także o charakterze interdyscyplinarnym	P6S_UO
K_U11	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	P6S_UU
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do:		
K_K01	krytycznej oceny posiadanej wiedzy ekonomicznej i odbieranych treści oraz ciągłego poznawania zmieniających się warunków gospodarowania	P6S_KK
K_K02	uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych z zakresu ekonomii oraz konfrontowania wiedzy z przedstawicielami praktyki gospodarczej w kontekście realizacji projektów badawczych	P6S_KK
K_K03	wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego poprzez uczestniczenie w przygotowaniu projektów gospodarczych i społecznych	P6S_KO

K_Ko4	inicjowania działań na rzecz interesu publicznego, a także myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P6S_KO
K_Ko5	prezentowania postawy odpowiedzialnej i przedsiębiorczej w odniesieniu do kształtowania własnej kariery zawodowej oraz pełnienia ról zawodowych, przestrzegając zasad etyki i dbając o dorobek i tradycje zawodu	P6S_KR

Załącznik nr 18.2. do Uchwały nr 460/o6/2019 Senatu UR

OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ Obowiązuje od roku akademickiego 2019/2020

Nazwa kierunku studiów	Ekonomia	
Poziom studiów	Drugiego stopnia	
Profil studiów	Ogólnoakademicki	
Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia dla poziomów 6 - 7 określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 z późn. zm.) oraz charakterystyki drugiego stopnia dla poziomów 6 – 7 określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 2218) w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 – 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.		
Symbol kierunkowych efektów uczenia się	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK Poziom 7
Wiedza: absolwent zna i rozumie		
K_Wo1	w pogłębionym stopniu pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu nauk ekonomicznych oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi w ujęciu mikro i makroekonomicznym, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny ekonomia i finanse oraz dyscyplin pokrewnych	P7S_WG
K_Wo2	główne tendencje rozwojowe w zakresie ekonomii i finansów oraz nauk o zarządzaniu i jakości	P7S_WG
K_Wo3	wieloaspektowe prawidłowości funkcjonowania rynku oraz rolę człowieka w kształtowaniu jego struktur	P7S_WG
K_Wo4	zaawansowane metody i narzędzia opisu, w tym techniki pozyskiwania danych oraz modelowania procesów gospodarczych	P7S_WG
K_Wo5	zasady funkcjonowania podmiotów gospodarczych i instytucji w ujęciu krajowym i międzynarodowym w warunkach zmieniającego się otoczenia	P7S_WG
K_Wo6	istotę i złożoność procesów integracji i globalizacji we współczesnej gospodarce w aspekcie efektywności gospodarowania, przepływu kapitałów i stosowania nowoczesnych metod zarządzania	P7S_WG
K_Wo7	charakter powiązań i relacji społeczno - gospodarczych w ujęciu krajowym i międzynarodowym	P7S_WG

K_W08	fundamentalne dylematy współczesnego rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o nowoczesne koncepcje teorii ekonomii, finansów, zarządzania i jakości w ujęciu mikro- i makroekonomicznym	P7S_WK
K_W09	złożone i różnorodne uwarunkowania ekonomiczne, instytucjonalne, prawne oraz kulturowe i etyczne działalności w sektorze prywatnym i publicznym	P7S_WK
K_W10	determinanty zmian struktur i więzi instytucjonalnych we współczesnej gospodarce oraz określa ich przebieg i skutki w sposób ewolucyjny i wariantowy	P7S_WK
K_W11	zasady ochrony własności intelektualnej, przemysłowej i prawa autorskiego	P7S_WK
K_W12	szczegółowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	P7S_WK
Umiejętności: absolwent potrafi		
K_U01	analizować zjawiska, ich uwarunkowania i determinanty oraz procesy zachodzące w gospodarce i wskazywać na powiązania między tymi procesami w ujęciu makro- i mega ekonomicznym	P7S_UW
K_U02	wykorzystywać posiadaną wiedzę ekonomiczną w procesie kreatywnych poszukiwań rozwiązań złożonych i nietypowych problemów gospodarczych i społecznych	P7S_UW
K_U03	dokonać właściwego doboru źródeł informacji umożliwiających krytyczną ocenę i analizę procesów rozwoju gospodarczego i społecznego, ich syntezę, twórczą interpretację i prezentację	P7S_UW
K_U04	analizować przyczyny i oceniać przebieg zjawisk gospodarczych i społecznych w warunkach nieprzewidywalnych	P7S_UW
K_U05	wykorzystywać metody i narzędzia, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne w ocenie i prognozowaniu procesów gospodarczych i społecznych, przystosowanie istniejących oraz opracowanie nowych metod i narzędzi	P7S_UW
K_U06	pozyskiwać i analizować dane dotyczące procesów rozwoju gospodarczego i społecznego, wykorzystując zaawansowane metody matematyczno - statystyczne w poszukiwaniu optymalnych rozwiązań problemów	P7S_UW
K_U07	formułować i testować hipotezy badawcze dotyczące przebiegu zjawisk gospodarczych i społecznych	P7S_UW
K_U08	komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców na tematy specjalistyczne z zakresu ekonomii i finansów, w tym prowadzić debatę przedstawiając i oceniając prezentowane opinie i stanowiska	P7S_UK
K_U09	przygotować prace pisemne oraz wystąpienia ustne w języku polskim i obcym z wykorzystaniem technik multimedialnych dotyczących problemów ekonomicznych i społecznych	P7S_UK
K_U10	posługiwać się literaturą obcą w identyfikacji zjawisk gospodarczych wykorzystując zdobyte umiejętności językowe na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistyczną terminologią	P7S_UK

K_U11	kierować pracą zespołu, współdziałać w grupie w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespole	P7S_UO
K_U12	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie	P7S_UU
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do		
K_K01	samoskonalenia się w procesie zdobywania wiedzy i odbieranych treści oraz ich krytycznej oceny	P7S_KK
K_K02	uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu złożonych problemów poznawczych i praktycznych z zakresu ekonomii oraz konfrontowania wiedzy z ekspertami z praktyki gospodarczej w kontekście realizacji projektów badawczych i naukowych	P7S_KK
K_K03	wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego poprzez realizację projektów gospodarczych i społecznych	P7S_KO
K_K04	inicjowania działań na rzecz interesu publicznego, a także myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P7S_KO
K_K05	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, przestrzegania i rozwijania zasad etyki oraz podtrzymywania etosu zawodowego	P7S_KR

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Sabina Grabowska	Dr hab., prof. UR; Dziekan Kolegium Nauk Społecznych
Ryszard Kata	Dr hab., prof. UR; Dyrektor Instytutu Ekonomii i Finansów
Bogdan Wierziński	Dr hab., prof. UR; Prodzikan Kolegium Nauk Społecznych; Pełnomocnik Dyrektora Instytutu ds. współpracy z zagranicą
Lidia Kaliszczak	Dr; z-ca Dyrektora Instytutu Ekonomii i Finansów; kierownik Zespołu Programowego kierunku ekonomia; członek Rady Dydaktycznej KNS
Małgorzata Wosiek	Dr; z-ca Dyrektora Instytutu Ekonomii i Finansów
Anna Barwińska-Małajowicz	Dr hab., prof. UR; Kierownik Katedry Ekonomii i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych; członek Zespołu Programowego kierunku ekonomia;
Wiesława Kuźniar	Dr hab., prof. UR; Kierownik Katedry Marketingu i Przedsiębiorczości, członek Senackiej Komisji ds. Statutu i Rozwoju
Magdalena Cyrek	Dr; członek Zespołu Programowego kierunku ekonomia
Kazimierz Cyran	Dr; członek Zespołu Programowego kierunku ekonomia; Koordynator do współpracy z jednostkami sektora prywatnego
Jadwiga Pawłowska-Mielech	Dr; członek Zespołu Programowego kierunku ekonomia; Pełnomocnik Dyrektora Instytutu ds. finansów
Małgorzata Smyczek	Mgr; Dyrektor Dziekanatu Kolegium Nauk Społecznych

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	8
Prezentacja uczelni	10
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	11
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	11
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	20
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	25
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	30
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	36
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	39
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	39
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	45
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	52
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	53
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	58
Część III. Załączniki	60
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	60
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	72

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Rzeszowski (UR) został utworzony na mocy ustawy uchwalonej 7 czerwca 2001 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanej przez Prezydenta RP 4 lipca 2001 roku. Jest to największa uczelnia w województwie podkarpackim, zatrudniająca ponad 1300 nauczycieli akademickich, kształcąca ponad 16 tys. studentów na 57 kierunkach studiów). Uczelnia posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w 6 dyscyplinach naukowych oraz stopnia doktora w 18 dyscyplinach. Studia doktoranckie prowadzone są w Szkole Doktorskiej UR oraz kontynuowane na studiach doktoranckich. W niektórych instytutach UR (według dyscyplin naukowych) prowadzone są także seminaria doktorskie (dotyczy to m.in. Instytutu Ekonomii i Finansów). Obecnie w UR kształci się 245 doktorantów (wg stanu na 31 grudnia 2019 r.). Uczelnia zapewnia również możliwość podnoszenia kwalifikacji w ramach oferowanych form studiów podyplomowych (w roku akad. 2019/2020 z tej formy kształcenia korzystało ponad 500 osób).

Realizując swoją misję, Uniwersytet Rzeszowski stanowi dla studentów i doktorantów kulturotwórczy, przedsiębiorczy i nowoczesny ośrodek akademicki zapewniający optymalne warunki studiowania w oparciu o wysoko wykwalifikowaną kadrę oraz nowoczesne zaplecze naukowo-badawcze. W 2015 roku Uczelni przyznano Złote Godło – Najwyższa Jakość Quality International w kategorii QI SERVICES – usługi najwyższej jakości w ramach realizacji projektów unijnych. Ze względu na położenie geograficzne, Uczelnia odgrywa ważną rolę w procesie edukacji międzykulturowej i transgranicznej, stanowiąc swoistego rodzaju pomost pomiędzy krajami UE a Wschodem. W ramach podjętych działań na rzecz umiędzynarodowienia, UR na podstawie podpisanych umów bilateralnych współpracuje ze 170 uczelniami i instytucjami zagranicznymi. Współpraca w ramach programu Erasmus obejmuje 225 uczelni z obszaru Unii Europejskiej oraz 49 uczelni z krajów poza UE.

Kadra naukowa Uniwersytetu uczestniczy w realizacji wielu projektów naukowych i badawczych. Aktywność potwierdzają uzyskane nagrody za największy wpływ na postrzeganie polskiej nauki na świecie: *ELSEVIER Research Impact Leaders Awards* przyznane w kategoriach: *Agricultural Sciences* (2017 r. i 2018 r.) i *Humanities* (2017 r.). W latach 2018-2020 Narodowe Centrum Nauki przyznało pracownikom UR 13 grantów na realizację projektów badawczych

Odpowiedzią Uczelni na wyzwania rzeczywistości w wymiarze naukowym i edukacyjnym jest szeroko rozumiana koncepcja „uniwersytetu otwartego”, „edukacji przez całe życie”. W tym kontekście UR jest nie tylko realizatorem kształcenia na poziomie wyższym, ale instytucją dla każdego, która poprzez bogatą ofertę wykładów, kursów, szkoleń uwzględnia także kwalifikacje, zainteresowania, potrzeby i indywidualne możliwości studentów, osób pracujących, a także młodzieży (Mały Uniwersytet Rzeszowski MUR oraz Dwujęzyczne Liceum Uniwersyteckie) i seniorów (Uniwersytet Trzeciego Wieku). Wprowadzona od 1 października 2019 r. nowa struktura uczelni, zgodnie ze Statutem UR³ uwzględnia podział na 4 główne jednostki organizacyjne (kolegia) prowadzące działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną (Kolegium Nauk Humanistycznych, Kolegium Nauk Medycznych, Kolegium Nauk Przyrodniczych oraz Kolegium Nauk Społecznych).

Kształcenie na kierunku *ekonomia* realizowane jest w **Kolegium Nauk Społecznych (KNS)**, w **Instytucie Ekonomii i Finansów (IEiF)** - do 30.IX.2019 – na **Wydziale Ekonomii**. Podstawę realizacji programu studiów na ww. kierunku stanowi dorobek badawczy oraz dydaktyczny kadry Instytutu. Istotnym argumentem, potwierdzającym możliwości kształcenia na wysokim poziomie merytorycznym, na profilu ogólnoakademickim są uzyskane 22 czerwca 2015 roku przez ówczesny Wydział Ekonomii uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia (obecnie w dyscyplinie ekonomia i finanse).

W **Instytucie Ekonomii i Finansów** prowadzone są dwa kierunki studiów: *ekonomia* oraz *finanse i rachunkowość*, dzięki którym oferta edukacyjna Instytutu zyskuje na kompleksowości i spójności, w kontekście wymagań współczesnego rynku pracy.

³ https://www.ur.edu.pl/storage/file/core_files/2020/4/20/9cdd900dfc37b4568d1d951c1d5bbcf/Za%C5%82%C4%85cznik%20do%20Uchwa%C5%82y%2051%2004%202020%20STATUT%20UR%20-%20tekst%20jednolity%20z%209%20kwietnia%202020.pdf

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1.1. Koncepcja kształcenia

Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* wynika bezpośrednio z misji UR, którego rolą jest kształcenie specjalistów na potrzeby współczesnej nauki, kultury i gospodarki. Idea kształcenia na kierunku *ekonomia* jest zbieżna z celami określonymi w *Strategii Rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego na lata 2013-2020*, w szczególności w zakresie zapewnienia:

- wysokiego poziomu kształcenia, dostosowanego do wymagań krajowego i międzynarodowego rynku pracy, w tym kreowania przedsiębiorczych postaw studentów,
- wysokiej pozycji naukowej poprzez podniesienie jakości badań naukowych,
- efektywnych relacji z otoczeniem zewnętrznym, zarówno w ramach współpracy badawczej, jak i w realizacji funkcji dydaktycznej (m.in. poprzez konsultowanie programów kształcenia, współpracę w realizacji praktyk studenckich).

Celem kształcenia na kierunku *ekonomia* jest zdobycie przez studentów gruntownej i wszechstronnej wiedzy w zakresie teorii ekonomii i pokrewnych nauk społecznych oraz umiejętności analizy i interpretacji zjawisk ekonomicznych. Studia mają także na celu przygotowanie do prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Realizacja programu studiów pozwala na nabycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do pełnienia ważnych ról w życiu gospodarczym i społecznym, zarówno w regionie, kraju, jak i otoczeniu międzynarodowym. W tym celu działalność Instytutu Ekonomii i Finansów ukierunkowana jest także na rozwijanie i wspieranie aktywnego i wszechstronnego udziału studentów i absolwentów w życiu uczelni i społeczeństwa oraz przygotowanie absolwentów do osiągania sukcesów i świadomego kierowania swoim rozwojem personalnym i zawodowym.

Oferta dydaktyczna na kierunku *ekonomia* obejmuje, na studiach I i II stopnia, w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, następujące specjalności: *ekonomia przedsiębiorstwa, ekonomia usług biznesowych, ekonomia i zarządzanie w sektorze publicznym, gospodarka finansowa i rachunkowość oraz gospodarka regionalna i lokalna*. Taki dobór specjalności jest odzwierciedleniem potrzeb lokalnego, krajowego oraz międzynarodowego rynku pracy, a jednocześnie spełnia oczekiwania studentów dając im możliwość wyboru indywidualnej ścieżki kształcenia. Dodatkowo na studiach II stopnia, w trybie stacjonarnym oferowana jest możliwość studiowania na kierunku *ekonomia* w języku angielskim, wraz z utworzoną specjalnością *International Business – Cross-Cultural Aspect*. Charakter specjalności uwzględniający kulturowe aspekty gospodarowania, pozwala na studiowanie ekonomii studentom z różnych krajów i kręgów kulturowych. Oferta dydaktyczna na kierunku *ekonomia* uwzględnia zainteresowania i specjalności naukowe kadry prowadzącej zajęcia, co stanowi gwarancję wysokiej jakości kształcenia oraz jego powiązanie z badaniami naukowymi i implementacją ich wyników w procesie dydaktycznym.

1.2. Związek kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową

Pracownicy naukowo-dydaktyczni, prowadzący zajęcia z określonych przedmiotów na kierunku *ekonomia* wykorzystują w procesie edukacyjnym wyniki własnych indywidualnych i zespołowych badań naukowych, zgodnie z ich zainteresowaniami badawczymi i specjalnością. Realizowane badania pozwalają na systematyczną aktualizację treści programowych realizowanych przedmiotów. Znajduje to swoje odzwierciedlenie zwłaszcza w tematyce przedmiotów specjalnościowych, a także ma wpływ na tematykę prac dyplomowych oraz badań, w których uczestniczą również studenci. Najważniejsze osiągnięcia naukowe jednostki w latach 2015-2020 wyrażają się w:

- liczbie uzyskanych awansów naukowych pracowników (1 osoba uzyskała tytuł naukowy profesora, 11 osób stopień naukowy doktora habilitowanego, 2 osoby – doktora oraz 3 osoby mają otwarte postępowania o nadanie stopnia doktora – szczegółowy wykaz - tabela 4.1.1.),

- rodzaju i liczbie publikacji (w latach 2015-2018 łącznie 706 publikacji, w latach 2019-2020 – łącznie 221 publikacji – (szczegóły w tabelach 4.1.2a oraz 4.1.2b),

- oraz realizowanych grantach NCN (4 granty) i projektach (13 projektów) (tabele 4.1.3 oraz 4.1.4).

1.3. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, roli i znaczenia interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia

Przy tworzeniu i doskonaleniu koncepcji programu studiów dla kierunku *ekonomia* korzystano z opinii interesariuszy zewnętrznych. W związku z istniejącą potrzebą dostosowania programów nauczania do ciągle zmieniających się uwarunkowań społeczno-ekonomicznych oraz rynku pracy, Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego prowadził, a obecnie kontynuuje jako Instytut Ekonomii i Finansów, współpracę z przedstawicielami podmiotów będących liderami w swoich branżach, reprezentującymi dynamicznie rozwijające się przedsiębiorstwa na konkurencyjnym rynku krajowym i międzynarodowym (np. Deloitte, Sanofi-Aventis, PEKAO S.A.), jak również instytucje publiczne (np. Wojewódzki Urząd Pracy, RARR). Taka struktura stałych uczestników relacji między środowiskiem zewnętrznym a uczelnią zapewnia poznanie opinii i stanowisk względem oczekiwanych kompetencji absolwentów, kształcących się na obieralnych przez siebie specjalnościach.

Spotkania i dyskusje z interesariuszami zewnętrznymi, a także opinie przedstawicieli studentów miały także wpływ na powołanie w 2016 roku Zespołu ds. Modernizacji Dydaktyki. Ponadto współpraca z interesariuszami skutkowałą zorganizowaniem dla studentów programów stażowych, dzięki którym istnieje możliwość weryfikacji wiedzy akademickiej w praktyce. W szczególności należy wymienić Projekt pt.: „Kariera zaczyna się od stażu” - POWR.03.01.00-IP.08-00-SP2/17, realizowany w ramach III Osi priorytetowej: Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, działania 3.1: Kompetencje w szkolnictwie wyższym.

Innym ważnym aspektem zaangażowania interesariuszy zewnętrznych w proces kształcenia jest udział przedstawicieli firm w wykładach otwartych oraz workshop’ach, gdzie prezentują nowe rozwiązania bądź dokumentują zastosowanie wiedzy ekonomicznej w praktyce ich działalności.

Projekty doskonalenia koncepcji kształcenia, w tym modyfikacje programu opiniuje także Samorząd Studencki (przedstawiciel uczestniczy w pracach Zespołu Programowego Kierunku).

1.4. Sylwetki absolwentów

Studia I stopnia:

Program studiów umożliwia zdobycie szerokiej wiedzy ekonomicznej i umiejętności niezbędnych do funkcjonowania na konkurencyjnym rynku pracy. Absolwenci nabywają wiedzę z zakresu teoretycznych podstaw nauk ekonomicznych oraz poznają podstawowe narzędzia w zakresie zastosowań analizy ekonomicznej w praktyce gospodarczej.

Profil absolwenta specjalności: EKONOMIA PRZEDSIĘBIORSTWA

Specjalność przygotowuje do pracy na stanowiskach specjalistów – analityków i konsultantów, zarówno w przedsiębiorstwach, jak i instytucjach wspierających działalność podmiotów gospodarczych oraz promujących przedsiębiorczość.

W szczególności absolwent nabywa wiedzę i umiejętności z zakresu:

- analiz rynku i konkurencji;
- analizy organizacji i rozwoju przedsiębiorstw oraz prowadzenia projektów inwestycyjnych;
- realizacji planów strategicznych w jednostkach gospodarczych;
- sporządzania ekspertyz dotyczących procesów zachodzących wewnątrz przedsiębiorstwa, jak i w jego otoczeniu.

Profil absolwenta specjalności: EKONOMIA USŁUG BIZNESOWYCH

Specjalność przygotowuje do pracy na stanowiskach specjalistów, doradców i konsultantów zarówno w przedsiębiorstwach, jak i w podmiotach otoczenia biznesu oraz instytucjach publicznych.

Absolwent tej specjalności nabywa wiedzę i umiejętności z zakresu:

- oceny sytuacji gospodarczej oraz diagnozowania i sporządzania ekspertyz doradczych w zakresie analiz otoczenia rynkowego i instytucjonalnego;

- doradztwa inwestycyjnego w zakresie oceny efektywności inwestycji, analizy ryzyka inwestycyjnego, biznes planów;
- badań marketingowych rynku, gospodarki kapitałem ludzkim, obsługi ekonomiczno-finansowej działalności przedsiębiorstwa, budowy i obsługi systemów informatycznych;
- doradztwa w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE.

Profil absolwenta specjalności: EKONOMIA I ZARZĄDZANIE W SEKTORZE PUBLICZNYM

Specjalność przygotowuje do realizacji zadań w podmiotach sektora publicznego, w tym instytucji administracji rządowej i samorządowej, służby zdrowia, opieki społecznej, edukacji i kultury, ubezpieczeń, przedsiębiorstw użyteczności publicznej, organizacji non-profit, itp.

Absolwent tej specjalności nabywa wiedzę i umiejętności z zakresu:

- ekonomii sektora publicznego i mechanizmów funkcjonowania instytucji publicznej;
- analizy i prognozowania procesów gospodarczych;
- mechanizmów funkcjonowania polityki gospodarczej i jej instrumentów, w szczególności wykorzystania funduszy strukturalnych UE;
- zasad rachunkowości budżetowej i audytu wewnętrznego oraz doradztwa podatkowego;
- systemu zamówień publicznych i ubezpieczeń społecznych;
- nowoczesnych metod zarządzania w sektorze publicznym oraz gospodarowania zasobami (materialnymi i niematerialnymi).

Profil absolwenta specjalności: GOSPODARKA FINANSOWA I RACHUNKOWOŚĆ

Specjalność przygotowuje do pracy w sferze obsługi finansowej i rachunkowości procesów gospodarczych oraz oceny efektywności alokacji kapitału. Absolwenci nabywają kwalifikacje do pracy w działach finansowo-księgowych przedsiębiorstw i jednostek sektora budżetowego, w sferze obsługi procesów inwestycyjnych i projektów rozwojowych oraz w sferze usług finansowych i doradczych.

Absolwent tej specjalności nabywa wiedzę i umiejętności z zakresu:

- podstaw rachunkowości finansowej oraz kalkulacji i optymalizacji kosztów;
- opracowywania finansowych elementów planów inwestycyjnych, zastosowania rachunku kosztów inwestycji, oceny ryzyka i efektywności projektów inwestycyjnych;
- oceny celowości, rentowności i efektywności rozwiązań finansowych z punktu widzenia jednostek oferujących te rozwiązania, a także z punktu widzenia ich użyteczności dla klientów;
- analizy procesów finansowych na poziomie kraju, regionu i przedsiębiorstwa;

Profil absolwenta specjalności: GOSPODARKA REGIONALNA I LOKALNA

Specjalność przygotowuje do pracy w obszarze analizy, planowania i organizowania systemów w gospodarce regionalnej i lokalnej.

Absolwent tej specjalności nabywa wiedzę i umiejętności w zakresie:

- sporządzania analiz regionalnych procesów gospodarczych, w tym planowania rozwoju lokalnego i regionalnego i marketingu lokalnego;
- funkcjonowania samorządu terytorialnego;
- realizacji strategicznych planów rozwoju społeczno-gospodarczego regionów;
- realizacji polityki ochrony środowiska oraz racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi na szczeblu regionu;
- ubiegania się o fundusze wspomagające rozwój regionalny.

Absolwenci wszystkich specjalności są przygotowani do pracy w instytucjach i organizacjach gospodarczych oraz administracji publicznej na stanowiskach szczebla operacyjnego, jak również do założenia i prowadzenia własnego przedsiębiorstwa.

Studia II stopnia

Absolwent otrzymuje przygotowanie teoretyczne oraz umiejętności praktyczne z zakresu ekonomii pozwalające na elastyczne dostosowanie się do charakteru miejsc pracy i prowadzenia własnej działalności gospodarczej na konkurencyjnym rynku. Identyfikuje istotne współcześnie problemy ekonomiczne posługując się szerokim wachlarzem technik i narzędzi badawczych.

Profil absolwenta specjalności: EKONOMIA PRZEDSIĘBIORSTWA

Absolwenci zdobywają pogłębione kwalifikacje do wykonywania zawodu ekonomisty, pozyskując wiedzę i umiejętności w zakresie kreowania koncepcji rozwojowych podmiotów gospodarczych. Specjalność pozwala poszerzyć umiejętności łączenia ekonomicznej wiedzy teoretycznej z organizacją i funkcjonowaniem przedsiębiorstwa oraz zaawansowaną analizą jego otoczenia.

Absolwent tej specjalności nabywa pogłębioną wiedzę i umiejętności z zakresu:

- analizy funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorstwa oraz realizacji projektów inwestycyjnych, z uwzględnieniem szerszej ekonomicznej perspektywy;
- realizacji planów strategicznych w podmiotach gospodarczych;
- sporządzania ekspertyz dotyczących wielowymiarowych procesów zachodzących wewnątrz przedsiębiorstwa, jak i w jego otoczeniu;
- kreowania rozwoju przedsiębiorstwa oraz współtworzenia instrumentów stymulujących rozwój przedsiębiorczości.

Profil absolwenta specjalności: EKONOMIA USŁUG BIZNESOWYCH

Absolwenci mogą świadczyć usługi doradcze, w szerokim spektrum działań przedsiębiorstwa oraz w doradztwie dla osób fizycznych, w tym strategicznie planować kierunki inwestowania kapitału.

Absolwent tej specjalności nabywa pogłębioną wiedzę i umiejętności z zakresu:

- oceny i prognozowania sytuacji gospodarczej;
- doradztwa finansowego i inwestycyjnego oraz z zakresu wykorzystaniu instrumentów polityki gospodarczej;
- doradztwa w zakresie usług związanych z działalnością gospodarczą ze szczególnym uwzględnieniem determinant organizacji przedsiębiorstwa, gospodarki kapitałem ludzkim, wdrażania nowoczesnych systemów jakości i logistyki.

Profil absolwenta specjalności: EKONOMIA I ZARZĄDZANIE W SEKTORZE PUBLICZNYM

Specjalność przygotowuje do identyfikacji, analizy i rozwiązywania problemów ekonomicznych i finansowych w sektorze publicznym.

Absolwent tej specjalności nabywa pogłębioną wiedzę i umiejętności z zakresu:

- wykorzystania metod analitycznych do badania i modelowania procesów gospodarczych i społecznych w skali mikro, mezo- makroekonomicznej w warunkach konkurencji rynkowej;
- zastosowania przepisów prawa administracyjnego w celu uzasadniania podejmowanych działań i decyzji oraz funkcjonowania organizacji sektora publicznego, jak również praktycznego zastosowania procedur zamówień publicznych, prawa pracy;
- menedżerskiego zarządzania w instytucjach sektora publicznego;
- pozyskiwania i wykorzystywania zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy UE, przez jednostki samorządu terytorialnego i inne podmioty sektora publicznego;
- rachunkowości i sprawozdawczości budżetowej, audytu, kalkulacji i optymalizacji kosztów w sektorze publicznym.

Profil absolwenta specjalności: GOSPODARKA FINANSOWA I RACHUNKOWOŚĆ

Specjalność przygotowuje do pracy na stanowiskach analityków, specjalistów i doradców w zakresie gospodarki finansowej na poziomie makroekonomicznym, sektorowym, regionalnym oraz mikroekonomicznym (w przedsiębiorstwach, jednostkach budżetowych, instytucjach pozarządowych).

Absolwent tej specjalności nabywa pogłębioną wiedzę i umiejętności z zakresu:

- ewidencji, sprawozdawczości i analizy procesów gospodarczych;

- sporządzania budżetów, planów finansowych oraz wieloletnich prognoz finansowych;
- opracowywania finansowych elementów strategii przedsiębiorstw i biznes planów;
- księgowej i podatkowej obsługi sektora mikro i małych przedsiębiorstw;
- zarządzania ryzykiem i oceny instrumentów rynku kapitałowego i walutowego;
- oceny kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw i podmiotów sektora publicznego;
- wsparcia eksperckiego w zakresie ubiegania się o fundusze strukturalne i realizacji projektów finansowanych z funduszy publicznych;
- obsługi transakcji gospodarczych w ramach międzynarodowej wymiany handlowej.

Profil absolwenta specjalności: GOSPODARKA REGIONALNA I LOKALNA

Specjalność przygotowuje do pracy w jednostkach administracji rządowej i samorządowej oraz w instytucjach realizujących zadania publiczne. Absolwenci pozyskują wiedzę i umiejętności umożliwiające kierowanie rozwojem regionów.

Absolwent specjalności będzie posiadał pogłębioną wiedzę i umiejętności w zakresie:

- sporządzenia analiz i oceny regionalnych procesów gospodarczych;
- funkcjonowania samorządu terytorialnego i umiejętności kreowania ich nowych funkcji w polityce regionalnej;
- kształtowania strategicznych planów rozwoju społeczno-gospodarczego regionów i pozyskiwania funduszy wspomagających rozwój regionalny;
- projektowania polityki ochrony środowiska oraz racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi na szczeblu regionu.

Profil absolwenta specjalności: INTERNATIONAL BUSINESS – CROSS-CULTURAL ASPECT (studia w języku angielskim)

Specjalność przygotowuje profesjonalistów dysponujących wiedzą z zakresu teorii i praktyki biznesu międzynarodowego, funkcjonującego w warunkach jednolitego rynku europejskiego oraz globalizujących się gospodarek. W procesie kształcenia szczególny nacisk położono na wiedzę i umiejętności niezbędne do kreowania biznesu międzynarodowego z uwzględnieniem kulturowych aspektów jego funkcjonowania. Umożliwia to absolwentowi skuteczne działanie w zróżnicowanej kulturowo przestrzeni gospodarczej.

1.5. Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia oraz wykorzystywane wzorce krajowe i międzynarodowe

W procesie tworzenia programów studiów na kierunku *ekonomia* uwzględniono przede wszystkim założenia Polskiej Ramy Kwalifikacji. Ponadto wykorzystano doświadczenia europejskich uczelni, w szczególności z Wielkiej Brytanii - University of Huddersfield, University of Derby, University of Staffordshire, UCLan, University of Central Lancashire - Preston, Coventry University, Abertay Dundee University. Współpraca w zakresie kształcenia umożliwia studentom studiów I stopnia, w programie tzw. podwójnego dyplomowania, uzyskać dyplom UR oraz University of Huddersfield (tytuł Bachelor of Arts).

Liczne wyjazdy studyjne przedstawicieli władz Instytutu Ekonomii i Finansów oraz kadry dydaktycznej do ośrodków akademickich w Polsce oraz zagranicznych w latach 2015-2020 (szerzej opisano w punkcie 7) przełożyły się na wprowadzenie zmian w organizacji przestrzeni w budynkach Instytutu, wykorzystywanych poza zajęciami dydaktycznymi, a także metod i technik uczenia stosowanych przez nauczycieli w ramach poszczególnych przedmiotów (m.in. symulacja rozwiązywania problemów z wykorzystywaniem gier decyzyjnych).

Cechą wyróżniającą koncepcję kształcenia jest także stworzenie możliwości studiowania kierunku na studiach II stopnia wraz z specjalnością w języku angielskim.

1.6. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się

Efekty uczenia się wpisują się w zakres dyscypliny naukowej ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości, do których został przypisany kierunek *ekonomia*.

Za kluczowe kierunkowe efekty uczenia się można uznać:

Studia pierwszego stopnia – w zakresie:

1) wiedzy – absolwent zna i rozumie:

- podstawowe pojęcia z zakresu nauk ekonomicznych, koncepcje teorii ekonomii w ujęciu mikro i makroekonomicznym oraz związki nauk ekonomicznych z naukami pokrewnymi;
- odpowiednie metody analizy i prezentacji danych z zakresu dyscypliny ekonomia i finanse oraz pokrewnych w ramach dziedziny nauk społecznych;
- wzajemne relacje pomiędzy organizacjami gospodarczymi i społecznymi w zakresie organizacyjno-ekonomicznym oraz finansowym, a także ich oddziaływanie na zmiany struktur gospodarczych;
- podstawowe ekonomiczne, instytucjonalne, prawne oraz kulturowe i etyczne uwarunkowania różnych rodzajów działalności w sektorze prywatnym i publicznym;

2) umiejętności – absolwent potrafi:

- analizować zjawiska, ich uwarunkowania i determinanty oraz procesy zachodzące w gospodarce;
- stosować teoretyczną wiedzę ekonomiczną do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów w obszarze funkcjonowania i finansowania różnych organizacji, w tym przedsiębiorstw;
- pozyskiwać i analizować dane dotyczące procesów rozwoju gospodarczego i społecznego oraz projektować zadania badawcze i proponować sposoby ich realizacji;
- wykorzystywać metody i narzędzia, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne w ocenie i prognozowaniu procesów gospodarczych i społecznych;
- komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii z zakresu ekonomii i finansów, w tym przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich;
- planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole, pracować w grupie, przyjmując w niej różne role oraz współodpowiedzialność za realizowane zadania, także o charakterze interdyscyplinarnym.

3) kompetencji społecznych – absolwent jest gotów do:

- krytycznej oceny posiadanej wiedzy ekonomicznej i odbieranych treści oraz ciągłego poznawania zmieniających się warunków gospodarowania;
- uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych z zakresu ekonomii oraz konfrontowania wiedzy z przedstawicielami praktyki gospodarczej w kontekście realizacji projektów badawczych;
- prezentowania postawy odpowiedzialnej i przedsiębiorczej w odniesieniu do kształtowania własnej kariery zawodowej oraz pełnienia ról zawodowych, przestrzegając zasad etyki i dbając o dobro i tradycje zawodu.

Studia drugiego stopnia – w zakresie:

1) wiedzy – absolwent zna i rozumie:

- w pogłębionym stopniu pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu nauk ekonomicznych oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi w ujęciu mikro i makroekonomicznym, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny ekonomia i finanse oraz dyscyplin pokrewnych;
- zaawansowane metody i narzędzia opisu, w tym techniki pozyskiwania danych oraz modelowania procesów gospodarczych;
- istotę i złożoność procesów integracji i globalizacji we współczesnej gospodarce w aspekcie efektywności gospodarowania, przepływu kapitałów i stosowania nowoczesnych metod zarządzania;
- fundamentalne dylematy współczesnego rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o nowoczesne koncepcje teorii ekonomii, finansów, zarządzania i jakości w ujęciu mikro- i makroekonomicznym ;

- złożone i różnorodne uwarunkowania ekonomiczne, instytucjonalne, prawne oraz kulturowe i etyczne działalności w sektorze prywatnym i publicznym;
- szczegółowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości

2) umiejętności – absolwent potrafi:

- analizować zjawiska, ich uwarunkowania i determinanty oraz procesy zachodzące w gospodarce i wskazywać na powiązania między tymi procesami w ujęciu makro- i mega ekonomicznym;
- wykorzystywać posiadaną wiedzę ekonomiczną w procesie kreatywnych poszukiwań rozwiązań złożonych i nietypowych problemów gospodarczych i społecznych,
- wykorzystywać metody i narzędzia, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne w ocenie i prognozowaniu procesów gospodarczych i społecznych, przystosowanie istniejących oraz opracowanie nowych metod i narzędzi;
- pozyskiwać i analizować dane dotyczące procesów rozwoju gospodarczego i społecznego, wykorzystując zaawansowane metody matematyczno-statystyczne w poszukiwaniu optymalnych rozwiązań problemów.

3) kompetencji społecznych – absolwent jest gotów do:

- samodoskonalenia się w procesie zdobywania wiedzy i odbieranych treści oraz ich krytycznej oceny;
- uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu złożonych problemów poznawczych i praktycznych z zakresu ekonomii oraz konfrontowania wiedzy z ekspertami z praktyki gospodarczej w kontekście realizacji projektów badawczych i naukowych;
- odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, przestrzegania i rozwijania zasad etyki oraz podtrzymywania etosu zawodowego.

Przykład efektu kierunkowego (I stopień kierunku *ekonomia*, Specjalność *Ekonomia Przedsiębiorstwa*):

Absolwent potrafi stosować teoretyczną wiedzę ekonomiczną do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów w obszarze funkcjonowania i finansowania różnych organizacji, w tym przedsiębiorstw (K_U02)

Absolwent nabywa tę umiejętność w oparciu o kształcenie w ramach przedmiotów podstawowych i kierunkowych (obowiązkowych w ramach toku studiów wszystkich specjalności), jak również w ramach przedmiotów specjalnościowych (obowiązkowych na specjalności EP) i specjalnościowych do wyboru. Student pozyskuje wiedzę stanowiącą podstawę do rozumienia decyzji w organizacjach, poznaje narzędzia analityczne i przeprowadza analizy problemów w różnych obszarach funkcjonowania organizacji, identyfikując ich uwarunkowania, możliwe warianty rozwiązań i dokonując wyborów optymalnych wariantów, wykazując postawy przedsiębiorcze. Efekt ten osiągany jest m.in. w ramach przedmiotów:

1. Przedmioty podstawowe:

- *Mikroekonomia*: Student stosuje teorie ekonomii wyjaśniające zjawiska kształtowania się równowagi rynkowej i jej zmian oraz optymalne decyzje przedsiębiorstwa działającego w różnych strukturach rynku dotyczące m.in. wyboru skali i metod produkcji, z uwzględnieniem relacji popytowych i zachowań konkurencji;
- *Podstawy makroekonomii*: Student nabywa umiejętności rozumienia uwarunkowań makroekonomicznego funkcjonowania organizacji, w tym skutków zmian kategorii związanych z popytem globalnym i jego składowymi, poziomem cen i stóp procentowych, czy zmianami dostępności zasobów produkcyjnych oraz polityką gospodarczą państwa;
- *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*: Student kształtuje umiejętność stosowania teoretycznej wiedzy ekonomicznej do rozwiązywania problemów w obszarze gospodarki światowej, które stanowią uwarunkowania funkcjonowania i rozwoju organizacji na rynkach międzynarodowych. Absolwent rozumie, analizuje i interpretuje mechanizmy ekonomiczne działających w

sferze międzynarodowych stosunków gospodarczych oraz ocenia dane odnoszące się do podmiotów gospodarki światowej w różnych jej aspektach;

- *Technologie informacyjne*: Student stosuje podstawowe rodzaje oprogramowania oraz usług dedykowanych do zastosowań ekonomicznych (arkusze kalkulacyjne, grafika prezentacyjna).

2. Przedmioty kierunkowe:

- *Polityka społeczna*: Student potrafi stosować teoretyczną wiedzę do rozwiązywania problemów w obszarze funkcjonowania i finansowania organizacji realizujących cele społeczne. Absolwent potrafi analizować systemy ubezpieczeń społecznych oraz rolę państwa i organizacji pozarządowych w przeciwdziałaniu patologiom społecznym.

3. Przedmioty specjalnościowe:

- *Teoria przedsiębiorstwa*: Student analizuje i interpretuje zmiany i procesy zachodzące w przedsiębiorstwie, wskazuje wybrane metody i instrumenty poprawy efektywności i konkurencyjności, dokonuje analizy i oceny funkcjonowania przedsiębiorstwa w otoczeniu;
- *Marketplace*: Student rozwija umiejętności strategicznego myślenia na symulowanym rynku, zdobywa wiedzę i umiejętności związane z zarządzaniem firmą, analizą danych, rozwiązywaniem problemów organizacji i prezentacją wyników;
- *Zarządzanie jakością*: Student zapoznaje się z rolą jakości w organizacji oraz możliwościami zastosowania metod i narzędzi zarządzania jakością, w tym aplikacji systemów zarządzania jakością oraz stosuje tę wiedzę do rozwiązywania problemów w obszarze procesów związanych z budowaniem jakości w organizacjach.

4. Przedmioty specjalnościowe do wyboru

- *Bankowe metody oceny zdolności kredytowej przedsiębiorstwa*: Student nabywa umiejętności prawidłowego stosowania bankowych metod oceny zdolności kredytowej przedsiębiorstwa do oceny ryzyka upadłości przedsiębiorstwa oraz potrafi weryfikować wiarygodność diagnostyczną bankowych metod oceny zdolności kredytowej.
- *Badania rynkowe i marketingowe*: Student nabywa umiejętność stosowania wiedzy z zakresu badań rynkowych i marketingowych, w tym uwarunkowań i zasad stosowania procesu badawczego do pozyskiwania i analizowania danych dotyczących procesów rynkowych oraz ich przyczyn, a także poszukiwania optymalnych rozwiązań analizowanych zjawisk rynkowych.
- *Zarządzanie innowacjami*: Student kształtuje umiejętności poszukiwania optymalnych rozwiązań problemów ekonomicznych w oparciu o wdrażane różnego rodzaju innowacje, na podstawie przykładów z praktyki gospodarczej w zakresie sposobów i efektów wdrożenia innowacji.
- *Biznes plan*: Student nabywa umiejętność przeprowadzenia podstawowych analiz ekonomicznych wymaganych dla opracowania biznes planu, poznaje uwarunkowania i zasady planowania w przedsiębiorstwie oraz umiejętnie wykorzystuje wiedzę ekonomiczną do rozwiązywania problemów przedsiębiorstw.

Przykład efektu kierunkowego (II stopień kierunku *ekonomia*, Specjalność *Ekonomia Przedsiębiorstwa*):

Absolwent potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę ekonomiczną w procesie kreatywnych poszukiwań rozwiązań złożonych i nietypowych problemów gospodarczych i społecznych (K_U02)

Umiejętność ta jest nabywana na bazie wiedzy zdobywanej podczas zajęć z przedmiotów podstawowych oraz kierunkowych, obowiązkowych dla wszystkich specjalności, jak np.:

- *Ekonomia menedżerska*: celem przedmiotu jest wypracowanie umiejętności wykorzystania podstawowych narzędzi optymalizacyjnych w rozwiązywaniu problemów menedżerskich. Dzięki zajęciom absolwent potrafi dobrać i stosować narzędzia analizy ekonomicznej w rozważaniu różnych wariantów decyzji menedżerskich oraz potrafi dokonać krytycznej oceny przydatności tych narzędzi do rozwiązywania problemów menedżerskich;
- *Makroekonomia II*: celem przedmiotu jest wypracowanie umiejętności posługiwania się wiedzą makroekonomiczną w analizie zjawisk i procesów gospodarczych zachodzących we współczesnych gospodarkach. Po odbyciu kursu absolwent potrafi rozpoznać oraz opisać na podstawie samodzielnie

pozyskanego materiału teoretyczno-empirycznego zasadnicze problemy makroekonomiczne gospodarek;

- *Polityka interwencjonizmu państwowego*: celem przedmiotu jest wypracowanie umiejętności postrzegania i analizy powiązań funkcjonalnych między różnymi typami programów gospodarczych, potrzebami społeczeństw i różnych społeczności, oraz interesami politycznymi grup interesu i rządu. Po ukończeniu zajęć absolwent potrafi ocenić skutki interwencji państwa w gospodarce w odniesieniu do różnych jej sektorów oraz wskazać ich konsekwencje i proponować rozwiązania problemów;
- *Prawo gospodarcze*: celem zajęć jest wypracowanie umiejętności samodzielnego, twórczego myślenia poprzez sprawne rozpoznawanie i kwalifikowanie zagadnień prawnych związanych z podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej oraz ochroną własności intelektualnej. Po ukończeniu zajęć absolwent potrafi sprawnie kwalifikować i rozpoznawać zagadnienia prawne związane z podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej oraz z naruszeniem praw ochrony własności intelektualnej posługując się normami prawnymi;
- *Etyka w biznesie*: przedmiot doskonali umiejętność zastosowania zasad etyki, pozwalających na trafną ocenę pod względem moralnym podejmowanych przez przedsiębiorców decyzji w zakresie gospodarowania. Absolwent potrafi ocenić i wskazać zasadność wdrażania zasad moralnych i etycznych w procesie prowadzenia działalności gospodarczej;
- *Ekonomia międzynarodowa*: celem przedmiotu jest m.in. wykształcenie umiejętności wykazywania korzyści i zagrożeń, wynikających z zachodzących w świecie międzynarodowych interakcji ekonomicznych, procesów globalizacji gospodarki światowej i międzynarodowej integracji gospodarczej. Po ukończeniu zajęć absolwent potrafi przeprowadzać analizy relacji zachodzących na rynkach międzynarodowych, a także krytycznie oceniać sytuację w gospodarce międzynarodowej;
- *Rynek kapitałowy i finansowy*: absolwent, który ukończy kurs, potrafi dostrzec i ocenić problemy generowane przez zmienność koniunktury na rynkach finansowych.

Złożoność zagadnień poruszanych w ramach przedmiotów podstawowych i kierunkowych daje studentom bazę do rozpatrywania problemów i wyzwań gospodarczych z różnych perspektyw, z uwzględnieniem ich wieloaspektowości i złożoności. Na bazie tych przedmiotów studenci poszerzają swoją wiedzę i profilują umiejętności podczas odbywania szeregu zajęć specjalnościowych oraz specjalnościowych do wyboru. Dzięki nim absolwent kształci umiejętności twórczego, kreatywnego oraz przedsiębiorczego podejścia do rozstrzygania rozmaitych, złożonych dylematów w ramach prowadzonej działalności biznesowej, ale także tych związanych z aktywnym uczestnictwem w życiu społeczno-gospodarczym.

Przykładowo, na specjalności *Ekonomia Przedsiębiorstwa* są to:

- *Rynek papierów wartościowych*: student zapoznaje się z konstrukcją finansowo-prawną najważniejszych instrumentów finansowych oraz złożonością funkcjonowania rynku papierów wartościowych, jak również rolą człowieka w jego funkcjonowaniu. Na tej bazie rozumie wyzwania i dylematy współczesnych rynków finansowych oraz potrafi dokonać wyboru i uzasadnić dokonany wybór danego instrumentu w konkretnej sytuacji, także w kontekście podejmowanego ryzyka;
- *Metody oceny kondycji finansowej przedsiębiorstwa*: jednym z celów tego przedmiotu jest wypracowanie umiejętności samodzielnego, twórczego myślenia poprzez konfrontowanie ujęcia modelowego (teoretycznego) w analizie finansowej przedsiębiorstwa i ze zdarzeniami zachodzącymi w polskiej gospodarce. Po ukończeniu kursu absolwent potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną dotyczącą finansów przedsiębiorstw w praktyce, przewidywać konsekwencje zmian w otoczeniu makroekonomicznym i społecznym dla finansów przedsiębiorstw;
- *Gry decyzyjne*: uczestnicy zajęć uzyskują umiejętności w zakresie kreatywnego, indywidualnego oraz zespołowego rozwiązywania problemów gospodarczych oraz łączenia nabytej wiedzy w odniesieniu do zależności gospodarczych występujących w biznesie. Po odbyciu kursu student potrafi przedstawić propozycję rozwiązań dla rozpoznanych warunków i sytuacji podmiotów gospodarczych;

- *Ekonomia środowiska*: celem przedmiotu jest przekazanie podstawowej wiedzy ekonomicznej o wzajemnych związkach gospodarki ze środowiskiem oraz teorii, metod i narzędzi rozwiązywania problemów gospodarowania środowiskiem. Po ukończeniu kursu absolwent potrafi analizować związki przyczynowo-skutkowe dotyczące zanieczyszczenia środowiska oraz procesy dostosowawcze podejmowane przez przedsiębiorstwa i inne jednostki organizacyjne w kontekście roli rynku. Potrafi także formułować własne opinie w zakresie oceny wybranych problemów środowiskowych;
- *Zachowania przedsiębiorcze*: celem przedmiotu jest prezentacja istoty i roli zachowań przedsiębiorczych jako opcji projektowania ścieżki własnego rozwoju i kariery zawodowej. Student potrafi wykreować koncepcję własnego innowacyjnego przedsiębiorstwa, uwzględniając komunikację z różnymi grupami odbiorców;
- *Marketing międzynarodowy/Zachowania konsumentów na rynku międzynarodowym*: Celem przedmiotu jest przedstawienie uwarunkowań, założeń oraz kierunków zmian w rynkowych zachowaniach konsumentów, a także sposobów wykorzystania zdobytej wiedzy w kształtowaniu strategii marketingowej przedsiębiorstw. Po ukończeniu kursu absolwent potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę do celu kreowania skutecznych działań marketingowych podejmowanych na rynkach międzynarodowych;
- *Zarządzanie projektami*: celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy z zakresu planowania i wdrażania projektu, struktury działań przy jego organizacji oraz wypracowanie umiejętności kierowania zespołem projektowym, analizowania różnych problemów realizacji projektów, przygotowania ekspertyz oraz udziału w dyskusjach na temat usprawnienia kierowania zespołem projektowym;
- *Kapitał intelektualny i innowacje w przedsiębiorstwie*: celem przedmiotu jest wypracowanie umiejętności identyfikowania aktywów tworzących kapitał intelektualny w przedsiębiorstwie, a także uwarunkowań oraz czynników determinujących innowacyjność oraz innowacje w przedsiębiorstwie. Dzięki zajęciom student potrafi poszukiwać rozwiązania w zakresie przebiegu zjawisk gospodarczych związanych z innowacyjnością;
- *Prawo pracy*: celem przedmiotu jest wypracowanie umiejętności samodzielnego, twórczego myślenia poprzez rozpoznawanie i kwalifikowanie zagadnień prawa pracy posługując się obowiązującymi w tym zakresie normami prawnymi. Dzięki zajęciom student potrafi posługiwać się i interpretować normy prawa pracy w zakresie wydawania opinii dotyczących praw pracowniczych w prowadzonej działalności gospodarczej. Umie także ocenić legalność podejmowanych rozstrzygnięć z wykorzystaniem aktów prawnych obowiązujących w zakresie prawa pracy.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

2.1. Program i harmonogram studiów – dobór treści

Program i harmonogram studiów stanowi załącznik nr 2.1a oraz 2.1b w ramach załączników do cz. III raportu. Treści uczenia się są opisane w sylabusach, odrębnie dla każdego poziomu i formy studiów, a także formy zajęć. Sylabusy są dostępne dla studentów, a Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (do 2019 r.), a następnie Zespół Programowy Kierunku Ekonomia dokonuje raz w roku, (m. in.) ich przeglądu, pod względem zgodności programu studiów z zakładanymi efektami uczenia się dla kierunku, a także ich aktualności.

Treści kształcenia są dostosowane do koncepcji i sylwetki absolwenta. Wyniki działalności naukowej, głównie w dyscyplinie *ekonomia i finanse* oraz w mniejszym stopniu w dyscyplinie *nauki o zarządzaniu i jakości* prezentowane są przez nauczycieli akademickich szczególnie w ramach realizowanych przedmiotów kierunkowych oraz specjalnościowych i specjalnościowych do wyboru. Treści kształcenia uwzględniają także zmieniające się warunki otoczenia, szczególnie prawno-ekonomiczne prowadzenia działalności gospodarczej.

W harmonogramie studiów *stacjonarnych I stopnia* na cykl 2020/2021 można wyróżnić: przedmioty ogólne (250 godz., 16 pkt. ECTS), przedmioty podstawowe (705 godz., 67 pkt. ECTS), kierunkowe

(285 godz., 36 pkt. ECTS), specjalnościowe oraz specjalnościowe do wyboru (690 godz., 63 pkt. ECTS) oraz inne do zaliczenia (praktyka – 120 godz., 4 pkt. ECTS). Dodatkowo studenci realizują zajęcia w WF w wymiarze 60 godz. (0 pkt. ECTS) oraz szkolenie BHP (5 godz.) oraz szkolenie biblioteczne. Przedmioty podlegające wyborowi (są to przede wszystkim przedmioty wiążące się z wyborem specjalności, a także seminaria, języki obce) stanowią ponad 30% ogólnej liczby pkt. ECTS.

Natomiast harmonogram studiów **stacjonarnych II stopnia** obejmuje: przedmioty ogólne (130 godz., 8 pkt. ECTS), przedmioty podstawowe (195 godz., 26 pkt. ECTS), kierunkowe (240 godz., 49 pkt. ECTS), specjalnościowe oraz specjalnościowe do wyboru (310 godz., 39 pkt. ECTS) oraz inne do zaliczenia (szkolenie BHP 5 godz. oraz szkolenie biblioteczne). Przedmioty podlegające wyborowi (są to przede wszystkim przedmioty wiążące się z wyborem specjalności, a także seminaria, języki obce) stanowią ponad 30% ogólnej liczby pkt. ECTS.

2.2. Dobór metod kształcenia

Metody kształcenia są opisane w sylabusie, a ich zestaw jest adekwatny do form dydaktycznych zajęć. Zostały zróżnicowane w odniesieniu do efektów dotyczących wiedzy, umiejętności i kompetencji. W szczególności stosuje się metody podające (np. wykład informacyjny i problemowy, prezentacja multimedialna) oraz metody aktywizujące (np. analiza przypadków, praca indywidualna i grupowa, projekty, rozwiązywanie zadań, gry dydaktyczne, dyskusja moderowana), a także eksponujące (film dydaktyczny). Wytypowano przedmioty, które realizowane są w grupach laboratoryjnych i warsztatowych, co umożliwi w większym zakresie indywidualną pracę ze studentem (np. biznes plan, gry decyzyjne, marketplace), w tym w pracowni komputerowej (np. statystyka opisowa, technologie informacyjne, prognozowanie i symulacje).

Przygotowanie studentów do prowadzenia działalności naukowej umożliwia przykładowo metoda projektów. Stwarza ona szansę na rozbudzenie zainteresowania studentów danym zagadnieniem, pozwala rozwijać umiejętności w zakresie korzystania z różnych źródeł informacji, krytycznego analizowania faktów i ich oceny, proponowania twórczego rozwiązywania problemu oraz prezentowania zebranych materiałów, przy zastosowaniu technik multimedialnych. Na studiach pierwszego stopnia studenci przygotowani są do prowadzenia badań naukowych w ramach przedmiotów umożliwiających formułowanie problemów badawczych, dobór metod i narzędzi do realizacji badania, analizę i prezentację wyników badań oraz zaprojektowanie nowych rozwiązań lub modyfikację istniejących. W szczególności przygotowani są do zapewnienia seminarium dyplomowe. Dodatkowo wiedzę o sposobie realizacji wybranych etapów procesu badawczego, źródłach danych oraz możliwych do zastosowania podejściach, metodach i technikach student poznaje między innymi podczas studiowania takich przedmiotów jak: Prognozowanie i symulacje, Metody oceny projektów gospodarczych, Analiza ekonomiczna. Natomiast przykładowo znajomość elementarnych metod oraz narzędzi matematycznych i statystycznych niezbędnych do analizy zjawisk gospodarczych w skali mikro i makroekonomicznej oraz znajomość podstawowych procedur programu Excel studenci poznają na przedmiocie teoria podejmowania decyzji (specj. ekonomia przedsiębiorstwa).

Na studiach drugiego stopnia studenci poznają i opanowują zaawansowany warsztat pisania pracy naukowej, w szczególności w zakresie sformułowania hipotez badawczych, umiejętności doboru i wykorzystania literatury krajowej i zagranicznej oraz krytycznej analizy teorii ekonomicznych, umiejętności analizy i syntezy podstawowych problemów teoretycznych i praktycznych, ze zwróceniem uwagi na dostrzeganie prawidłowości występujących w obrębie badanych zjawisk, umiejętności stosowania metod i technik badawczych. Podstawową rolę w tym zakresie odgrywa przedmiot *Metodologia ekonomii - projekt badawczy*, realizowany na każdej specjalności oraz seminarium magisterskie. Ponadto odpowiednie kompetencje związane z prowadzeniem działalności naukowej studenci zdobywają m.in. na takich przedmiotach jak: ekonomia menedżerska, ekonometria i wnioskowanie statystyczne, ekonomia matematyczna

W ramach zajęć typu lektorat studenci realizują naukę języka obcego, (prowadzącą do osiągnięcia poziomu B2 na studiach I stopnia oraz B2+ na studiach II stopnia). Metody kształcenia umiejętności lingwistycznych to analiza tekstu anglojęzycznego, słuchanie, rozmówki, krótkie wypowiedzi pisemne, a także prezentacje. W celu podniesienia kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego

na studiach stacjonarnych I oraz II stopnia wprowadzono dodatkowo immersyjną naukę języka angielskiego w wirtualnej rzeczywistości (Uchwała Senatu nr 13/09/2020 z dnia 24 września 2020 r.).

2.3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Program studiów kierunku *ekonomia* nie przewiduje obowiązku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (e-learning), ale dopuszcza taką możliwość po uzyskaniu zgody dziekana. W roku akad. 2019-2020 w UR zostało przeprowadzone szkolenie pracowników naukowo-dydaktycznych oraz dydaktycznych z zakresu tworzenia materiałów e-learningowych oraz prowadzenia zajęć takimi metodami i technikami.

Obecnie, w warunkach pandemii, stosowany jest system zdalnego nauczania z wykorzystaniem platformy MS Teams, w systemie synchronicznym. Zaletą tej formy jest możliwość interaktywnego kontaktu ze studentami. Elementy zdalnego nauczania były wcześniej stosowane w postaci plików tekstowych i multimedialnych jako elementu wykładów dla studentów.

2.4. Dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów

W procesie uczenia się stosuje się różne formy dostosowane do zróżnicowanych potrzeb studentów. Są to:

- konsultacje realizowane w ramach dyżurów pracowników oraz za pomocą poczty elektronicznej w dowolnym czasie; obecnie dostęp umożliwia także platforma MS Teams;
- indywidualizacja kształcenia realizowana w toku seminariów dyplomowych, a także poprzez wybór zajęć z języka obcego spośród czterech – j. angielski, niemiecki, francuski i rosyjski oraz profilowania kształcenia w ramach wyboru specjalności (grupa przedmiotów C); ponadto w ramach specjalności studenci mają możliwość wyboru przedmiotów specjalnościowych (grupa przedmiotów C1);
- możliwość realizacji zajęć według indywidualnej organizacji studiów (IOS). Warunki te określa szczegółowo Regulamin Studiów UR, rozdz. 7, par. 22 (<https://www.ur.edu.pl/student/regulamin-studiow2>). IOS może polegać w szczególności na: 1) indywidualnym doborze zajęć lub grupy zajęć, metod i form kształcenia; 2) modyfikacji zasad odbywania i zaliczania zajęć pod warunkiem osiągnięcia zakładanych dla przedmiotu efektów uczenia się 3) modyfikacji tygodniowego harmonogramu zajęć, w miarę możliwości, poprzez wybór grupy zajęciowej i/lub godzin zajęć w sposób umożliwiający realizację obowiązującego programu studiów z dostosowaniem do możliwości czasowych studenta; 4) zmianach terminów egzaminów i zaliczeń w porozumieniu z prowadzącym przedmiot lub zajęcia. Zgodę na IOS wyraża Dziekan;
- uczestnictwo w wykładach otwartych i konferencjach organizowanych w Instytucie Ekonomii i Finansów (ze współautorstwem artykułu), kołach naukowych działających w IEiF i na kierunku.
- wybitni studenci motywowani są stypendiami specjalnymi. Ponadto pracownicy uczestniczący w projekcie „Mistrzowie Dydaktyki” (szerzej punkt 7.2) wykorzystują w procesie dydaktycznym metodę tutoring, która jest dedykowana do pracy z uzdolnionymi studentami

Warunki studiowania niepełnosprawnych studentów określają zapisy Regulaminu Studiów (rozdz. 12). Proces uczenia się jest dostosowywany do indywidualnych potrzeb studentów z niepełnosprawnością, po uzgodnieniu z osobami prowadzącymi zajęcia. Można korzystać z odpowiedniego sprzętu dla osób niedowidzących czy niedosłyszących, który wypożycza się w Biurze dla Osób Niepełnosprawnych UR. Na poziomie IEiF rolę wpiierającą dla studentów pełni powołany Konsultant ds. Osób Niepełnosprawnych. W UR realizowany jest projekt „Przyjazny nURt”, ukierunkowany na rozwój dostępności UR dla osób niepełnosprawnych (projekt współfinansowany ze środków UE w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, nr POER.03.05.00-00-A091/19-00). W ramach projektu są dodatkowe konsultacje dla osób niepełnosprawnych. Instytut Ekonomii i Finansów dysponuje infrastrukturą i bazą lokalową (dostęp do windy, sale na parterze).

2.5. Harmonogram realizacji studiów

Harmonogram realizacji studiów wynika z programu studiów (załączniki 2.5.1 oraz 2.5.2). Obejmuje 1930 godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich oraz studentów na studiach stacjonarnych I stopnia, oraz 1284 godziny na studiach niestacjonarnych I stopnia, a także 120 godzin praktyk zawodowych.

Na studiach II stopnia stacjonarnych liczba godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich oraz studentów wynosi 875, a na studiach niestacjonarnych 564.

Harmonogramy realizacji studiów pod względem formalnym zostały pozytywnie zweryfikowane przez Dział Jakości i Akredytacji UR, a merytorycznie przez Zespół Programowy Kierunku Ekonomia. Zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów, a także zajęcia związane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni przedstawiają dane zawarte w tabelach (załączniki w części III Raportu Samooceny).

Natomiast kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego studenci nabywają na lektoratach prowadzonych przez Uniwersyteckie Centrum Nauki Języków Obcych. Oferta nauki języka obcego obejmuje język angielski, niemiecki, francuski i rosyjski. Na studiach I stopnia studenci realizują 120 godzin na studiach stacjonarnych oraz 72 godziny na studiach niestacjonarnych. Z kolei na studiach II stopnia wymiar zajęć z języka obcego wynosi 60 godzin na studiach stacjonarnych oraz 48 godzin na niestacjonarnych. Ponadto do harmonogramu studiów od roku akad. 2020/2021 wprowadzono na studiach stacjonarnych I i II stopnia 40 godzin zajęć pn. *Immersyjna nauka języka angielskiego w wirtualnej rzeczywistości*. Ze względu na epidemię ta forma zajęć, wymagająca prowadzenia zajęć na sali (okulary 3D), została przesunięta na semestr letni (Uchwała Senatu nr 13/09/2020 z dnia 24 września 2020 r.).

Dodatkowo studenci mogą również pogłębiać znajomość języka specjalistycznego, uczestnicząc w kursie organizowanym przez IEIF *Accounting in English* (20 godz.).

Grupa zajęć o tematyce obieralnej obejmuje przedmiot ogólnouczelniany, języki obce, przedmioty specjalnościowe w ramach oferowanych specjalności, seminarium dyplomowe oraz praktyki.

2.6. Dobór form zajęć, liczba godzin przypisanych poszczególnym formom, liczebność grup studenckich, organizacja procesu kształcenia

Studia na kierunku *ekonomia* realizowane są poprzez następujące formy zajęć:

Studia I stopnia stacjonarne – specjalność:

- *ekonomia przedsiębiorstwa* – wykłady (705 godz. co stanowi 36,5% ogółu godz.), ćwiczenia (925 godz. – 47,9 %), laboratoria (150 godz. – 7,8 %), ćw. warsztatowe (90 godz. – 4,7%), seminaria (60 godz. – 3,1%);
- *ekonomia usług biznesowych* - wykłady (600 godz. co stanowi 31,1% ogółu godz.), ćwiczenia (1000 godz. – 51,8%), laboratoria (210 godz. – 10,9 %), ćw. warsztatowe (60 godz. – 3,1%), seminaria (60 godz. – 3,1 %);
- *ekonomia i zarządzanie w sektorze publicznym* - wykłady (735 godz. co stanowi 38,1% ogółu godz.), ćwiczenia (920 godz. – 47,7 %), laboratoria (150 godz. – 7,8 %), ćw. warsztatowe (60 godz. – 3,1%), seminaria (60 godz. – 3,1 %);
- *gospodarka finansowa i rachunkowość* - wykłady (690 godz. co stanowi 35,7% ogółu godz.), ćwiczenia (940 godz. – 48,7 %), laboratoria (180 godz. – 9,3 %), ćw. warsztatowe (60 godz. – 3,1%), seminaria (60 godz. – 3,1 %);
- *gospodarka regionalna i lokalna* - wykłady (705 godz. co stanowi 36,5% ogółu godz.), ćwiczenia (955 godz. – 49,5 %), laboratoria (150 godz. – 7,8 %), ćw. warsztatowe (60 godz. – 3,1%), seminaria (60 godz. – 3,1 %).

Studia I stopnia niestacjonarne – specjalność:

- *ekonomia przedsiębiorstwa* - wykłady (516 godz. co stanowi 40,2% ogółu godz.), ćwiczenia (594 godz. – 46,3%), laboratoria (120 godz. – 9,3%), ćw. warsztatowe (18 godz. – 1,4%), seminaria (36 godz. – 2,8%);
- *ekonomia usług biznesowych* - wykłady (453 godz. co stanowi 35,8% ogółu godz.), ćwiczenia (639 godz. – 49,8%), laboratoria (156 godz. – 12,1%), ćw. warsztatowe - 0, seminaria (36 godz. – 2,8%);
- *ekonomia i zarządzanie w sektorze publicznym* - wykłady (534 godz. co stanowi 41,9% ogółu godz.), ćwiczenia (594 godz. – 46,3%), laboratoria (120 godz. – 9,3%), ćw. warsztatowe - 0, seminaria (36 godz. – 2,8%);
- *gospodarka finansowa i rachunkowość* - wykłady (507 godz. co stanowi 39,5% ogółu godz.), ćwiczenia (603 godz. – 47,0%), laboratoria (138 godz. – 10,7%), ćw. warsztatowe – 0, seminaria (36 godz. – 2,8%);
- *gospodarka regionalna i lokalna* - wykłady (516 godz. co stanowi 40,2% ogółu godz.), ćwiczenia (612 godz. – 47,7%), laboratoria (120 godz. – 9,3%), ćw. warsztatowe - 0, seminaria (60 godz. – 2,8%).

Studia II stopnia stacjonarne – specjalność:

- *ekonomia przedsiębiorstwa* - wykłady (255 godz. co stanowi 29,1% ogółu godz.), ćwiczenia (420 godz. – 48,0%), laboratoria (60 godz. – 6,9%), ćw. warsztatowe (20 godz. – 2,3%), seminaria (120 godz. – 13,7%);
- *ekonomia usług biznesowych* - wykłady (255 godz. co stanowi 29,1% ogółu godz.), ćwiczenia (420 godz. – 48,0%), laboratoria (60 godz. – 6,9%), ćw. warsztatowe (20 godz. – 2,3%), seminaria (120 godz. – 13,7%);
- *ekonomia i zarządzanie w sektorze publicznym* - wykłady (300 godz. co stanowi 34,3% ogółu godz.), ćwiczenia (395 godz. – 45,1%), laboratoria (45 godz. – 5,1%), ćw. warsztatowe (15 godz. – 1,7%), seminaria (120 godz. – 13,7%);
- *gospodarka finansowa i rachunkowość* - wykłady (285 godz. co stanowi 32,6% ogółu godz.), ćwiczenia (420 godz. – 48,0%), laboratoria (30 godz. – 3,4%), ćw. warsztatowe (20 godz. – 2,3%), seminaria (120 godz. – 13,7%);
- *gospodarka regionalna i lokalna* - wykłady (315 godz. co stanowi 36,0% ogółu godz.), ćwiczenia (365 godz. – 41,7%), laboratoria (75 godz. – 8,6%), ćw. warsztatowe - 0, seminaria (120 godz. – 13,7%);

Studia II stopnia niestacjonarne – specjalność:

- *ekonomia przedsiębiorstwa* - wykłady (192 godz. co stanowi 34,0% ogółu godz.), ćwiczenia (246 godz. – 43,6%), laboratoria (42 godz. – 7,4%), ćw. warsztatowe (12 godz. – 2,1%), seminaria (72 godz. – 12,8%);
- *ekonomia usług biznesowych* - wykłady (192 godz. co stanowi 34,0% ogółu godz.), ćwiczenia (246 godz. – 43,6%), laboratoria (42 godz. – 7,4%), ćw. warsztatowe (12 godz. – 2,1%), seminaria (72 godz. – 12,8%);
- *ekonomia i zarządzanie w sektorze publicznym* - wykłady (219 godz. co stanowi 38,8% ogółu godz.), ćwiczenia (240 godz. – 42,6%), laboratoria (24 godz. – 4,3%), ćw. warsztatowe – 9 godz. – 1,59%, seminaria (72 godz. – 12,8%);
- *gospodarka finansowa i rachunkowość* - wykłady (210 godz. co stanowi 37,2% ogółu godz.), ćwiczenia (246 godz. – 43,6%), laboratoria (138 godz. – 10,7%), ćw. warsztatowe – 12 godz. – 2,12%, seminaria (72 godz. – 12,8%);
- *gospodarka regionalna i lokalna* - wykłady (228 godz. co stanowi 40,4% ogółu godz.), ćwiczenia (231 godz. – 40,9%), laboratoria (33 godz. – 5,8%), ćw. warsztatowe - 0, seminaria (72 godz. – 12,8%);

Zajęcia na obu poziomach, na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku. Na studiach niestacjonarnych zajęcia są realizowane w soboty i niedziele. Liczba zjazdów w semestrze zależy od liczby godzin ogółem w danym semestrze.

Liczebność grup studenckich audytoryjnych, na studiach stacjonarnych I stopnia mieści się w granicach 25–31 osób, natomiast na studiach niestacjonarnych I stopnia: 25–36 osób; II stopnia: 32–42. Na studiach stacjonarnych II stopnia liczebności grup są zróżnicowane ze względu na wybór specjalności, którą można utworzyć przy minimalnej liczbie studentów (15 osób). Na I roku na specj. GFIR – 16 osób, EUB – 43 osoby, pozostałe specjalności: 25–26 osób. Liczebności grup laboratoryjnych – średnio do 22. SeminaRIA prowadzone są w grupach min. 10 osobowych.

Szczegółowe ustalenia dotyczące liczebności grup studenckich określa Uchwała nr 141/05/2017 Senatu UR z dnia 24 maja 2017 r. w sprawie określenia liczebności grup studenckich na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Informacja o organizacji zajęć (harmonogramy zajęć studiów – załączniki do cz. III raportu) jest dostępna na stronie internetowej

(<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/kierunki-studiow/ekonomia/harmonogramy-studiow-plany-studiow>).

2.7. Program i organizacja praktyk

Studenci Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego na kierunku *ekonomia* studiów pierwszego stopnia stacjonarne i niestacjonarne, są zobowiązani, zgodnie z programem i harmonogramem studiów, do odbycia programowych praktyk zawodowych (zwanymi dalej praktykami) i uzyskania ich zaliczenia. Warunki ich realizacji określa Regulamin Studiów (rozdz. 7, par. 24) oraz Regulamin praktyk. Regulamin organizacji i odbywania programowych praktyk zawodowych oraz plan praktyk programowych zatwierdza Dziekan Kolegium Nauk Społecznych.

Celem praktyki jest zapoznanie się studentów z zasadami i warunkami funkcjonowania organizacji (przedsiębiorstw, instytucji), w których ją realizują. W trakcie realizacji praktyki studenci nabywają umiejętności praktycznych w zakresie rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych, które uzupełniają i pogłębiają wiedzę studentów zdobytą w toku procesu dydaktycznego.

Student kierunku *ekonomia* po dokonaniu wyboru jednostki, w której ma odbyć praktykę, otrzymuje szczegółowy program praktyki dedykowany konkretnie wybranej jednostce.

Praktyki realizowane są w różnych organizacjach (przedsiębiorstwach, instytucjach) począwszy od różnego typu przedsiębiorstw (w tym spółdzielni), poprzez jednostki otoczenia firm: urzędy skarbowe, biura rachunkowe, instytucje bankowe, doradcze, statystyczne, agencje (RARR, ARiMR, itp.), ZUS, KRUS, PUP, biura maklerskie, urzędy gmin, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, marszałkowskie itp.

Studenci na miejsce swoich praktyk zwykle wybierają przedsiębiorstwa produkcyjne, handlowe oraz usługowe. Ponadto dużym zainteresowaniem cieszą się jednostki obsługujące firmy w zakresie finansów, w tym zwłaszcza biura rachunkowe i instytucje bankowe.

Wyboru miejsca i terminu praktyki dokonuje student w porozumieniu z wybraną przez niego jednostką i Koordynatorem praktyk programowych dla kierunku *ekonomia*. Profil działalności jednostki proponowanej przez studenta jako miejsca odbywania praktyki winien być zbieżny ze specjalnością, na której student studiuje.

Na początku IV semestru Koordynator praktyk programowych dla danego kierunku *ekonomia* odbywa spotkanie ze studentami każdej specjalności, w trakcie którego przedstawia główne założenia dotyczące praktyki, w tym również omawia warunki ewentualnego zwolnienia z odbycia praktyki. Szczegółowe założenia dotyczące organizacji praktyki znajdują się na stronie internetowej IEiF w zakładce: Student/Praktyki programowe.

Student jest zobowiązany do odbycia praktyki w trakcie przerwy wakacyjnej między IV a V semestrem studiów licencjackich, czyli podczas tzw. ferii letnich. Student może również odbywać praktykę w trakcie trwania semestru IV, przy czym termin realizacji praktyki nie może kolidować z uczestnictwem w zajęciach dydaktycznych na Uczelni. Praktyka trwa 4 tygodnie – 120 godzin.

Program studiów drugiego stopnia nie przewiduje obowiązkowych praktyk zawodowych.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. Warunki rekrutacji na studia oraz kryteriów kwalifikacji kandydatów

Uniwersytet Rzeszowski prowadzi rekrutację na studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *ekonomia*, zgodnie ze szczegółowymi zasadami przyjętymi dla poszczególnych kierunków studiów określonymi stosowną uchwałą Senatu UR. Za proces rekrutacji w latach 2015–2019 na kierunku *ekonomia* odpowiedzialny był Dziekan Wydziału Ekonomii, który powoływał Komisję Rekrutacyjną. W roku 2019, w związku ze zmianami strukturalnymi w Uniwersytecie Rzeszowskim, nadzór nad rekrutacją powierzony został Prorektorowi ds. Studenckich i Kształcenia a za jej przeprowadzenie odpowiedzialna jest Centralna Komisja Rekrutacyjna. W celu zabezpieczenia potrzeb organizacyjnych rekrutacji w Kolegiach, Rektor powołuje Kolegialne Zespoły Rekrutacyjne.

Na kierunku *ekonomia* rekrutacja prowadzona jest na studia I i II stopnia, na tryb stacjonarny i niestacjonarny. W roku akad. 2020/2021 ze względu na sytuację pandemii nie prowadzono rekrutacji na studia II stopnia stacjonarne kierunku *ekonomia* ze specjalnością w języku angielskim.

Szczegółowe kryteria przyjęć opracowywane są na rok przed rekrutacją, zatwierdzane przez Senat UR w formie uchwały i publikowane na stronach internetowych Uczelni oraz Instytutu EiF w Kolegium Nauk Społecznych.

Zasady rekrutacji na rok akad. 2021/2022 reguluje **Uchwała nr 582/06/2020 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2021/2022** oraz Załącznik nr 1 do Uchwały. Informacje dostępne są pod adresem: <https://www.ur.edu.pl/kandydat/rekrutacja/-akty-prawne>.

Poziom – I stopnia, studia stacjonarne/niestacjonarne:

- przedmiot obowiązkowy: matematyka – część pisemna egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym lub rozszerzonym; przelicznik – poziom podstawowy 1% = 1 pkt; poziom rozszerzony 1% = 2 pkt;
- przedmiot dodatkowy: jeden z przedmiotów wskazanych przez kandydata: geografia, historia, WOS, informatyka, język obcy – część pisemna egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym lub rozszerzonym
- kryterium dodatkowe w przypadku, gdy liczba kandydatów z tą samą liczbą punktów przewyższa limit wolnych miejsc na kierunek – Język polski – część pisemna egzaminu maturalnego.

Listę kandydatów przyjętych na pierwszy rok studiów ustala się na podstawie sumy uzyskanych punktów, od najwyższej, aż do wyczerpania limitu miejsc.

Poziom II stopnia studia stacjonarne/niestacjonarne:

- wymagania wstępne/kompetencje oczekiwane od kandydata – Dyplom ukończenia studiów. Preferowane kierunki studiów: Ekonomia, Finanse i rachunkowość, Zarządzanie i pokrewne;
- kryterium kwalifikacyjne brane pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym – Średnia arytmetyczna wszystkich ocen pozytywnych uzyskanych z egzaminów oraz przedmiotów kończących się zaliczeniem w realizowanym toku, która mnożona będzie przez współczynnik 1,8 dla absolwentów kierunku Ekonomia o profilu ogólnoakademickim, współczynnik 1,7 dla absolwentów kierunku Finanse i rachunkowość o profilu ogólnoakademickim, współczynnik 1,6 dla absolwentów kierunku Ekonomia o profilu praktycznym, współczynnik 1,5 dla absolwentów kierunku Finanse i Rachunkowość o profilu praktycznym oraz współczynnik 1,0 dla pozostałych kierunków o profilu ogólnoakademickim i praktycznym;
- kryterium dodatkowe w przypadku, gdy liczba kandydatów z tą samą liczbą punktów przewyższa limit wolnych miejsc na kierunek - Ocena uzyskana na dyplomie ukończenia studiów.

3.2. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni

Student może przenieść się na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej na ten sam lub inny kierunek studiów. Warunki, tryb oraz zasady przeniesienia określa **Uchwała nr 510/11/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie: przeniesienia studenta na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni lub uczelni zagranicznej**, z późn zm. Wniosek składa się do Centralnej Komisji Rekrutacyjnej, a szczegółowe informacje w tym zakresie można uzyskać w Dziale Rekrutacji i Karier Studenckich.

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów kształcenia i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni określa Regulamin studiów, rozdział 4.

Student może przenieść się z innej uczelni, w tym także z zagranicznej, na ten sam lub pokrewny kierunek za zgodą dziekana nie wcześniej niż po zaliczeniu pierwszego semestru studiów. Uwzględniając etapy studiów w innej uczelni oraz różnice programowe, dziekan podejmuje decyzję, od którego semestru student zostanie przyjęty. Warunkiem przeniesienia zajęć z innej uczelni jest stwierdzenie zbieżności efektów uczenia się. Zbieżność efektów opiniuje kierownik kierunku studiów na podstawie przedstawionych przez studenta sylabusów zajęć zrealizowanych na opuszczanej uczelni.

Student podejmujący jedno- lub dwusemestralne studia na innej uczelni krajowej lub zagranicznej na kierunku, na którym studiuje na UR lub kierunku pokrewnym, po powrocie podejmuje studia na kolejnym semestrze. Punkty ECTS uzyskane poza UR zostają uznane przez dziekana w miejsce punktów i przedmiotów zawartych w programie studiów na macierzystym kierunku w przypadku zbieżności efektów uczenia się dla tych przedmiotów i praktyk zawodowych w obydwu uczelniach. Zbieżność efektów ocenia kierownik kierunku studiów. W przypadku, gdy na uczelni przyjmującej program studiów nie przewidywał przedmiotów, na których można było osiągnąć efekty kształcenia przewidziane na danym etapie studiów, student zobowiązany jest w ciągu roku zaliczyć te przedmioty, pod warunkiem uzyskania przez studenta wymaganej liczby punktów ECTS na uczelni przyjmującej.

3.3. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

Proces potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów reguluje *Uchwała nr 463/06/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Rzeszowskim*. W Dziale Jakości i Akredytacji Uniwersytetu Rzeszowskiego utworzony jest Punkt Informacyjny w sprawach potwierdzania efektów uczenia się, do którego zadań należy w szczególności: udzielanie zainteresowanym osobom informacji na temat procedury potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Rzeszowskim; podejmowanie działań mających na celu doskonalenie procesu potwierdzania efektów uczenia się w Uczelni; prowadzenie i aktualizacja strony internetowej Uczelni w zakresie funkcjonowania procedury potwierdzania efektów uczenia się. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Uczelnia posiada uprawnienia do przeprowadzania procedury potwierdzania efektów uczenia się na kierunku ekonomia.

3.4. Zasady, warunki i tryb dyplomowania

Proces dyplomowania jest w pełni zgodny z regulaminem studiów obowiązującym w UR, rozdz. 18 (zał. 3.4.1). Studenci IEiF mogą zapoznać się z procedurą dyplomowania dostępną na stronie internetowej Kolegium Nauk Społecznych UR (<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/praca-dyplomowa>). Także promotorzy prac dyplomowych mają obowiązek zapoznać studentów ze wspomnianą procedurą.

Tematyka prac dyplomowych odpowiada efektom uczenia się dla kierunku, wiąże się także z dorobkiem naukowo-badawczym promotora.

Wytyczne pisania pracy dyplomowej oraz szczegółowe zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego zostały udostępnione w dokumencie pod takim tytułem na ww. stronie www.

W tak określonym procesie dyplomowania weryfikacja osiągnięcia zaplanowanych efektów uczenia się odbywa się w ramach seminarium dyplomowego na studiach I oraz II stopnia, a służą jej także obowiązkowa dla każdej pracy procedura antyplagiato- wa z użyciem Jednolitego Systemu Antyplagiato- wego, recenzje pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Uwzględniając wygenerowane przez JSA raporty, promotorzy wypełniają stosowne oświadczenia będące podstawą do dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego.

W trakcie egzaminu dyplomowego weryfikacji efektów służy dyskusja z dyplomantami w zakresie przygotowanych przez nich prac oraz z zakresu kluczowych zagadnień z wiodących przedmiotów podstawowych i kierunkowych (udostępnionych na stronie www KNS, także dla kierunku *ekonomia*). Proces weryfikacji uzupełniają działania Zespołu Programowego, ukierunkowane na przegląd wybranych prac dyplomowych i ich recenzji.

3.5. Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów

Monitorowanie postępów studentów jest realizowane w sposób ciągły przez nauczycieli prowadzących zajęcia. Bardziej ogólne analizy wyników osiągniętych przez studentów kierunku *ekonomia* na poszczególnych przedmiotach i wnioski z tych analiz systematycznie, do roku 2019 przeprowadzał Wydziałowy Zespół ds. Jakości oraz Rada Programowa kierunku. Wyniki na poziomie Wydziału Ekonomii były prezentowane na Radzie Wydziału i stanowiły przedmiot dyskusji. Od 2019 r. rolę tę przejął Zespół Programowy Kierunku oraz Rada Dydaktyczna zatwierdzająca dokument dotyczący oceny kierunku – *Formularz oceny kierunku*. Spostrzeżenia, wnioski i zalecenia są przekazywane nauczycielom podczas zebrań jednostek (katedr), do których należą. Następstwem takiego monitoringu bywają rozmowy wyjaśniające z niektórymi prowadzącymi przedmioty czy modyfikacje treści nauczania.

Sposób sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, uzyskanych w trakcie praktyki zawodowej jest określony przez Regulamin praktyk. Nadzór dydaktyczno-organizacyjny nad praktyką sprawuje koordynator praktyk dla danego kierunku, powoływany przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uniwersytecie Rzeszowskim. Do obowiązków koordynatora praktyk należy w szczególności: opracowanie programu praktyk, organizacja spotkań ze studentami w zakresie zasad organizacji praktyk, obejmujące m.in. zapoznanie studentów z celami praktyki, wskazanie zakładów, w których istnieje możliwość odbycia praktyki, zapoznanie z obowiązkami studenta podczas realizacji praktyki, poinformowanie studentów o konieczności posiadania ubezpieczenia NNW na okres trwania praktyki, zapoznanie studentów z zasadami realizacji praktyki, obejmujące sposób wyboru miejsca odbywania praktyki i warunki jej zaliczenia lub zwolnienia z jej odbycia.

3.6. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Zasady ogólne sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się określa Regulamin UR. Za sprawdzanie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się odpowiada prowadzący przedmiot. Musi on na pierwszych zajęciach przedstawić sylabus przedmiotu ze szczególnym uwzględnieniem efektów uczenia się dla przedmiotu, metod weryfikacji ich osiągnięcia oraz zasad oceniania.

3.7. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Stosowane metody weryfikacji efektów uczenia się wynikają z sylabusu, a ich katalog jest zestandaryzowany. Wśród nich wymienia się: egzamin pisemny, egzamin ustny, kolokwia, prezentacje, projekty, prace typu *case study* oraz obserwacje podczas zajęć (dotyczy zajęć praktycznych). Sposobem dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów są m.in.: testy, prace egzaminacyjne, pisemne prace, zadania wykonane przez studentów, projekty i prezentacje zrealizowane przez studentów, wypełnione dzienniki praktyk, prace dyplomowe oraz protokoły egzaminów dyplomowych. Tematyka tych prac jest ściśle związana z treściami kształcenia zawartymi w sylabusach poszczególnych przedmiotów.

Zaliczenie każdej formy zajęć danego przedmiotu jest dokumentowane przez prowadzącego nauczyciela akademickiego w protokole zaliczenia przedmiotu - elektronicznym i jego wydrukowanej wersji, dostarczanej do dziekanatu.

Studenci kierunku w ramach realizowanych zajęć wykonują następujące prace etapowe: kolokwia, testy, projekty zaliczeniowe, projekty badawcze, recenzje. Tematyka tych prac jest ściśle związana z treściami kształcenia zawartymi w sylabusach poszczególnych przedmiotów.

Proces sprawdzania i oceniania efektów uczenia się osiągniętych na zakończenie procesu kształcenia obejmuje przygotowanie i ocenę pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Prace dyplomowe licencjackie i magisterskie zmierzają do weryfikacji postawionych celów (prace licencjackie) lub hipotez (prace magisterskie) z wykorzystaniem literatury, a także badań empirycznych.

Metodyka pracy licencjackiej opiera się na określeniu problemu badawczego z zakresu wybranego tematu pracy, doboru metodyki rozwiązania problemu, przeprowadzeniu procesu badawczego służącego realizacji przyjętego celu w oparciu o stosowny dobór literatury z danego zakresu. Praca powinna zawierać w szczególności: określenie aktualnego problemu badawczego, cel główny pracy oraz cele szczegółowe, opis materiałów źródłowych oraz metod gromadzenia i przetwarzania danych, przegląd literatury przedmiotu badań, prezentację wyników badań i sformułowanie wniosków.

Praca magisterska służy opanowaniu przez studenta szerokiej wiedzy z zakresu studiowanego kierunku/specjalności oraz zdobyciu umiejętności związanych z identyfikacją priorytetowych problemów do badań i wyborem tematu służącego rozwiązaniu wybranego problemu ekonomicznego, opracowaniem metodyki rozwiązania wybranego problemu, dokonaniem samodzielnej, krytycznej analizy literatury problemu, poprawnym przeprowadzeniem procesu badawczego i wypracowaniem kreatywnych rozwiązań problemu badawczego. Praca dyplomowa (magisterska) ma mieć charakter teoretyczno-empiryczny, w szczególności powinna: wskazywać na znajomość literatury przedmiotu, umiejętność jej doboru i wykorzystania oraz podjęcia krytycznej analizy i oceny dorobku teoretycznego w zakresie formułowanego problemu badawczego, wskazywać na umiejętność analizy i syntezy podstawowych problemów teoretycznych i praktycznych, ze zwróceniem uwagi na dostrzeganie prawidłowości występujących w obrębie badanych zjawisk, świadczyć o umiejętności stosowania metod badawczych i naukowego ujmowania obserwowanych zjawisk, zawierać elementy twórczych rozwiązań i propozycji w odniesieniu do obszaru problematyki badawczej.

Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz recenzent. Recenzje pracy dyplomowej są jawne, a dostęp do nich można uzyskać w dziekanacie Kolegium Nauk Społecznych. Na egzaminie dyplomowym student otrzymuje trzy pytania, przy czym jedno z zakresu pracy, a dwa pozostałe z zakresu treści zagadnień ogólnokierunkowych oraz treści zagadnień specjalnościowych. Zagadnienia zostały opracowane przez Zespół Programowy kierunku *ekonomia* oddzielnie dla studiów I i II stopnia i zatwierdzone przez Radę Instytutu (Załącznik nr 1 do Uchwały nr 4/2020 Rady Instytutu Ekonomii i Finansów z dnia 30.04.2020 r. oraz Załącznik nr 2 do Uchwały nr 4/2020 Rady Instytutu Ekonomii i Finansów z dnia 30.04.2020 r.) <https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/praca-dyplomowa>

W zakresie potwierdzenia efektów uczenia się w ramach praktyki, obowiązkiem praktykanta jest rzetelne i systematyczne prowadzenie Dziennika praktyk, zawierającego szczegółowy przebieg jej realizacji, potwierdzony przez opiekuna praktyki w jednostce, w której student odbywał praktykę. Na tej podstawie koordynator dokonuje wpisu w karcie zaliczeniowej.

Dokumentacja efektów uczenia się (testy, pisemne prace etapowe, prace egzaminacyjne, zadania wykonane przez studentów) przechowywana jest przez osoby prowadzące zajęcia. Dzienniki praktyk przechowywane są przez opiekuna praktyk. Prace dyplomowe, recenzje prac, protokoły z egzaminów dyplomowych przechowywane są w teczce studenta w dziekanacie a następnie w Archiwum UR.

Monitoring losów zawodowych absolwentów prowadzony jest na poziomie uczelni. Do przedmiotowego działania upoważnione jest Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego na podstawie § 9 Zarządzenia nr 8/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich

wyników. Głównym celem badania jest dostarczenie informacji o potrzebach dostosowania kierunków studiów i programów do wymogów rynku pracy. Badanie obejmuje absolwentów każdego rocznika od 2010 roku. Sytuacja zawodowa badana jest po roku, trzech oraz pięciu latach od złożenia egzaminu dyplomowego. Wnioski z badań prezentowane są na organizowanym w Uczelni spotkaniu z udziałem przedstawicieli Wojewódzkiego Urzędu Pracy, którzy przedstawiają również wyniki badań dotyczących rynku pracodawców w woj. podkarpackim. Niezależnie, zespół programowy kierunku monitoruje wyniki Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) udostępnione w POL-on.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

4.1. Liczba, struktura kwalifikacji oraz dorobku naukowego

Liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* i struktura ich kwalifikacji pozwala na realizację programu studiów na kierunku *ekonomia* (tab. 4.1.1). Wśród kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne najliczniejszą grupę stanowią pracownicy ze stopniem doktora (58,6%) i doktora habilitowanego (25,7%). Kadra z tytułem naukowym profesora stanowi 5,7% ogółu, natomiast udział nauczycieli posiadających tytuł magistra wynosi 10%.

Tabela 4.1.1. Liczba nauczycieli akademickich i struktura ich kwalifikacji na dzień 1.12.2020

Stopień/tytuł naukowy	Liczba pracowników	Struktura kadry dydaktycznej (w %)
Profesor	4	5,7
Doktor habilitowany	18	25,7
Doktor	41	58,6
Magister	7	10,0
Razem	70	100,0

Jak wspomniano w punkcie 1.2. w latach 2015–2020 nastąpił dynamiczny rozwój kadry akademickiej. Jedna osoba uzyskała tytuł naukowy profesora, 11 osób – stopień naukowy dra habilitowanego, 2 osoby – stopień naukowy doktora. Ponadto 3 osoby mają otwarte postępowania o nadanie stopnia doktora (zał. 4.1.1.).

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku *ekonomia* posiadają aktualny dorobek naukowy, który umożliwi prawidłową realizację zajęć zgodną z programem studiów. Są autorami lub współautorami licznych publikacji z dyscyplin naukowych: *ekonomia i finanse* oraz *nauki o zarządzaniu i jakości*. W ocenianym okresie pracownicy realizowali ponadto projekty oraz granty naukowo-badawcze finansowane przez NCN, MNiSW, NBP i inne. Szczegółowe informacje dotyczące posiadanego dorobku naukowego nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* prezentują dane zawarte w poniższych tabelach.

Tabela 4.1.2a. Zestawienie publikacji pracowników Instytutu prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* za okres 2015–2018

Rodzaj publikacji	Liczba publikacji				Razem
	2015	2016	2017	2018	
Publikacja w czasopiśmie naukowym znajdującym się w Wykazie Ministra – część A	4	7	4	5	20
Publikacja w czasopiśmie naukowym wymienionym w Wykazie Ministra – część B	104	112	91	93	400
Publikacja w czasopiśmie znajdującym się w Wykazie Ministra – część C	1	-	-	-	1
Publikacja w innym czasopiśmie naukowym zagr.	8	13	16	8	45
Autorstwo monografii naukowej z wykazu MNiSW	11	15	8	7	41

Autorstwo monografii naukowej spoza wykazu MNiSW			2	2	4
Autorstwo rozdziału w monografii naukowej z wykazu MNiSW	57	62	19	12	150
Autorstwo rozdziału w monografii naukowej spoza wykazu MNiSW			26	19	45
Razem	185	209	140	127	706

Tabela 4.1.2b. Zestawienie publikacji pracowników Instytutu prowadzących zajęcia na kierunku ekonomia za okres 2019–2020

Rodzaj publikacji	Liczba publikacji		Razem
	2019	2020 (stan na 1.12.2020)	
Artykuły w czasopismach z listy MNiSW (100-140 pkt)	5	4	9
Artykuły w czasopismach z listy MNiSW (40-70 pkt)	6	11	17
Artykuły w czasopismach z listy MNiSW (20 pkt)	47	31	78
Artykuły w czasopismach spoza listy MNiSW	17	4	21
Autorstwo monografii naukowej z wykazu MNiSW	5	2	7
Autorstwo monografii naukowej spoza wykazu MNiSW	1	2	3
Autorstwo rozdziału w monografii naukowej z wykazu MNiSW	22	30	52
Autorstwo rozdziału w monografii naukowej spoza wykazu MNiSW	20	14	34
Razem	123	98	221

Tabela 4.1.3. Wykaz grantów NCN realizowanych pod kierownictwem pracowników Instytutu Ekonomii i Finansów UR w latach 2015-2020

Lp.	Numer grantu, Tytuł	Okres realizacji	Kierownik	Wartość grantu (zł)
1	2011/01/B/HS5/05386 <i>Możliwości i bariery rozwoju społeczno-gospodarczego terenów wiejskich objętych siecią obszarów chronionych (na przykładzie woj. podkarpackiego i świętokrzyskiego)</i>	8.12.2011- 7.12.2015	Dr Bogumiła Grzebyk	113 675,00
2	2011/01/D/HS4/03911 <i>Uwarunkowania rozwoju innowacyjnych form powiązań integracyjnych rolnictwa z przemysłem spożywczym</i>	02.12.2011- 30.11.2015	Dr hab. Roman Chorób, prof. UR	69 172,00
3	2016/23/D/HS4/03007 <i>Inicjatywy środowiskowe a czynniki konkurencyjności przedsiębiorstw</i>	17.07.2017 – 16.07.2020	Dr Barbara Fura	91 440,00
4	2017/01/X/HS4/00634 <i>Decyzje finansowe ubogich gospodarstw domowych z obszarów wiejskich</i>	27.09.2017– 24.09.2018.	Dr hab. Tomasz Potocki, prof. UR	37 867,00

Tabela 4.1.4. Wykaz wybranych projektów realizowanych pod kierownictwem pracowników Instytutu Ekonomii i Finansów w latach 2015–2020

Lp.	Tytuł projektu/grantu; Instytucja	Data realizacji	Kierownik
1.	Wzrost wiedzy finansowej wśród "edukatorów" obszarów wiejskich zagrożonych marginalizacją Narodowy Bank Polski	11.2015-05.2016	Dr hab. Tomasz Potocki, prof. UR
2.	Kondycja finansowa JST a możliwości wynikające z perspektywy finansowej 2014–2020 Narodowy Bank Polski	2015-2016	Dr hab. Katarzyna Szara, prof. UR
3.	Kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, – edukacyjny meeting z Wydziałem Ekonomii Narodowy Bank Polski (nr umowy: NBP-DEW-WPE-AB-066-0054-2017)	15.02.2017-30.06.2017	Dr hab. Katarzyna Szara, prof. UR
4.	Wzrost wiedzy finansowej wśród uczniów szkół gimnazjalnych z obszarów wiejskich Narodowy Bank Polski (nr umowy: NBP-DEW-WPE-AB-066-0040-2018).	08.01.2018–30.08.2018	Dr hab. Tomasz Potocki, prof. UR
5.	„Weź przyszłość w swoje ręce - finanse oczami licealisty” Narodowy Bank Polski (nr umowy: NBP-DEW-WPE-AB-0662-0185-2019)	19.08.2019 - 12.12.2019	Mgr Magdalena Wiercioch
6.	"Uczelnie Szkołom - o finansach z NBP. Akademicki Portfel Wiedzy o Finansach" Narodowy Bank Polski (nr umowy: WPE-AB-0662-0016-2020)	02.01.2020 - 26.06.2020	Dr Piotr Cyrek
7.	"Uczelnie Szkołom - o finansach z NBP. Akademia Młodego Finansisty” Narodowy Bank Polski (umowa nr NBP-DEW-WPE-AB-0662-0013-2020)	07.01.2020-31.07.2020	Dr hab. Anna Barwińska-Małajowicz, prof. UR
8.	"Zbuduj kapitał przedsiębiorczości" Narodowy Bank Polski (umowa nr NBP-DEW-WPE-AB-0662-0374-2019)	04.11.2019-31.12.2020	Dr hab. Anna Barwińska-Małajowicz, prof. UR
9.	Podjęmowanie współpracy w zakresie tworzenia grup operacyjnych dotyczących produkcji i dystrybucji żywności ekologicznej na Podkarpaciu Nr 2/WP/1/2018 Projekt w ramach: Plan Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Instytucja: Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego)	4.05.2018-19.10.2018	Dr hab. Teresa Miś, prof. UR
10.	Stworzenie anglojęzycznych wersji wydawanych publikacji – czasopismo „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy” Nr 783/P-DUN/2019 Środki MNiSW na działalność upowszechniającą naukę	01.01.2019-31.12.2020	Dr Magdalena Cyrek
11.	Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy Nr 379/WCN/2019/1 MNiSW, program Wsparcie dla czasopism naukowych	01.06.2019-31.12.2020	Dr Małgorzata Wosiek
12.	„Kariera zaczyna się od stażu” POWER 03.01.00-00-S141/17 - NCBR	1.10.2017-1.10.2018	Dr Katarzyna Puchalska
13.	„Kompleksowy Program Uniwersytetu Rzeszowskiego” POWER 03.05.00-00z072/18 - NCBR	1.09.2018-31.08.2023	Dr Katarzyna Puchalska

Realizowane są także granty międzynarodowe, np.:

- Międzynarodowy grant badawczy (Uniwersytet w Preszowie, Słowacja i Uniwersytet Rzeszowski, Polska) nt. „*Enterprise performance Model approaches to increase performance and competitiveness in the European area in the context of sustainable development*”, VEGA c. 1/0279/19. Okres realizacji: 1.01.2019 - 30.12.2021. Dr hab. Mariola Grzebyk, prof. UR - członek zespołu strony polskiej.

- Międzynarodowy projekt naukowo-badawczy (Uniwersytet Rzeszowski, Polska i Ługański Narodowy Uniwersytet im. Tarasa Szewczenka, Ukraina) nt. „*Ekonomia instytucjonalna a sprawność zarządzania w administracji publicznej*” na podstawie umowy nr KEiZ /1/2018/3. Okres realizacji: 1.12.2018-30.12.2019; Dr hab. Mariola Grzebyk, prof. UR kierownik zespołu strony polskiej.

Z kolei osiągnięcia dydaktyczne nauczycieli realizujących zajęcia dydaktyczne na kierunku *ekonomia* potwierdzają m.in. takie osiągnięcia, jak: otrzymanie nagrody wewnętrznej na UR *Laur Studenta* (dr M. Cyrek, dr hab. W. Kuźniar, prof. UR), uzyskanie w ocenianym okresie medali KEN przez kilkunastu pracowników Instytutu; dr Piotr Cyrek w 2018 r. zajął III miejsce w plebiscycie „Nauczyciel na medal” zorganizowanym przez dziennik „Super Nowości” oraz magazyn „Ludzie Sukcesu”.

Szczegółowe informacje dotyczące posiadanego dorobku naukowego oraz doświadczenia dydaktycznego nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* znajdują się w zał. pt. Charakterystyka nauczycieli.

4.2. Obsada zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej

Przy obsadzie zajęć na kierunku *ekonomia* uwzględnia się zarówno dorobek naukowy, jak i kompetencje dydaktyczne nauczycieli. Kadra utożsamia się z realizowaną koncepcją kształcenia na kierunku i posiada odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia powierzonych zajęć. Wykłady, ćwiczenia, laboratoria, konwersatoria i seminaria prowadzone są wyłącznie przez osoby posiadające dorobek naukowy lub doświadczenia z pracy zawodowej, które w pełni odpowiadają tematyce prowadzonych przedmiotów. Doświadczenie dydaktyczne oraz prowadzone badania poparte publikacjami pozwalają na przekazywanie studentom wiedzy dotyczącej najnowszych osiągnięć naukowych, jak również włączanie ich w prowadzone w uczelni badania.

Efekty przygotowania studentów w zakresie osiągania kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej można zaobserwować m.in. w postaci publikacji naukowych, których są samodzielnymi autorami lub współautorami. Szczegółowe informacje w tym zakresie prezentuje załącznik 8.3.3.

4.3. Kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia*

Osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne na kierunku *ekonomia* posiadają zarówno dorobek naukowy, jak i dydaktyczny w zakresie dyscypliny, której dotyczą zajęcia prowadzone na kierunku *ekonomia*. Osoby zatrudnione na stanowiskach dydaktycznych także są autorami i współautorami licznych publikacji wykorzystywanych w trakcie prowadzenia zajęć dydaktycznych (podręczników, artykułów). Do najważniejszych wydawnictw własnych można zaliczyć:

- *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, czasopismo naukowe ujęte na liście MNiSW, (kwartalnik), red. M. G. Woźniak;
- *Przedsiębiorstwo i Region*, czasopismo naukowe (rocznik, wyd. do 2018 r.);
- Filip P., Grzebyk M. (2014). *Zarządzanie i organizacja pracy*, Rzeszów: Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, ss.152.
- Grzebyk M., Pierścieniak A., Filip P. (2014). *Gospodarowanie kapitałem ludzkim w organizacji w kierunku poprawy efektywności pracy*, Rzeszów: Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W IEiF realizowany jest projekt służący podniesieniu kompetencji dydaktycznych kadry – w ramach którego zaplanowano staże dydaktyczne krajowe i zagraniczne (projekt „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia” finansowany ze środków

Programu Operacyjnego POWER). Do końca 2020 r. ze wsparcia skorzystało 2 osoby - Jakub Bartak – Rzym, Anna Mazurkiewicz – Kraków (w marcu 2020 r. ze względu na epidemię wyjazdy zostały zawieszone do odwołania). W ramach ww. projektu kadra objęta została także takimi formami wsparcia, jak:

- kursy i szkolenia podnoszące umiejętności dydaktyczne (szkolenia dla 86 osób) m.in. szkolenia w zakresie wykorzystania języka R oraz programu Statistica,
- kursy i szkolenia podnoszące umiejętności informatyczne (szkolenia dla 86 osób) m.in. szkolenia w zakresie wykorzystania języka R oraz programu Excel;
- kursy i szkolenia podnoszące umiejętności prowadzenia dydaktyki w języku obcym (szkolenia dla 22 osób) m.in. Business English;
- kurs „Kompetencje dydaktyczne i informatyczne kadry Uniwersytetu Rzeszowskiego w zakresie kształcenia na odległość” z zakresu projektowania, tworzenia oraz publikowania multimedialnych materiałów dydaktycznych w formie e-learningowej oraz podstawowych funkcji platformy zarządzania kształceniem organizowane przez Uniwersyteckie Centrum Kształcenia na Odległość (szkoleniem objęto większość kadry IEiF, realizacja; luty - kwiecień 2019 r.);
- wizyty studyjne w ramach projektu partnerskiego pt. „Mistrzowie Dydaktyki” (23-29.02.2020 - Uniwersytecie Ghent w Gandawie, Belgia oraz 8-14.03.2020 University College London, Wielka Brytania). Projekt partnerski „Mistrzowie Dydaktyki” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Pokłosiem wizyty studyjnej jest prowadzenie zajęć z tutoringami z 2-3 studentami wybitnie uzdolnionymi lub wymagającymi dodatkowych zajęć.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku *ekonomia* sprawują opiekę nad studentami kołami naukowymi, które szczegółowo zostały przedstawione w punkcie 8 Raportu. W ramach tej aktywności studenci pogłębiają swoją wiedzę ekonomiczną, uczestniczą w organizacji konferencji naukowych, a także są włączani w działalność badawczą, której efektem są m.in. wspólne publikacje naukowe nauczycieli akademickich i studentów. Ponadto nauczyciele rozwijają swój potencjał dydaktyczny uczestnicząc w międzynarodowych programach dydaktycznych, a zwłaszcza Erasmus +.

4.4. Założenia, cele i skuteczność polityki kadrowej

Ogólną cechą polityki kadrowej Instytutu w stosunku do kadry prowadzącej zajęcia na kierunku *ekonomia* jest założenie, że pracownicy prowadzą lub uczestniczą w prowadzeniu badań naukowych w dyscyplinie *ekonomia i finanse* lub *nauki o zarządzaniu i jakości*, dzięki czemu są przygotowani do realizowania programu studiów o profilu ogólnoakademickim. Zatrudnienia pracowników odbywają się w oparciu o standardowe postępowanie konkursowe (zatrudnienie na umowę o pracę).

Działalność pracowników jest oceniana zarówno przez przełożonych (ocena okresowa, hospitacja zajęć), jak i przez studentów (ankiety studenckie po zakończeniu każdego semestru).

Ocena okresowa pracowników odbywa się średnio co dwa lata, nie rzadziej niż raz na 4 lata. Okresowej oceny nauczycieli dokonuje instytutowa komisja oceniająca, zgodnie z ustaleniami przyjętymi w Statucie UR (§ 114-§ 116) oraz stosownym Zarządzeniu Rektora (nr 80/2020). Ocena obejmuje działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną, a w ocenie komponentu dydaktycznego uwzględnia się także wyniki ankiet studenckich w zakresie jakości dydaktyki. Wyniki oceny okresowej mogą mieć wpływ na: przedłużenie zatrudnienia na zajmowanym stanowisku; wysokość uposażenia; awanse i wyróżnienia oraz powierzanie stanowisk kierowniczych. W wyniku oceny negatywnej pracownik może zostać upomniany lub nawet zwolniony (po drugiej lub nawet pierwszej negatywnej ocenie).

Hospitacje zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich odbywają się wg [Zasad przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych na UR z dnia 14.11.2019](#). Hospitację zajęć przeprowadza się co najmniej raz na dwa lata. W przypadku negatywnej oceny z hospitacji Dyrektor Instytutu przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem. Uogólnione wnioski z hospitacji przedstawia się na Radzie Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych na koniec roku akademickiego i są one podstawą do doskonalenia procesu kształcenia.

W ocenie nauczyciela akademickiego w zakresie wywiązywania się przez niego z obowiązków dydaktycznych, uwzględnia się ocenę dokonywaną przez studentów. Zasady i tryb przeprowadzenia an-

kiety, sposób ustalania jej wyników oraz działania mające na celu poprawę jakości wykonywanych obowiązków dydaktycznych określa szczegółowo *Zarządzenie nr 8/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim*. Wyniki oceny uzyskane w oparciu o ankiety studenckie są analizowane przez Dyrektora Instytutu oraz Dziekana Kolegium Nauk Społecznych. W szczególnych przypadkach Dziekan w porozumieniu z Dyrektorem Instytutu przeprowadza indywidualne rozmowy z nauczycielem, którego oceny budzą zastrzeżenia w celu ustalenia działań naprawczych. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są przedstawiane na obradach Rady Dydaktycznej KNS i stanowią podstawę doskonalenia procesu kształcenia. Studenci otrzymują informacje zwrotne na temat sposobu wykorzystania wyników badań na zebraniu otwartym, organizowanym przez Dziekana Kolegium. Wnioski z przeprowadzonych badań są również przedstawione na zebraniu otwartym kolegium dziekańskiego z pracownikami kolegium.

W pełnieniu obowiązków dydaktycznych oraz dążeniu do własnego rozwoju nauczyciele zobowiązani są do poszanowania i przestrzegania uniwersalnych zasad etycznych, zgodnie z *Kodeksem etyki nauczycieli akademickich* określonym w Uchwale Senatu UR nr 580/06/2020, z dnia 25 czerwca 2020r.

https://www.ur.edu.pl/storage/file/core_files/2020/7/14/ec98f46c7e8d663926742be6e8622982/Uchwa%C5%82a%20580%2006%202020%20Senatu%20UR.pdf.

Istotnym elementem polityki kadrowej uczelni jest także system motywowania pracowników poprzez finansowanie badań naukowych, projektów badawczych i artystycznych, a także wspieranie w uzyskiwaniu kolejnych stopni naukowych.

4.5. System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych

Uczelnia wspiera i motywuje rozwój kadry. Od 2013 roku w Uczelni stosuje się politykę projakościową w działalności naukowej i artystycznej, zgodnie z którą w systemie wynagradzania nauczycieli uwzględniany jest dodatek projakościowy. Wielkość dodatku uzależniona jest od wyników oceny pracownika. Aktualne kryteria oceny działalności naukowej pracowników, będące podstawą wynagrodzenia projakościowego określa Zarządzenie Rektora UR nr 43/2020 z dnia 9 kwietnia 2020 r.

Istotnym czynnikiem premiującym aktywność nauczycieli jest również stosowany w Uczelni system nagród. Pracownicy mogą otrzymywać nagrody za działalność naukową, dydaktyczną, artystyczną i organizacyjną: Naukowy Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego, Dydaktyczny Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego, Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego, Nagroda Rektora I stopnia, Nagroda Rektora II stopnia, Nagroda Rektora III stopnia, Nagroda Rektora w formie listu gratulacyjnego. Zasady przyznawania nagród określa Zarządzenie nr 21/2020 Rektora UR z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu przyznawania nagród Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Wspieranie i motywowanie kadry do rozwoju znajduje odzwierciedlenie w liczbie uzyskanych awansów naukowych w latach 2015-2020 (szczegóły w załączniku 4.1.1.).

Podnoszenie kompetencji dydaktycznych stymulują oceny okresowe nauczycieli, hospitacje zajęć, ankiety oceny dokonywane przez studentów, a także nominacje przyznawane przez studentów (Laur Studenta) oraz odznaczenia państwowe (Medale KEN).

Nauczyciele akademicy mają również możliwość podnoszenia swoich kompetencji dydaktycznych, metodycznych, technicznych oraz technologicznych poprzez udział w szkoleniach organizowanych w ramach projektu „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia” finansowanego z Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój. Program szkolenie obejmuje trzy moduły:

1. psychologiczne podstawy kształcenia w szkole wyższej;
2. przygotowanie metodyczne w zakresie dydaktyki szkoły wyższej;
3. metody aktywizujące i ICT w praktyce dydaktyki szkoły wyższej.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

5.1. Stan, nowoczesność, rozmiary i kompleksowość bazy dydaktycznej i naukowej

Proces dydaktyczny na kierunku *ekonomia* realizowany jest w kompleksie naukowo-dydaktycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego (Kampus Zalesie) położonym na obrzeżach miasta Rzeszowa. Charakter mieszkalno-rekreacyjny dzielnicy, w której zlokalizowane jest obiekt dydaktyczny Instytutu Ekonomii i Finansów, oddalenie od zgiełku miasta, przy równoczesnym bardzo dobrym skomunikowaniu z centrum miasta i centrami komunikacyjnymi (cztery linie autobusowe w bezpośrednim sąsiedztwie Kampusu, z dużą częstotliwością kursów), zapewniają właściwe warunki zewnętrzne do studiowania, do rozwoju osobistego. Dodatkowo taka lokalizacja stwarza poczucie bezpieczeństwa, które połączone z ciszą, czystością środowiska, z bliskim kontaktem z przyrodą oraz ciekawym krajobrazem tworzą wręcz unikatowe warunki do studiowania.

Instytut Ekonomii i Finansów ma siedzibę w budynku D1 przy ul. M. Œwiklińskiej 2. Dysponuje pomieszczeniami dydaktycznymi w głównej części budynku D1, gdzie mieszczą się sale ćwiczeniowe, seminaryjne oraz pracownie komputerowe. Z kolei w bocznej części budynku głównego umiejscowione są nowoczesnie wyposażone sale wykładowe wraz z aulą. Prezentacja wizualna obiektów została załączona w załączniku 6. Instytut Ekonomii i Finansów posiada do dyspozycji 30 sal dydaktycznych, obejmujących 1459 miejsc. Charakterystykę pomieszczeń dydaktycznych zestawiono w tabeli 5.1.

Tabela 5.1. Charakterystyka pomieszczeń dydaktycznych w IEiF

Rodzaj pomieszczeń	Liczba pomieszczeń	Powierzchnia (m ²)	Liczba miejsc	Wyposażenie (najważniejsze elementy)
Aula	1	168,6	138	Duża podwójna tablica suchościeralna, ekran do rzutnika, rzutnik multimedialny, mikrofon stacjonarny i przenośny, komputer stacjonarny, nagłośnienie, Internet, system tłumaczeń symultanicznych, system telekonferencyjny, wizualizer.
Sala wykładowa (duża)	3	157,7	120	Podwójna tablica suchościeralna, ekran do rzutnika, rzutnik multimedialny, mikrofon stacjonarny i przenośny, komputer stacjonarny, nagłośnienie, Internet stacjonarny.
Sala wykładowa (średnia)	4	115,6	80	Podwójna tablica suchościeralna, ekran do rzutnika, rzutnik multimedialny, mikrofon stacjonarny i przenośny, komputer stacjonarny, nagłośnienie, Internet stacjonarny.
Sala ćwiczeniowa	12	38,7	30	Podwójna tablica suchościeralna, ekran do rzutnika, rzutnik multimedialny, nagłośnienie.
Sala seminaryjna	4	22,5	16	Pojedyncza tablica suchościeralna.
Pracownia komputerowa	6	71,5	24	Podwójna tablica suchościeralna, ekran do rzutnika, rzutnik multimedialny, 24 stanowiska komputerowe.

Laboratoria komputerowe są wyposażone w komputery najnowszej generacji. Oprócz podstawowego oprogramowania (pakietu Office) są wyposażone w specjalistyczne programy, wykorzystywane w procesie dydaktycznym np. Statistica czy program finansowo-księgowy Comarch OPTIMA.

W budynku Instytutu studenci korzystają z Internetu bezprzewodowego. Mają również możliwości korzystania z komputerów stacjonarnych w czytelnicy, a w razie potrzeby udostępnia się im sale komputerowe. Z tych sal mogą również korzystać w czasie konsultacji z nauczycielami.

Studenci mają również możliwość korzystania ze Studenckiego Centrum Coworkingowego „Spinacz”. Jest to miejsce przeznaczone m.in. do organizacji warsztatów, realizacji projektów zespołowych, a także miejsce wypoczynku dla studentów.

W budynku Instytutu Ekonomii i Finansów UR znajduje się dobrze rozwinięta baza gastronomiczna

oraz dobrze wyposażona baza sportowo-rekreacyjna, w skład której wchodzi sala gimnastyczna z zapleczem oraz siłownia. Natomiast w bezpośrednim sąsiedztwie Instytutu usytuowane są dwa akademiki na 660 miejsc.

Występująca koncentracja sal dydaktycznych i ich dobre skomunikowanie z innymi obiektami i lokalami związanymi z procesem kształcenia, stwarza szczególnie korzystną sytuację w zakresie dostępności oraz efektywności wykorzystania posiadanego potencjału infrastruktury dydaktycznej.

5.2. Infrastruktura i wyposażenia instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe

Program studiów nie przewiduje prowadzenia poza uczelnią zajęć innych niż praktyki zawodowe. Praktyka studentów polega na uczestnictwie w pracach związanych z bieżącą działalnością danego przedsiębiorstwa (instytucji). Wyposażenie różnych organizacji jest zróżnicowane, zależne głównie od charakteru ich działalności. Przykładowo większe przedsiębiorstwa dysponują odpowiednimi pomieszczeniami i są wyposażone w urządzenia do telekonferencji, własne serwerownie, aneksy kuchenne lub bary.

5.3. Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnych

Laboratoria komputerowe

Instytut Ekonomii i Finansów dysponuje 6 laboratoriami komputerowymi. Łączna liczba stanowisk komputerowych wynosi 162. Wszystkie stanowiska komputerowe są podłączone do Internetu. Jedno z laboratoriów komputerowych jest wyposażone w laptopy.

Wszystkie laboratoria komputerowe są wyposażone w ekrany i rzutniki multimedialne. Jedno z laboratoriów posiada na wyposażeniu tablicę multimedialną.

Na stanowiskach komputerowych dostępne jest następujące oprogramowanie:

1. Systemy operacyjne: MS Windows 7, MS Windows 8, MS Windows 10:
 - Pakiety biurowe: MS Office 2007; MS Office 2010; MS Office 2013.
2. Programy ERP i finansowo-księgowo:
 - Comarch ERP Optima – księgowość, kontrola procesów logistycznych, płace i kadry,
 - Subiekt GT - system sprzedaży wraz z gospodarką magazynową,
 - Rachmistrz GT – księga przychodów i rozchodów,
 - Rewizor GT – system finansowo - księgowy i środki trwałe
 - Gratyfikant GT – system kadrowo - płacowy.
3. Oprogramowanie do analiz statystycznych:
 - Statistica 13 - rozbudowane narzędzie przeznaczone do statystycznej analizy danych,
 - R - język i środowisko do obliczeń statystycznych i prezentacji graficznych,
4. Pakiety komputerowego wspomaganie projektowania: MS Project; MS Visio.
5. Współpraca i nauka zdalna: MS Teams.
6. Przeglądarki Internetowe: Google Chrome; Mozilla Firefox; MS Edge; Opera.
7. Oprogramowanie antywirusowe: ESET NOD32.

Istnieje także możliwość korzystania z serwera NAS (Network Attached Storage) wykorzystującego oprogramowanie OpenMediaVault do współdzielenia i rozpowszechniania danych.

5.4. Udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością,

Budynki IEiF są przystosowane do korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne (windy, toalety, nagłośnienie w salach wykładowych). Ponadto Biuro ds. Studentów Niepełnosprawnych (<http://niepelnosprawni.univ.rzeszow.pl>), dysponuje sprzętem ułatwiającym studentom niewidomym / niedowidzącym pełne uczestnictwo w zajęciach, oferując pomoce, takie jak np. specjalistyczny program powiększający tekst Zoom Text Magnifier, monitor brajlowski, itp.

5.5. Dostępność infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej

Studenci mogą korzystać z zasobów dydaktycznych dostępnych na serwerach UR i oprogramowania webowego. Program Statistica jest nieodpłatnie dostępny dla każdego studenta UR. Udostępnianie studentom materiałów dydaktycznych drogą elektroniczną było dosyć powszechną praktyką, np. przesyłanie materiałów drogą emailową, poprzez stronę WWW nauczyciela przez system Wirtualnej Uczelni. Obecnie koniecznością jest komunikacja zdalna, co z powodzeniem zapewnia platforma MS Teams.

5.6. System biblioteczno-informacyjny uczelni

Księgozbiór Biblioteki UR liczy ponad 790 tys. woluminów druków zwartych oraz ponad 109 tys. woluminów czasopism, w prenumeracie jest ok. 50 tytułów zagranicznych czasopism naukowych.

Zdalny dostęp do książek i czasopism elektronicznych będących w subskrypcji UR (e-booki: 251 tys. tytułów, e-czasopisma: 21 tys. tytułów), dostępnych ze strony Biblioteki UR, także z komputerów spoza sieci UR – przez serwer PROXY (<https://bur.ur.edu.pl/zdalny-dostep-do-elektronicznych-zasobow-bur-przez-serwer-proxy>).

Biblioteka UR realizuje usługę zamawiania skanów materiałów dydaktycznych i naukowych on-line (<https://bur.ur.edu.pl/zamawianie-skanow>); istnieje możliwość zaproponowania zakupu określonej pozycji literaturowej poprzez indywidualne biblioteczne konto użytkownika UR.

W obecnej sytuacji zapewnienie dostępu do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz IBUK-ów (<https://bur.ur.edu.pl/covid-19-biblioteczne-zasoby-line>).

Przygotowane przez Bibliotekę zestawienia pozycji książkowych z zakresy dyscypliny *ekonomia i finanse*, pomocnych i uwzględnianych w zaleceniach literatury dla studentów w sylabusach obejmuje 13 438 pozycji.

5.7. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego

Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej określa wdrożona w 2017 roku *Procedura monitorowania i przeglądu zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej w Uniwersytecie Rzeszowskim*, która została zmodyfikowana w lutym 2020 roku, na potrzeby dostosowania do nowej struktury organizacyjnej uczelni. Określa ona tryb postępowania związanego z przeprowadzaniem oceny dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia oraz wsparcia prowadzonych przez studentów badań i dotyczy monitorowania stanu użytkowania wszystkich pomieszczeń wykorzystywanych w procesie dydaktycznym jak również zasobów bibliotecznych. Procedura udostępniona jest w zakładce:

<https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wzory-i-procedury>.

Stan bazy dydaktycznej monitorowany jest na bieżąco przez nauczycieli prowadzących zajęcia i pracowników obsługi, którzy zgłaszają bezpośrednio do Dyrektora Instytutu, lub za pośrednictwem kierownika kierunku zapotrzebowanie na pomoce dydaktyczne oraz inne środki wymagane do realizacji zajęć, jak również konieczność przeprowadzenia niezbędnych napraw lub remontów. Za właściwy stan budynku odpowiada administrator budynku. Studenci na bieżąco mogą zgłaszać swoje potrzeby bezpośrednio u prowadzących zajęcia dydaktyczne bądź w trakcie spotkań z opiekunami roczników. Okresowej oceny bazy dydaktycznej dokonuje powołany w tym celu przez Dziekana zespół, w skład którego wchodzi również przedstawiciel Samorządu Studentów.

Społeczność akademicka może również zgłaszać propozycje zakupu książek do czytelnicy bądź biblioteki. Szczegółowe informacje zamieszczone są na stronie: <https://bur.ur.edu.pl/zaproponuj-do-zbiorow>

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

6.1. Zakres i formy współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego

Instytut Ekonomii i Finansów prowadzi długoletnią współpracę z gronem stałych interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców, której zakres i formy służą:

- procesom systematycznego pozyskiwania informacji względem oczekiwanych kompetencji absolwentów na rynku pracy,
- konsultowania programu i efektów uczenia się,
- podnoszenia wiedzy i umiejętności studentów, ale też i kadry dydaktycznej poprzez udział w wykładach otwartych, szkoleniach, projektach badawczych,
- przyjmowania studentów na praktyki zawodowe i staże,
- tworzenia środowiska rozwoju start-upów (m.in. cykl spotkań "Akademicka droga do biznesu"- Międzyśrodowiskowe forum akademickich inkubatorów i startupów, mające za cel promowanie i rozwój działań przedsiębiorczych w środowisku akademickim).

Do grona stałych interesariuszy zewnętrznych należą: Deloitte, Sanofi-Aventis, PKO S.A., NBP/O Rzeszów, PBS/Oddział w Rzeszowie, Agrohurt S.A., Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego RARR, Nowoczesne Zarządzanie Biznesem – dyr. Krzysztof Ostafiński, Wojewódzki i Powiatowy Urząd Pracy, WUS w Rzeszowie, Spółdzielczy Instytut Badawczy.

Efekty współpracy ilustrują m.in. działania Deloitte dedykowane dla studentów UR oraz Instytutu Ekonomii i Finansów w 2019 r.:

- Udział w programie staży organizowanych przez Uczelnię (przyjęcie na staż studentów)
- organizacja warsztatów „Jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej?”, „Jak stworzyć profesjonalne CV”, „Business Intelligence”,
- organizacja Deloitte Day dla studentów,
- organizacja spotkań z kołami naukowymi studentów ekonomii,
- udział i wsparcie w Uniwersyteckich Targach pracy, współpraca z Biurem Karier UR."

Instytut Ekonomii i Finansów realizuje również cykliczną współpracę w ramach funkcjonowania Programu Nowoczesne Zarządzanie Biznesem. Oferta edukacyjna Programu NZB obejmuje tematykę wykładów i szkoleń podnoszących kompetencje studenta na rynku pracy. Innym przykładem są warsztaty zorganizowane przez PARP oraz Sektorową Radę ds. Kompetencji Nowoczesnych Usług Biznesowych, dotyczące charakterystyki i wymagań sektora nowoczesnych usług biznesowych w Polsce jako miejsca pracy, na przykładzie IBM, Google, HP.

6.2. Monitorowanie, ocena i doskonalenie form współpracy

W nowej strukturze uczelni do kompetencji zespołu programowego kierunku studiów należy inicjowanie działań dotyczących współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na potrzeby prawidłowej realizacji procesu kształcenia oraz jego oceny.

Dzięki efektywnej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi zostały stworzone warunki do rozwoju kompetencji pożądaných na rynku pracy, poprzez współpracę z innowacyjnymi firmami (np. Deloitte, Asseco), które przyjmują studentów na praktyki; efekty realizacji praktyk monitorowane są przez dzienniki praktyk wypełniane przez studentów. Ponadto ważnym sposobem weryfikacji programów kształcenia są konsultacje prowadzone przez koordynatorów praktyk programowych w trakcie kontroli prawidłowości ich realizacji przez studentów. W bezpośrednim kontakcie z opiekunami praktykantów pozyskiwane są dane dotyczące przygotowania studentów do świadczenia pracy i kompetencji, których oczekują przedsiębiorcy.

Organizowane są spotkania otwarte studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej z zaproszonymi przedsiębiorcami i przedstawicielami lokalnych instytucji wspierania biznesu, spotkania z praktykami na uczelni.

Ocena zgodności programów nauczania z oczekiwaniami przedsiębiorców jest także realizowana poprzez konsultacje prowadzone z przedstawicielami firm w ramach współpracy o charakterze eksperckim, doradczym i badawczym (np. współpraca z firmą Sanofi).

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

7.1. Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów)

Instytut Ekonomii i Finansów UR (do 30.09.2019: Wydział Ekonomii) jest dynamicznie rozwijającą się jednostką w kierunku internacjonalizacji zarówno w kontekście programów kształcenia, jak również stwarzania dogodnych warunków dla rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej oraz studentów. W doskonaleniu programu studiów na kierunku *ekonomia* kładzie się nacisk na podnoszenie umiędzynarodowienia procesu kształcenia, poprzez:

1. poszerzanie oferty dydaktycznej Instytutu realizowanej w j. angielskim,
2. promowanie międzynarodowej mobilności nauczycieli akademickich oraz studentów,
3. rozszerzanie współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi.

Kontynuowanie tych działań i wprowadzanie kolejnych jest przewidziane w planach rozwoju kierunku. W realizacji tych celów pomocne są doświadczenia międzynarodowe kadry akademickiej zdobyte podczas konferencji, wizyt studyjnych i staży (obejmujące znajomość dobrych praktyk i wzorców dostrzeżonych w odwiedzanych uczelniach zagranicznych).

7.2. Aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych

7.2.1. Oferta dydaktyczna Instytutu, z uwzględnieniem kształcenia w j. obcych

Oferta kształcenia w języku angielskim w IEiF UR jest przygotowana i realizowana od 2005 roku. Została skierowana do studentów zagranicznych w ramach Programu Erasmus+ i od tej pory nieprzerwanie studenci z krajów europejskich, a ostatnio również azjatyckich (w związku projektem Erasmus+), realizują swój program nauczania w IEiF UR. Program zajęć (zał. 7.1) został przygotowany we współpracy z uniwersytetami partnerskimi (zarówno w oparciu o umowy bilateralne www.ur.edu.pl/umowy-bilateralne, jak i Erasmus+; [Uczelnie partnerskie Erasmus+](#)). Oferta skierowana dla studentów Erasmus+ jest również dostępna dla studentów Instytutu chcących podnieść swoje kompetencje społeczne i językowe.

Dostosowując się do wymogów współczesnego rynku edukacji wyższej w IEiF UR opracowano ofertę programu w j. angielskim na kierunku *ekonomia*, studia II stopnia, ze specjalnością *International Business – Cross Cultural Aspects* (zał. 7.1; <http://we.ur.edu.pl/en/studies-in-english/international-business-master-s-degree>). Propozycja jest skierowana dla studentów polskich oraz z zagranicy. Ponadto uruchomiono kurs rachunkowości w j. angielskim – *Accounting in English* (<http://we.ur.edu.pl/home/tabs/aktualne-informacje/28552,kurs-accounting-in-english-rachunkowosc-w-jezyku-angielskim.html>), który jest z powodzeniem realizowany.

Odnosząc się do potrzeb naszych partnerów zagranicznych podjęto działania zmierzające do uruchomienia studiów I stopnia na kierunku *ekonomia* w j. angielskim. Oferta jest skierowana dla studentów zagranicznych, głównie z Baku State University (Baku; Azerbejdżan). Władze obu Uniwersytetów i Wydziałów kilkakrotnie się spotkały w tej kwestii, niestety z uwagi na obostrzenia związane z pandemią odłożono plany na późniejszy bardziej dogodny termin.

Ponadto od 2005 r., w ramach nawiązanej współpracy, studenci I stopnia drugiego roku na kierunku *ekonomia* mogą podjąć trzeci rok studiów w Wielkiej Brytanii, gdzie po ukończeniu programu uzyskują tytuł Bachelor of Arts with honours (University of Huddersfield, University of Derby, University of Staffordshire, University of Central Lancashire - Preston, Coventry University, Abertay Dundee University).

Doświadczenia będące wynikiem realizowanej współpracy są wykorzystywane przez kadre akademicką do doskonalenia treści programowych przedmiotów realizowanych na kierunku *ekonomia*. Przykładem jest program "Mistrzowie Dydaktyki", w którym po odbyciu szkoleń podczas wizyt studyjnych na renomowanych uczelniach europejskich, pracownik Instytutu jest zobowiązany do przeprowadzenia zajęć z wykorzystaniem metody tutoring na UR przez okres 1 semestru. Jest to metoda dedykowana szczególnie do pracy z uzdolnionymi studentami. Poczynione obserwacje są również inspiracją do proponowania rozwiązań rozwijających kierunek *ekonomia*. Przykładem jest opracowanie programu kształcenia w j. angielskim na kierunku *ekonomia*, studia II stopnia (2017 r.) oraz uruchomienie kursu rachunkowości w j. angielskim – *Accounting in English* (2019 r.).

7.2. 2. Kształtowanie kompetencji językowych studentów

Instytut stwarza studentom możliwości poszerzania kompetencji językowych w ramach Uniwersyteckiego Studium Języków Obcych (SJO). Studium zajmuje się nauczaniem języków obcych, m.in. studentów kierunku *ekonomia*. Na kierunku *ekonomia* realizowane są lektoraty z języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego oraz rosyjskiego, kończące się uzyskaniem kompetencji językowych na poziomie B2 (studia I stopnia) oraz B2+ (studia II stopnia). Nauka j. obcego obejmuje na studiach I stopnia 120h (60h + 60h), a na studiach II stopnia 60h.

W 2020 r. w związku z realizacją przez Uniwersytet Rzeszowski projektu *Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia*, współfinansowanego ze środków UE, do programów studiów na kierunku *ekonomia* wprowadzono obowiązkowe zajęcia z przedmiotu: immersyjna nauka języka angielskiego w wirtualnej rzeczywistości (40 godzin). Dotyczy to studentów kierunku *ekonomia*: studiów I stopnia, cykl kształcenia rozpoczęty od roku akademickiego 2019/2020 oraz studiów II stopnia, cykl kształcenia rozpoczynający się od roku akademickiego 2021/2022 ([Uchwała nr 13/09/2020 Senatu UR z dnia 24.09.2020 r.](#)).

Niezależnie od tego stosowane są różne formy aktywizujące studentów do samodzielnego rozwijania umiejętności z zakresu j. angielskiego. Należą do nich: zachęcanie lub wymaganie od studentów zapoznawania się z literaturą angielskojęzyczną, zapraszanie nauczycieli z uczelni zagranicznych do przeprowadzenia wykładów skierowanych do studentów (w ramach planu lub poza nim), włączanie studentów w organizację międzynarodowych konferencji oraz projektów realizowanych przez Instytut (zał. 7.2).

7.3. Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposobów weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny

Na zajęciach z języków obcych studenci rozwijają cztery rodzaje sprawności językowych w ramach kształcenia kompetencji komunikacyjnej na poziomie B2/B2+. Podnoszą swoje kompetencje językowe poprzez pracę nad poprawnością gramatyczną wypowiedzi ustnych i pisemnych, utrwalają słownictwo ogólne oraz poszerzają słownictwo specjalistyczne (biznesowe, ekonomiczne). Czytają literaturę specjalistyczną. Praca weryfikowana jest poprzez ciągłą obserwację w czasie zajęć, testy pisemne, wypowiedzi ustne, tłumaczenia tekstów specjalistycznych, tworzenie tekstów fachowych zarówno w języku obcym, jak i polskim. Przygotowują także fachowe prezentacje, które następnie prezentują na forum grupy. W ramach zajęć biorą udział w specjalistycznych dyskusjach dotyczących tematyki zawodowej.

Uniwersyteckie Studium Języków Obcych UR we współpracy z Instytutem systematycznie weryfikuje i ocenia stopień osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych poprzez przeprowadzanie egzaminów/zaliczeń językowych. SJO we współpracy z Instytutem przeprowadza również płatne egzaminy Linguaskill General/Business, TELC, TOLES, Goethe Test-Pro, DaF, CILS. Ich częstotliwość i liczba uzależnione są od zainteresowania studentów, które kadra prowadząca zajęcia na kierunku *ekonomia* stara się kształtować.

7.4. Skala i zasięg mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry

7.4.1. Mobilność i wymiana międzynarodowa kadry

Kadra badawczo-dydaktyczna systematycznie podnosi swoje kompetencje językowe, niezbędne do prowadzenia zajęć w języku angielskim. Pracownicy IEiF uczestniczą w specjalistycznych kursach języka angielskiego prowadzonych przez Studium Języków Obcych UR, a także w międzynarodowych programach wymiany. W okresie 2015-2020 były to wyjazdy szkoleniowe oraz w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych w ramach programu Erasmus+, jak i w ramach bilateralnych porozumień o współpracy nawiązanych z ośrodkami zagranicznymi. Międzynarodowa aktywność kadry dotyczyła także uczestnictwa w zagranicznych konferencjach naukowych oraz udziału w międzynarodowych projektach badawczych. Instytut jest również organizatorem wydarzeń naukowych o zasięgu międzynarodowym (zał. 7.3).

Ponadto Instytut podejmuje inicjatywy na rzecz podniesienia mobilności pracowników poprzez realizację projektów dofinansowywanych z funduszy UE, których elementem są wizyty studyjne oraz staże naukowo-dydaktyczne w zagranicznych ośrodkach akademickich. W 2015 r. był to projekt „UR – nowoczesność i przyszłość regionu” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Od 2018 r. Instytut uczestniczy w realizacji projektu „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia” POWR.03.05.00-00-z050/17, w ramach programu POWER 2014-2020. Program zakłada realizację krajowych i zagranicznych staży dydaktycznych (krótkich, 2-tygodniowych, oraz długich 3-miesięcznych) dla pracowników Instytutu. Zadanie jest realizowane w okresie od IV kwartału 2018 do I kwartału 2022 r. Celem tych wyjazdów jest zdobycie dodatkowych umiejętności przydatnych do prowadzenia pracy badawczo-dydaktycznej oraz wymiana doświadczeń, dobrych praktyk zwłaszcza w zakresie metod i technik kształcenia. Wybuch pandemii COVID-19 uniemożliwił realizację kilkunastu wyjazdów zagranicznych zaplanowanych na 2020 rok.

Pracownicy Instytutu uczestniczą także w projekcie pt. „Mistrzowie Dydaktyki”, współfinansowanym ze środków UE (EFS), w ramach programu POWER 2014-2020. Celem projektu jest podniesienie kompetencji kadry akademickiej w zakresie stosowania metody tutoringów w kształceniu. W 2020 r. były to dwa wyjazdy do renomowanych uczelni w Wielkiej Brytanii (University College London) oraz Belgii (Ghent University).

W okresie 2015-2020, przeciętnie rocznie około 10 pracowników brało udział w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus+ (łącznie 49 wyjazdów), a od 5 do 10 osób wyjeżdżało na staże naukowo-dydaktyczne w ramach bilateralnych porozumień o współpracy (łącznie 30 wyjazdów). Kierunkami wyjazdu były: Chiny, Hiszpania, Włochy, Grecja, Portugalia, Azerbejdżan, Niemcy, Rumunia, Ukraina, Czechy, Słowacja. W okresie 2015-2020 zrealizowano ponadto 22 wyjazdy w ramach programów dofinansowanych z funduszy UE (Austria, USA, Wielka Brytania, Włochy). Liczne były ponadto wyjazdy w celu prezentacji wyników badań naukowych na konferencjach. Zestawienie mobilności kadry naukowo-dydaktycznej zawiera zał. 7.4.

7.4.2. Mobilność i wymiana międzynarodowa studentów

Doświadczenia wynikające z międzynarodowej współpracy są wykorzystywane przez kadrę akademicką także do włączania samych studentów w proces umiędzynarodowienia. Są to zarówno aktywności o charakterze dydaktycznym (uczestnictwo w warsztatach, międzynarodowej wymianie studenckiej), jak i naukowym (uczestnictwo w zagranicznych konferencjach, projektach badawczo-dydaktycznych). Przykładem są m.in.:

- udział studentów w cyklicznych międzynarodowych studenckich konferencjach naukowych połączonych ze szkołami letnimi stowarzyszenia ASECU (Association of Economic Universities of South-East Europe) *International Summer School of ASECU Youth* (2015; 2016; 2017). Łącznie w szkole letniej ASECU brało udział 6 studentów;
- warsztaty – szkoła zimowa ASECU “Via Carpathia – A Route to the future: socio-economic and geopolitical aspect”, którą Instytut zorganizował w lutym 2020 r. Wzięło w niej udział z zagranicy: 14 profesorów, 79 studentów oraz doktorantów. Łącznie zagraniczne ośrodki były reprezentowane przez 14 państw i 25 Uniwersytetów (w tym Armenia, Austria, Bułgaria, Niemcy, Grecja, Włochy,

Czarnogóra, Rumunia, Rosja, Serbia, Słowacja, Szwajcaria i Ukraina). W wydarzeniu uczestniczyło 5 studentów Instytutu; (<http://asecu-youth.com/schools-and-conferences/via-carpattia-a-route-to-the-future-socio-economic-and-geopolitical-aspects/>; galeria - <http://asecu-youth.com/gallery/#gallery-1622-1>).

- projekt międzynarodowy nr 2016-2-EL02-KA205-002486 *Social entrepreneurship and educational practice for young people SE+ED*, (<https://www.seed-uom.org/>) realizowany w 2017 r. w ramach programu Erasmus+ przez Wydział Ekonomii we współpracy z uczelniami lub organizacjami z: Austrii (Gain & Sustain Europe), Grecji (University of Macedonia), Portugalii (Ecos Cooperativa de Educação Cooperação e Desenvolvimento), Wielkiej Brytanii (MBM Training and Development Center). W projekcie uczestniczyło 24 studentów, w tym pięciu reprezentujących Wydział Ekonomii. Studenci brali aktywny udział w konferencjach naukowych, warsztatach realizowanych w j. angielskim na uczelniach w Portugalii i Grecji;
- projekt polsko-ukraińskiej wymiany studenckiej „Czas na start-up: polskie doświadczenia na rzecz zwiększenia zdolności przedsiębiorczych młodzieży z pogranicza Ukrainy”. Projekt realizowano w partnerstwie z Centrum Kreatywności i Rozwoju Intelktualnego z Czerniowiec w ramach działalności Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieżowej. W projekcie uczestniczyło 15 studentów z uczelni w Czerniowcach (Ukraina) oraz 22 studentów kierunku *ekonomia* (4 ze studiów I stopnia, 17 ze studiów II stopnia);
- w okresie 1.01.2021-31.12.2022 Instytut będzie realizował kolejny projekt międzynarodowy w ramach programu Erasmus+ (nr 2020-2-AT02-KA205-002824) dotyczący kreowania przedsiębiorczości wśród studentów „Changemakers’ education for more Equality, Entrepreneurial spirit and Resilience focussing on Youth through online Platforms”. Partnerami projektu są: Verein zur Förderung von Kulturaustausch und Nachhaltigkeit in Europa (Austria); Monopatia Allilegiis (NGO; Grecja); MTÜ Noored Ühiskonna Heaks (Estonia); Asociacion Mundus - Un Mundo a Tus Pies (Hiszpania).

Pracownicy Instytutu realizujący zajęcia na kierunku *ekonomia* zachęcają studentów do rozwijania wiedzy, umiejętności oraz kompetencji językowych poprzez uczestnictwo w wymianie akademickiej w ramach programu Erasmus+. Szczegółowe informacje o tego typu wyjazdach udostępniane na stronach internetowych uczelni: <https://www.ur.edu.pl/student/programy-wymiany-studenckiej> oraz w bieżących ogłoszeniach: <https://www.ur.edu.pl/universytet/aktualnosci/page,3>. Łącznie w okresie 2015–2020 w programie Erasmus+ wzięło udział 28 studentów kierunku *ekonomia*. Popularnymi kierunkami wyjazdów były: Hiszpania, Turcja, Włochy, Rumunia, Chorwacja. Zestawienie mobilności studentów zawiera zał. 7.4.

Umiejdzynarodowienie kształcenia w Instytucie dokonuje się także poprzez udział studentów zagranicznych w tym procesie. Kierunek *ekonomia* na Uniwersytecie Rzeszowskim cieszy się dużym zainteresowaniem wśród studentów z zagranicznych uczelni. Rokrocznie w kształceniu uczestniczy około 40 studentów z zagranicy, najczęściej z krajów takich jak: Hiszpania, Turcja, Włochy, Portugalia, Ukraina, Rumunia, Chiny. W okresie 2015–2020 łącznie 187 zagranicznych studentów podjęło kształcenie na kierunku *ekonomia* w ramach programu Erasmus+ (zał. 7.4).

7.5. Udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na kierunku ekonomia

Pracownicy dydaktyczni przyjeżdżający do Instytutu w ramach programu Erasmus+ (w celach dydaktycznych) lub na staż naukowo-dydaktyczny w ramach porozumień bilateralnych zobowiązani są do przeprowadzenia wymaganej liczby zajęć. Zajęcia prowadzone są w j. angielskim. W ten sposób wykładowcy z zagranicy włączają się w prowadzenie zajęć na kierunku *ekonomia*. W okresie 2015–2020 Instytut gościł 56 zagranicznych wykładowców w ramach programu Erasmus+ (w tym 39 w celach dydaktycznych) oraz 52 zagranicznych wykładowców na stażach naukowo-dydaktycznych w ramach porozumień bilateralnych. Najczęściej reprezentowali oni takie kraje, jak: Ukraina, Chiny, Turcja, Rumunia, Czechy, Słowacja, Grecja (zał. 7.4). Zajęcia prowadzone były w ramach realizowanego programu studiów lub w formie wykładów otwartych.

7.6. Monitorowanie procesu umiędzynarodowienia kształcenia

W celu koordynowania oraz monitorowania działań dotyczących procesu umiędzynarodowienia kształcenia, w 2016 r. na Wydziale Ekonomii został powołany Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy z Zagranicą (od 1.10.2019 – Pełnomocnik Dyrektora Instytutu ds. Rozwoju Współpracy z Zagranicą).

Do 30.09.2019r. monitorowanie i ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia w skali Instytutu dokonywana była przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (WZdZJK), a także dodatkowo przez Prodziekana ds. Studenckich i Kształcenia, Prodziekana ds. Badań Naukowych i Rozwoju oraz Pełnomocnika Dziekana ds. Współpracy z Zagranicą. Ten aspekt kształcenia stanowił istotny element corocznie przygotowywanego raportu samooceny Wydziału. W proces ten zaangażowani byli również przedstawiciele studentów będący członkami WZdZJK. Wnioski były relacjonowane zarówno na zebraniach Rady Wydziału, jak i Rady Programowej Kierunku *ekonomia*. W tych gremiach zapadały decyzje dotyczące szczegółów działań związanych z umiędzynarodowieniem kierunku. Tematowi temu było poświęcone co najmniej jedno zebranie w ciągu roku. W dalszej kolejności raporty z oceny własnej Wydziałów analizowane były na szczeblu centralnym w ramach prac UZdZJK, który na podstawie powyższych analiz formułował zalecenia oraz rekomendacje dla poszczególnych wydziałów.

W toku reorganizacji struktury Uniwersytetu Rzeszowskiego z dniem 1 października 2020 r. obszar zadaniowy monitorowania procesu umiędzynarodowienia kształcenia został podzielony pomiędzy Dział Kształcenia – międzynarodowe programy studenckie oraz ERASMUS i Dział Nauki i Projektów – międzynarodowe programy i projekty naukowe i badawcze.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

- Instytut podpisał umowy o współpracy z ośrodkami z: Czech, Hiszpanii, Niemiec, Rosji, Rumunii, Słowacji, Turcji, Ukrainy, Węgier oraz Wielkiej Brytanii. Jest aktywnym członkiem Association of Economic Universities of South-East Europe (ASECU - http://www.asecu.gr/index_en.html). Organizacja ta powstała w 1996 roku i zrzesza 49 uniwersytetów z 16 krajów. Wydział Ekonomii był pierwszym uniwersytetem z Polski, który został przyjęty w poczet członków tej organizacji, a pracownik Instytutu Ekonomii i Finansów od trzech kadencji zasiada w zarządzie tej organizacji (http://www.asecu.gr/en_Managmen.html).
- Od 2019 roku IEiF podjął aktywne działania z siecią "Demola" (<https://www.demola.net/>), dając studentom możliwość wzięcia udziału w międzynarodowej sieci stworzonej przez przedsiębiorstwa oraz wyższe uczelnie.
- Na uwagę zasługuje fakt rozpoczęcia współpracy (w okresie ostatnich 5 lat) z uczelniami chińskimi głównie z Kantonu (Guangzhou), Pekinu, Dongguan etc. (10 podpisanych umów bilateralnych, do których doprowadzono poprzez realizowaną działalność dydaktyczną oraz naukową pracowników IEiF). W 2019 r. pracownicy IEiF prowadzili zajęcia dydaktyczne oraz uczestniczyli w konferencji w Dongguan University of Technology, a także otwarciu Instytutu OBOR (One Belt One Road) (dgut.edu.cn). Wieloletnia współpraca, jakość realizowanego procesu dydaktycznego i zaufanie skutkują tym, iż w czasie pandemii pracownicy IEiF realizują zajęcia dydaktyczne z chińskimi studentami w trybie on-line.
- Należy podkreślić, że 4 studentów kierunku ekonomia złożyło wnioski na 8 tygodniowy program stażowy (05.06.2021-30.07.2021) w Waszyngtonie, USA (<https://www.dcinternships.org/>). Jest to konsekwencją współpracy jednego z naszych pracowników naukowo-dydaktycznych z tą instytucją i bezpośredniego zaproszenia przez organizatorów za jego pośrednictwem.

W strukturach Instytutu zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku *ekonomia*, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia. Świadczy o tym to, że: nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych. Działania te skutkują systematycznym podnoszeniem stopnia umię-

dzynarodowienia i wymiany studentów i kadry. Umiejdzynarodowienie ksztalcenia podlega systematycznym ocenom, z udzialem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

8.1. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością

Doskonalenie procesu dydaktycznego oraz rozwijanie zainteresowań naukowo-badawczych studentów kierunku *ekonomia* wychodzi naprzeciw potrzebom różnych grup studentów. Szczególną uwagę przywiązuje się do potrzeb studentów:

- a) z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- b) mających trudną sytuację materialną,
- c) wymagających długotrwałego leczenia, w tym studentek w ciąży.

Priorytetem władz i pracowników Instytutu jest zapewnienie studentom poczucia bezpieczeństwa oraz – w uzasadnionych sytuacjach – wsparcia finansowego (zapomogi, stypendia, a w sytuacjach losowych organizacja doraźnej pomocy materialnej).

Ad a). Na kierunku *ekonomia* aktualnie studiuje 21 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności, w tym 2 osoby ze znacznym stopniem, 11 - z umiarkowanym i 8 z lekkim stopniem niepełnosprawności.

Warunki studiowania studentów z niepełnosprawnością określa „Regulamin studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim” Rozdział 12, § 38.

Studenci na poziomie Instytutu mogą liczyć na wsparcie i pomoc konsultanta ds. osób niepełnosprawnych, do którego zwracają się w sytuacjach problemowych. Konsultant ten pełni cotygodniowe, podane do wiadomości studentów dyżury, w okresie pandemii jest to głównie kontakt internetowy (e-mail, MS. Teams) oraz telefoniczny. W ostatnich latach władze Instytutu (wcześniej Wydziału) podjęły wiele starań mających na celu wdrożenie udogodnień dla osób z niepełnosprawnością fizyczną w zakresie infrastruktury, m.in. wyznaczenie dwóch miejsc parkingowych, przygotowanie projektu instalacji windy w budynku A. Inwestycja ta jest zaplanowana do realizacji w 2021 r., projekt jest już opracowany. Aktualnie studenci z ograniczoną sprawnością fizyczną mają do dyspozycji specjalną windę w budynku C, gdzie znajdują się sale wykładowe. Spośród laboratoriów komputerowych, jedno (sala nr 10) jest ulokowane na parterze budynku A i jest wykorzystywane do zajęć informatycznych dla grup, w których są osoby z niepełnosprawnością ruchową.

Na Uniwersytecie działa bardzo aktywnie Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych (BON). Udziela ono wsparcia m.in. w zakresie pomocy tłumacza migowego dla niedosłyszących, asystenta dla osoby niewidomej lub niedowidzącej, przewozu busem na zajęcia dydaktyczne studentów z dysfunkcją narządu ruchu oraz wypożyczania sprzętu wspomagającego proces uczenia się. BON organizuje także kursy specjalistyczne oraz obozy dla osób niepełnosprawnych. W konkretnych przypadkach przygotowuje kadrę akademicką do pracy ze studentami posiadającymi dysfunkcje. Przykładem troski o poprawę komfortu studentów niepełnosprawnych może być realizowany aktualnie projekt „Przyjazny nURt” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (szerzej o działalności BON <https://www.ur.edu.pl/student/studenci-z-niepelnosprawnoscia>).

Ad. b) Studenci mający trudną sytuację materialną mogą liczyć na formy finansowego wsparcia w postaci stypendium socjalnego oraz zapomogi. **Dużym wsparciem dla studentów jest również system kredytów studenckich** (<https://www.ur.edu.pl/student/stypendia-domy-studenta-kredyty-studenckie-ubezpie/stypendia>). Ponadto w przypadkach losowych w Instytucie organizowana jest doraźna pomoc finansowa.

Ad. c) Problemy zdrowotne studentów uniemożliwiające uczęszczanie na zajęcia, w tym związane z przebiegiem ciąży oraz późniejsza opieka nad dzieckiem stanowią podstawę do przyznania możliwości studiowania według indywidualnej organizacji zajęć (Regulamin studiów, Rozdz. 7, § 22).

Dziekan może udzielić studentowi urlopu długoterminowego lub krótkoterminowego (Regulamin studiów, Rozdz. 17, § 43-47).

Studenci mający kłopoty zdrowotne czy też przeżywający trudne sytuacje losowe zawsze mogą liczyć na wsparcie ze strony pracowników Instytutu, a zwłaszcza Dyrektora Instytutu, Prodziekana i opiekunów roku.

8.2. Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się

W Kolegium Nauk Społecznych przywiązuje się bardzo dużą uwagę do stworzenia studentom jak najlepszych warunków do zdobywania wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wielopłaszczyznowe, przybiera różne formy, adekwatne do efektów kształcenia, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez m.in.:

- a) zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich i pomocy w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów, poprzez cotygodniowe dyżury dydaktyczne/konsultacje (2 godz. tygodniowo), podczas pandemii są one realizowane on-line poprzez MS Teams (<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/konsultacje-pracownikow>).
- b) wyznaczenie pracowników spośród nauczycieli akademickich pełniących funkcje:
 - opiekuna roku,
 - koordynatora praktyk programowych,
 - opiekunów kół naukowych, umożliwiających rozwijanie zainteresowań badawczych w ramach wydzielonych sekcji, prowadzonych przez nauczycieli specjalizujących się w określonej problematyce badawczej,
 - koordynatora kierunkowego Programu Erasmus+.
- c) możliwość uzyskania pomocy ze strony Prodziekana, Dyrektora Instytutu oraz kierownika kierunku,
- d) możliwość korzystania z zasobów biblioteki (w czasie pandemii można zamawiać skany publikacji: (<https://bur.ur.edu.pl/zamawianie-skanow>),
- e) dostęp do publikacji naukowych pracowników Instytutu, poprzez linki załączone przy wykazach publikacji oraz indywidualne udostępnianie nie zamieszczonych w sieci pozycji naukowych,
- f) możliwość korzystania z bezpłatnej sieci WiFi na terenie Kampusu Zalesie, w którym mieści się Instytut Ekonomii i Finansów.

Aby podwyższyć jakość oferty dydaktycznej, w tym zwiększyć dostępność studentów do nowoczesnych rozwiązań dydaktycznych, a zwłaszcza narzędzi informatycznych w kształceniu różnych przedmiotów, w 2016 r. Dziekan Wydziału Ekonomii powołał kilkusobowy Zespół ds. Modernizacji Dydaktyki. Celem działań Zespołu była modernizacja sal dydaktycznych i ich doposażenie w niezbędny sprzęt komputerowy oraz nowoczesne oprogramowanie (m.in. najnowsze programy finansowo-księgowo). W wyniku podjętych działań w tym zakresie, część przedmiotów realizowanych w formie ćwiczeń przeniesiono do sal komputerowych, co wpłynęło na podniesienie jakości procesu dydaktycznego i lepsze przygotowanie absolwentów do funkcjonowania na rynku pracy.

8.3. Formy wsparcia:

8.3.a. Wsparcie w zakresie krajowej i międzynarodowej mobilności studentów

Studenci, mają możliwość udziału w krajowych i międzynarodowych wymianach studenckich w ramach programów ERASMUS+ i MOST (<https://www.ur.edu.pl/student/programy-wymiany-studenckiej>).

Studentom, którzy na uczelni partnerskiej nie mają możliwości osiągnięcia wszystkich efektów przewidzianych w programie studiów dla danego kierunku, stwarza się odpowiednie warunki do zrealizowania różnic programowych. Co roku organizowana jest akcja promująca programy mobilności. Informacje dotyczące tych programów, a w szczególności zasad rekrutacji na studia lub praktyki znajdują się na stronie internetowej Uczelni oraz Kolegium.

W ciągu sześciu ostatnich lat (2015-2020) odnotowano 45 wyjazdów studentów kierunku Ekonomia do innych uczelni zagranicznych (szerzej – Punkt 7).

8.3.b. Wsparcie w prowadzeniu działalności naukowej oraz publikowaniu i prezentacji jej wyników

Studenci kierunku Ekonomia mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań i prowadzenia badań naukowych głównie poprzez aktywność w kołach naukowych Liderzy Biznesu oraz Interkreator. Koła te skupiają wokół siebie kreatywnych, zdolnych studentów inwestujących swój czas w ambitne projekty badawcze, przedsięwzięcia naukowe oraz działalność o charakterze organizacyjnym i dydaktycznym. W ramach funkcjonujących kół wyodrębniono sekcje tematyczne (Liderzy biznesu- 8, Interkreator-4). Nad każdą z sekcji czuwają opiekunowie naukowcy, którzy wraz z zespołami badawczymi przygotowują i realizują projekty badawcze (zał. 8.3.1), których wyniki są prezentowane na licznych konferencjach (zał. 8.3.2) oraz publikowane w formie artykułów naukowych (zał. 8.3.3).

Na podkreślenie zasługuje wysoka aktywność obu kół naukowych przy wsparciu opiekunów w organizowaniu/współorganizowaniu własnych konferencji naukowych (zał. 8.3.4) a także warsztatów szkoleń oraz spotkań z przedstawicielami świata nauki i praktyki (zał. 8.3.5).

Koło Naukowe Ekonomistów Liderzy Biznesu zrzesza studentów zainteresowanych szeroko rozumianą problematyką biznesową. Misją koła jest „kształtowanie osobowości potrafiących ze swobodą poruszać się w świecie biznesu”. Członkowie koła pogłębiają swoje zainteresowania i prowadzą badania naukowe w ramach następujących sekcji tematycznych: *Analiza finansowa, E-biznes, Ekonomiczne zastosowania matematyki, Zarządzanie projektami, Ekonomia kulturowa, Innowacje w zarządzaniu, Marketing, Metody ilościowe*. Wyróżnikiem Koła jest organizowanie cyklicznej konferencji naukowej „Badania Naukowe z Perspektywy Studenta”. W latach 2015-2020 odbyło się 8 edycji konferencji, zorganizowanych w siedzibie Instytutu Ekonomii i Finansów, w których brali udział młodzi badacze, stawiający pierwsze kroki w środowisku naukowym. Koło organizuje również konkurs dla mówców URtalking (w latach 2015-2020 - 25 edycji konkursu). Dzięki kilkuletniej współpracy z międzynarodową organizacją ASECU (Association of Economic Universities of South and Eastern Europe and the Black Sea Region) reprezentanci koła mają możliwość uczestniczenia w międzynarodowych projektach badawczych, szkołach letnich oraz zagranicznych studenckich konferencjach naukowych. Koło Naukowe Liderzy Biznesu aktywnie współpracuje z instytucjami i organizacjami takimi jak: Narodowy Bank Polski czy PZU S.A. Efektem tej współpracy są zrealizowane projekty:

- „Weź przyszłość w swoje ręce - finanse oczami licealisty”
- „Finkariera – Twoja kariera w branży finansowej”.

Koło posiada własną stronę internetową (<http://onevoice.pro-linuxpl.com/knlb/> wcześniej: <http://www.knlb.pl>) oraz profil w serwisie Facebook (<https://www.facebook.com/KNLiderzyBiznesu>).

Koło Naukowe Ekonomistów Interkreator realizuje swoje badania w ramach czterech sekcji tematycznych: *Rynku Pracy i Kreowania Kariery Zawodowej, Polityki Gospodarczej i Ekologicznej, Współpracy Nauki z Biznesem, Ekonomii Rozwoju*. Oprócz działań typowo naukowych, członkowie KNE Interkreator wykorzystują nabyte umiejętności w projektach realizowanych przy współpracy z podmiotami zewnętrznymi, m.in. z Narodowym Bankiem Polskim (wspólny projekt „Zbuduj Kapitał Przedsiębiorczości” w ramach programu edukacji ekonomicznej), czy też Urzędem Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego. Na podkreślenie zasługuje duża aktywność Koła Interkreator w zakresie organizacji konferencji naukowych i warsztatów tematycznych, m.in. Ogólnopolska Studencka Konferencja Naukowa pt. „Kapitał kariery studentów i absolwentów szkół wyższych (2018) czy też spotkań z przedsiębiorcami, m.in. spotkanie z założycielem grupy INWENTECH (2020). W okresie pandemii wydarzenia organizowane były w formie on-line: Międzynarodowa konferencja „Innovative Solutions in modern science, education and practise.” (XI 2020). Za wyróżniającą się aktywność Koło Interkreator w 2019 r. zostało laureatem nagrody w kategorii Przedsiębiorcze Koło Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Koło posiada własną stronę internetową (<https://wlaczamykreatywnosc.wixsite.com/interkreator>) oraz profil w serwisie Facebook (<https://www.facebook.com/interkreator>).

Wysoki poziom merytoryczny badań naukowych prowadzonych przez studentów kierunku *ekonomia* potwierdzają **nagrody i wyróżnienia** przyznawane autorom prac magisterskich i licencjackich w

ogólnopolskich konkursach, organizowanych przez Krajową Radę Spółdzielczą, Stowarzyszenie Finansów i Rachunkowości na rzecz Zrównoważonego Rozwoju w Toruniu, **Instytut Pracy i Spraw Socjalnych** w Warszawie (zał. 8.3.6).

8.3.c. Wsparcie we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji

Do najważniejszych obszarów aktywności ułatwiających studentom wejście na rynek pracy i rozwijanie swych karier zawodowych należy zaliczyć:

1. Możliwość korzystania ze staży oferowanych studentom w trakcie realizacji studiów. Przykładem może być projekt pt.: **„Kariera zaczyna się od stażu”**- POWR.03.01.00-IP.08-00-SP2/17, realizowany w ramach III Osi priorytetowej: Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Celem głównym projektu było zdobycie przez studentów 2 roku st. II stopnia doświadczenia zawodowego, poszerzenie kompetencji i lepsze dostosowanie umiejętności do potrzeb rynku pracy i GOW. Studenci mogli skorzystać z atrakcyjnych płatnych staży (w wymiarze 240 i 360 godz. pracy) realizowanego we współpracy z pracodawcami. W programie stażowym wzięło udział 115 studentów *ekonomii*, którzy realizowali swoje staże w 24 zakładach pracy, w tym m.in. Pratt & Whitney Rzeszów S.A., BorgWarner Rzeszów, PGE Dystrybucja S. A.
2. Stała współpraca z przedstawicielami największych pracodawców z regionu - w jej ramach organizowane są m.in. wykłady otwarte, podczas których studenci poznają wymagania stawiane przyszłym pracownikom oraz problemy, z którymi mogą się zetknąć w przyszłej pracy i do których dzięki szkoleniom mogą się w okresie studiów dobrze przygotować. Przykładem takiej współpracy może być firma Deloitte, biorąca udział w programie staży organizowanych przez IEiF. W ramach współpracy z tą firmą, organizowane są m.in. cykliczne warsztaty: „Jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej?”, „Jak stworzyć profesjonalne CV”, „Business Intelligence” oraz *Deloitte Day*, w ramach których studenci mają możliwość poznać specyfikę firmy i zweryfikować swoje szanse ewentualnego przyszłego zatrudnienia.
3. Organizowanie seminariów, spotkań, warsztatów, forów dyskusyjnych związanych z problematyką wchodzenia na rynek pracy, np.:
 - „Wsparcie startu zawodowego oraz aktywności osób młodych na rynku pracy” z WUP (2016).
 - Cykl warsztatów „Biznesmania” - jak założyć i poprowadzić swoją pierwszą firmę (2016).
 - Forum dyskusyjne „Akademicka droga do biznesu” inicjujące rozwój ekosystemu startupowego na UR z udziałem przedstawicieli organizacji wspierających rozwój przedsiębiorczości (2016).
 - Międzyśrodowiskowe forum akademickich inkubatorów i startupów, mające na celu wspieranie i rozwój działań przedsiębiorczych oraz wymianę poglądów i doświadczeń związanych z przedsiębiorczością wśród osób młodych - cykl 4 spotkań (2017).
 - Warsztaty „Możliwości pracy w sektorze usług biznesowych” przeprowadzone przez Sektorową Radę ds. Kompetencji w sektorze Nowoczesnych Usług dla Biznesu (NUB) – online, grudzień 2020.
 - Spotkania przedstawicieli pracodawców ze studentami w ramach odprawy przed praktykami, dzięki czemu studenci bardziej świadomie wybierają miejsca praktyk, poznają wymagania pracodawców odnośnie praktykantów i nowo zatrudnianych pracowników oraz specyfikę różnych miejsc pracy, np. Goodrich Aerospace Poland (2017), Deloitte (2017, 2018, 2019), KPMG Roadshow (2017), LKW WALTER (2018).
4. Uczestniczenie w programach edukacyjnych.

Od 2014 r. Instytut uczestniczy w programie edukacji ekonomicznej Nowoczesne Zarządzanie Biznesem (NZB), skierowanym do studentów i pracowników naukowych, który powstał z inicjatywy Związku Banków Polskich i Biura Informacji Kredytowej, przy wsparciu i zaangażowaniu Krajowej Izby Rozliczeniowej. W trakcie realizacji Programu w Instytucie przeprowadzono kilkanaście wykładów oraz warsztatów, prowadzonych przez wykładowców NZB, ekspertów oraz praktyków, m.in. nt. zarządzania ryzykiem finansowym, przedsiębiorczości, bezpieczeństwa transakcji internetowych, ubezpieczeń społecznych, bankowości spółdzielczej. Ponadto w ramach udziału w Programie NZB studenci Instytutu mogą uczestniczyć w różnych konkursach z tematyki finansowo-bankowej (w 2017

r., student kierunku *ekonomia* zwyciężył w Regionie Południowo-Wschodnim w konkursie „Milion na Bank” organizowanym przez Warszawski Instytut Bankowości).

W ramach współpracy z NZB w 2018 r. Instytut współorganizował jedno ze spotkań z ogólnopolskiego cyklu „Szkoła Bankowości i Finansów” - multimedialnej inicjatywy akademickiej realizowanej przez Warszawski Instytut Bankowości, Związek Banków Polskich i portal Wykładnia.pl, w ramach działań Programu sektorowego „Bankowcy dla Edukacji”. Tematem spotkania współorganizowanego przez Wydział Ekonomii oraz Wydział Prawa Uniwersytetu Rzeszowskiego były: „Start-up'y i przedsiębiorczość”.

5. Zapraszanie absolwentów Wydziału Ekonomii, którzy osiągnęli sukcesy zawodowe w ramach cyklicznych spotkań „Nurt kariery. Ścieżki zawodowe absolwentów Wydziału Ekonomii”.
6. Współpraca z uczelnianym Biurem Karier, które wspiera studentów i absolwentów w wyborze drogi rozwoju zawodowego oraz pomaga w znalezieniu zatrudnienia odpowiadającego ich kwalifikacjom i aspiracjom (targi pracy, monitorowanie losów absolwentów, <https://biurokarier.ur.edu.pl>).
7. Studenci kierunku *ekonomia* mają możliwość kontynuowania edukacji w ramach prowadzonych w IEiF we współpracy z podmiotami zewnętrznymi studiów podyplomowych o specjalnościach wspomagających wejście na rynek pracy, m.in.:

- **Audyt wewnętrzny**, studia prowadzone we współpracy z Polskim Instytutem Kontroli Wewnętrznej w Warszawie (Certyfikat Auditor Wewnętrzny II stopnia PIKW),
- **Specjalista ds. rachunkowości**, studia prowadzone we współpracy z Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce, Oddział w Rzeszowie (Certyfikat Stowarzyszenia Księgowych w Polsce),
- **Certyfikowany Coach**, studia prowadzone we współpracy z HPR Group (Międzynarodowy Certyfikat International Coach Federation),
- **Spółdzielczość mieszkaniowa – aspekty ekonomiczno-organizacyjne oraz prawne**, studia prowadzone we współpracy z Krajową Radą Spółdzielczą w Warszawie (Certyfikat KRS),
- **Ubezpieczenia społeczne z elementami prawa**, studia prowadzone we współpracy z ZUS.

Ponadto absolwenci studiów magisterskich mogą kontynuować swój rozwój naukowy w ramach seminariów doktorskich organizowanych w IEiF, czy też Szkoły Doktorskiej.

8.3.d. Aktywność studentów: sportowa, artystyczna, organizacyjna, w zakresie przedsiębiorczości

Uniwersytet Rzeszowski stwarza studentom sprzyjające warunki do wszechstronnego rozwijania swoich zainteresowań, zdolności czy pasji poza zajęciami wynikającymi z harmonogramu studiów.

Kompetencje w zakresie działalności organizacyjnej można rozwijać w strukturach Samorządu Studentów UR, realizując różne projekty, zarówno na poziomie Instytutu, Kolegium, jak i w całej Uczelni (<https://urz.pl>). Dodatkową szansę aktywności stwarzają liczne stowarzyszenia i organizacje studenckie (<https://www.ur.edu.pl/student/dzialalnosc-studencka/organizacje-studenckie/wykaz-organizacji-i-stowarzyszen>).

Formą wsparcia dla studentów w zakresie przedsiębiorczości są szkolenia i warsztaty organizowane przez Biuro Karier UR (<https://biurokarier.ur.edu.pl>). Aktywność sportową studenci mogą rozwijać w ramach zajęć realizowanych przez Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Rzeszowskiego (CSiR). Oferta CSiR zakłada ćwiczenia w różnych specjalizacjach sportowych. Student ma możliwość wyboru profilu zajęć (<https://www.ur.edu.pl/universytet/jednostki/jednostki-pozakolegialne/studium-wychowania-fizycznego-i-rekreacji>).

Na UR działa **Zespół Pieśni i Tańca Resovia Saltans**, w którym studenci mogą rozwijać swoje zdolności taneczne, wokalne oraz instrumentalno -muzyczne. Na poziomie Instytutu studenci mają możliwość realizacji swych pasji muzycznych w ramach funkcjonującego od 10 lat zespołu muzycznego Inflacja (od roku 2019 nazwa Inflacja 2.0). Zespołem kieruje jeden z wykładowców Instytutu. Dzięki regularnym próbom **Zespół Inflacja** uświetnia wszystkie najważniejsze wydarzenia odbywające się w Instytucie (wcześniej Wydziale Ekonomii), w tym zwłaszcza prezentuje swój repertuar podczas organizowanego każdego roku w czerwcu (poza 2020) uroczystego Absolutorium oraz corocznego koncertu kolęd organizowanego na Uniwersytecie Rzeszowskim.

8.4. System motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposoby wsparcia studentów wybitnych

Zaangażowanie się studentów w działalność naukową umożliwia nie tylko realizację swych zainteresowań naukowych ale daje również wymierne efekty, zwiększając szansę otrzymania stypendium, zdobycia prestiżowego wyróżnienia (np. Dyplom Uznania). To z kolei zwiększa szansę studentów w procesie rekrutacyjnym do preferowanych pracodawców, czy też do Szkoły Doktorskiej.

Podstawowym elementem systemu motywowania studentów do lepszych wyników w nauce jest Stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Przy ocenie wniosków brana jest nie tylko średnia ocen ale także osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe uzyskane w danym roku akademickim (<https://www.ur.edu.pl/student/stypendia-domy-studenta-kredyty-studenckie-ubezpie/stypendia/stypendium-rektora-ur>).

Za wyróżniające się osiągnięcia absolwent UR może, na wniosek Dziekana, otrzymać Laur Rektora lub Dyplom Uznania Rektora. Ponadto wyróżniającym się absolwentom, na wniosek Rady Dydaktycznej Kolegium, może być przyznany Dyplom Uznania Dziekana lub List Gratulacyjny Dziekana <https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/regulaminy-wzory-pism-pliki-do-pobrania/regulaminy>.

Warto również podkreślić, że w ramach dofinansowania przez Prorektora lub Dziekana projektów realizowanych przez koła naukowe wybitni studenci mogą uczestniczyć nie tylko w badaniach prowadzonych przez kadre naukową, publikować artykuły Naukowe, ale także uczestniczyć w konferencjach naukowych w wiodących krajowych i zagranicznych ośrodkach naukowych.

Szczególnie uzdolnieni studenci pod kierunkiem opiekuna naukowego mogą odbywać studia według indywidualnego programu, polegającego na rozszerzeniu wiedzy/umiejętności studenta przy realizacji wszystkich założonych dla kierunku efektów kształcenia.

8.5. Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

Podstawowe informacje dotyczące systemu wsparcia przekazywane są studentom na początku roku akademickiego przez Prodziekana i opiekunów poszczególnych lat. Dużą rolę w przekazie informacyjnym dla studentów I roku odgrywa Samorząd Studentów.

Ogólne informacje dotyczące systemu wsparcia są upubliczniane na stronie internetowej UR (<https://www.ur.edu.pl/student/stypendia-domy-studenta-kredyty-studenckie-ubezpie/stypendia>) oraz stronie Kolegium Nauk Społecznych (<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/stypendia-wsparcie-finansowe-domy-studenta>).

Zarówno Uczelnia, Kolegium, jak i Instytut mają swój profil na Facebooku, za pomocą którego w szybki sposób rozpowszechniane są ważne informacje.

Informacje bezpośrednio dotyczące danego studenta, w tym związane z pomocą materialną przekazywane są mailowo oraz za pomocą systemu *Wirtualna Uczelnia*. W okresie pandemii ważnym kanałem przepływu informacji stał się *MS Teams*.

8.6. Sposób rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczność

Skargi i wnioski w formie pisemnej studenci składają do Dziekana KNS. Sposób ich rozstrzygnięcia reguluje Regulamin studiów na UR, Rozdział I, § 4. Od decyzji Dziekana dotyczących spraw studenckich przysługuje odwołanie do Rektora (Regulamin studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim, Rozdział I, § 5). Decyzje wydawane przez Rektora są ostateczne.

8.7. Zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia.

Kompetentna pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich stanowi ważną płaszczyznę wsparcia procesu dydaktycznego. Funkcję tę pełni głównie Dziekanat KNS.

Dziekanat przyjmuje studentów codziennie od poniedziałku do piątku w wyznaczonych godzinach, które zostały ustalone w porozumieniu z Samorządem Studentów. Także w soboty pełniony jest dyżur

w celu obsługi studentów studiów niestacjonarnych. W razie potrzeby również studenci studiów stacjonarnych mogą załatwić swoje sprawy w trakcie trwania tych dyżurów. W okresie pandemii część spraw związanych z obsługą administracyjną świadczona jest w formie on-line.

8.8. Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom

Priorytetowym celem władz Uczelni, Kolegium i Instytutu jest podejmowanie działań informacyjnych, edukacyjnych oraz organizacyjnych w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, ustalenie zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom.

Każdy tego typu incydent można zgłaszać do Dziekana KNS lub do Prodziekana, który decyduje, czy sprawę skierować do Studenckiej Komisji Dyscyplinarnej.

Parlament Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego mając na uwadze kształtowanie właściwych postaw studentów ustanowił w 2018 r. Kodeks Etyki Studenta Uniwersytetu Rzeszowskiego (<https://www.ur.edu.pl/student/przebieg-studiow/kodeks-etyki-studenta>). Każdy student powinien przestrzegać zasad tego Kodeksu, rozpowszechniać jego zasady, a w razie konieczności stanąć w ich obronie.

8.9. Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi

Uczelnia wspiera Samorząd Studentów w realizacji różnych przedsięwzięć. W szczególności współpracuje przy organizacji akcji promocyjnych dla kandydatów na studia, konkursów dla uczniów różnego rodzaju szkół, projektów mających na celu adaptację pierwszych roczników. Uczelnia zabezpiecza potrzeby lokalowe samorządu i kół naukowych. Udostępnia swoją infrastrukturę na potrzeby organizacji konferencji studenckich, konkursów dla studentów czy warsztatów.

8.10. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również ocena kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

Ważną rolę w podnoszeniu jakości kształcenia odgrywają sami studenci, mając możliwość wskazywania mocnych i słabych stron procesu dydaktycznego, m.in. poprzez cyklicznie ankiety oceniające poszczególnych nauczycieli oraz obsługę administracyjną (<https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-kształcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-kształcenia/badanie-jakosci-kształcenia>).

Skuteczność wsparcia dydaktycznego oraz administracyjnego dla studentów jest systematycznie badana. Zgodnie z zasadami i procedurami określonymi w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia, studenci w badaniach ankietowych wyrażają swoje opinie o prowadzących zajęcia z poszczególnych przedmiotów jak również na temat pracy dziekanatu, obsługi Biblioteki UR oraz przepływu informacji dotyczących spraw studenckich i programów studiów. Dzięki temu na bieżąco mogą zostać wychwycone pojawiające się nieprawidłowości i problemy, a wnioski z wyników badań są analizowane przez poszczególne jednostki i uwzględniane w doskonaleniu procesu kształcenia.

Ważną rolę w doskonaleniu systemu wsparcia studentów pełnią starostowie poszczególnych lat oraz przedstawiciele Samorządu, którzy przynajmniej raz w semestrze spotykają się z Prodziekanem oraz władzami Instytutu, by sygnalizować niepokojące sytuacje, bieżące problemy oraz wskazywać ewentualne możliwości usprawnień.

Studenci, podobnie jak interesariusze zewnętrzni mają realny wpływ na kształtowanie harmonogramu studiów, poprzez udział przedstawiciela studentów w pracach Zespołu Programowego, który w imieniu studentów sygnalizuje propozycje zmian w strukturze przedmiotów, ich wymiarze ilościowym czy też formie ich realizacji. Warunkiem koniecznym akceptacji harmonogramu studiów na każdy kolejny cykl jest pozytywna opinia Samorządu Studenckiego.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:

Przykładem wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym oraz wejściu na rynek pracy jest powstałe z inicjatywy władz Wydziału Ekonomii Studenckie Centrum Coworkingowe „Spinacz”. W celu stworzenia jak najlepszych warunków studiowania, rozwijania zainteresowań naukowych oraz udogodnień infrastrukturalnych dokonano adaptacji wolnego pomieszczenia (wcześniej użytkowanego przez AZS) dla spotkań warsztatowych i rozwoju przedsiębiorczych inicjatyw studentów. Otwarte w maju 2017 r. Centrum „Spinacz” stanowi ogólnodostępną przestrzeń, gdzie każdy student znajdzie miejsce do realizacji swoich naukowych lub przedsiębiorczych pomysłów. Dzięki nowoczesnie wyposażonemu pomieszczeniu zainteresowani studenci mają zapewnione nie tylko wsparcie mentorskie z zakresu budowania startupów oraz innych form działalności, ale także miejsce do odpoczynku i pracy grupowej, związanej m.in. z realizacją projektów wykonywanych w ramach wielu przedmiotów.

Studenckie Centrum Coworkingowe "Spinacz" stało się miejscem licznych spotkań z ludźmi biznesu, inicjowanych zwłaszcza przez koła naukowe (m.in. z założycielem grupy INWENTECH) czy też warsztatów (dotyczących m.in. bankowości, prowadzonych przez praktyków z sektora bankowego).

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

9.1 Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępnianej publicznie informacji o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach

Dla kandydatów na studentów przygotowany jest dedykowany dział serwisu na stronie UR w zakładce kandydat (<https://www.ur.edu.pl/kandydat>). Zawiera on wszystkie niezbędne informacje, w tym m.in. ofertę edukacyjną, warunki i tryb rekrutacji, kryteria kwalifikacji, terminy postępowania kwalifikacyjnego i inne. Serwis ten zintegrowany jest z uczelnianym systemem dla kandydatów i systemem rekrutacyjnym. Część linków w serwisie Instytutowym KNS kieruje do dedykowanego systemu uczelnianego oferującego dostęp do kompletnej oferty i informacji dla kandydatów oraz elektronicznych narzędzi wspierających proces rekrutacji. Aktualne informacje o programie i procesie kształcenia są dostępne w systemie informatycznym, umożliwiającym bieżące upowszechnianie tych materiałów na stronie internetowej IEiF KNS.

Na stronie internetowej KNS udostępniane są informacje dla studentów, dotyczące poszczególnych kierunków studiów, takie jak: sylwetka absolwenta, program studiów, harmonogramy studiów, harmonogramy zajęć dydaktycznych, procedury dyplomowania i realizacji praktyk, zajęcia zdalne. Link dla studentów na kierunku ekonomia <https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/kierunki-studiow/ekonomia>.

Wspólne dla wszystkich kierunków informacje to np. (wybrane): dotyczące pomocy materialnej, programie Erasmus+, terminach konsultacji pracowników, wewnętrzne akty prawne w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także wzory formularzy związane z procesem kształcenia.

Ponadto w Uniwersytecie wdrożony został system „Wirtualna Uczelnia”. W ramach funkcjonujących modułów studenci korzystają z elektronicznego indeksu, mają wgląd do ocen z poszczególnych przedmiotów, rozkładu zajęć, ankiet służących do oceny prowadzących zajęcia. Wdrożone są także moduły obejmujące programy kształcenia i proces dyplomowania.

9.2. Sposoby, częstość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji, udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczność działań doskonalących w tym zakresie

Ocena możliwości publicznego dostępu do informacji odbywa się na kilku poziomach. Przede wszystkim bieżący dostęp do aktualizacji danych mają pracownicy dziekanatu KNS, którzy czuwają nad zamieszczaniem bieżących informacji. W KNS została wyznaczona osoba, która umieszcza na stronie Kolegium informacje dotyczące realizowanego procesu kształcenia w poszczególnych Instytutach oraz na poszczególnych kierunkach studiów. Kierownik Zespołu Programowego dla kierunku przesyła aktu-

alne informacje dla danego kierunku (harmonogramy zajęć, harmonogramy studiów, sylabusy przedmiotów, etc.). Na poziomie Instytutu EiF zamieszczane są informacje dotyczące bieżących wydarzeń (Aktualności), władz Instytutu, funkcjonowania Rady, działalności naukowej, oferty badawczo-wdrożeniowej, seminarium doktorskiego. Nad aktualnością strony i zamieszczaniem informacji czuwa wyznaczona osoba przez dyrektora Instytutu <https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/instituty/institut-ekonomii-i-finansow>.

Studenci w ramach realizowanej „Ankiety oceny warunków studiowania” mają możliwość dokonania oceny dostępu do informacji o harmonogramach, sylabusach przedmiotów, zmianach w organizacji zajęć, jak również mogą zasugerować zmiany na rzecz poprawy dostępności informacji, istotnych z punktu widzenia studenta. Okres realizacji badania w 2020 r. (na przełomie kwietnia i maja), zbiegł się także ze zmianą strony internetowej Uczelni, co też miało odzwierciedlenie w odpowiedziach otwartych studentów, którzy zaznajomieni już z funkcjonalnością „starej” strony, nową szatę graficzną ocenili jako mniej przejrzystą i przyjazną dla studenta. Raport z wyników powyższego badania został przesłany do dziekanów kolegiów oraz udostępniony na stronie internetowej <https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wyniki-badan/badanie-jakosci-20192020>.

Wnioski oraz rekomendacje na rzecz poprawy warunków studiowania w tym publicznego dostępu do informacji na podstawie uzyskanych wyników ankiety, zostały ustalone na posiedzeniu uczelnianej Komisji ds. Kształcenia a następnie przekazane przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia do wiadomości oraz wdrożenia na poziomie jednostek oraz na poziomie centralnym.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

10.1. Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencji i zakresu odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku

Nowe przepisy ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* i wyzwania, jakie w obliczu tych przepisów postawiono uczelniom wyższym, przyczyniły się do reorganizacji dotychczasowej struktury Uniwersytetu Rzeszowskiego, jak również zmian w strukturze systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz procesu zarządzania kierunkiem. Zgodnie z postanowieniami [Uchwały nr 508/11/2019](#) Senatu UR z dnia 28 listopada 2019r., strukturę WSZJK na poziomie Kolegium tworzą wyszczególnione również w Statucie UR zespoły programowe kierunków studiów i Rada Dydaktyczna kolegium, zaś na poziomie Uczelni – Komisja ds. Kształcenia. Szczegółowe zadania tych organów zostały określone w [Zarządzeniu Rektora nr 83/2019](#) z dnia 10 grudnia 2019 r.

Nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów sprawuje **zespół programowy** kierunku studiów, powołany przez Prorektora ds. Kolegium. W skład zespołu programowego wchodzi nauczyciele akademicy posiadający dorobek w dyscyplinie ekonomia i finanse oraz zarządzanie i jakość, a także przedstawiciel samorządu studentów. Pracami zespołu programowego przewodniczy **kierownik kierunku**, wyłoniony spośród członków zespołu i powołany przez Rektora UR (na wniosek dyrektora instytutu). Kierownik kierunku kieruje pracami zespołu programowego, w szczególności w zakresie tworzenia dokumentacji programu studiów, jego oceny i ewaluacji. Sprawuje również nadzór nad procesem dydaktycznym, organizacją i przebiegiem praktyk programowych studentów. Kierownicy kierunków wraz z Dziekanem Kolegium, prodziekanami, przedstawicielami studentów i administracji tworzą **Radę Dydaktyczną** Kolegium, która jest odpowiedzialna za kształtowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w kolegium, jego ewaluację i doskonalenie. Rada Dydaktyczna opiniuje zmiany w programach studiów, analizuje i doskonali funkcjonujące w kolegium procedury zapewnienia jakości kształcenia oraz inicjuje działania na rzecz doskonalenia jakości kształcenia z uwzględnieniem:

- wyników przeglądu i oceny programów dokonywanej przez zespoły programowe kierunków studiów,

- wyników badań prowadzonych w ramach WSZJK,
- oceny jakości kształcenia przeprowadzanej przez Polską Komisję Akredytacyjną,
- oceny dostępności informacji o programach studiów, sylabusach przedmiotów oraz podejmowanych przez jednostkę działaniach na rzecz oceny i doskonalenia programów.

Skład Rady Dydaktycznej oraz Regulamin dostępne są na stronie jednostki (<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/kolegium/rada-dydaktyczna>).

Nadzór nad funkcjonowaniem systemu zapewnienia jakości kształcenia w kolegium sprawuje Dziekan, który w celu efektywnej realizacji zadań WSZJK ma również prawo do powołania komisji doradczych, na potrzebę oceny lub wypracowania określonych rozwiązań.

Dziekan Kolegium koordynuje także sprawami studenckimi, nadzoruje przebieg procesu kształcenia na prowadzonych przez jednostkę kierunkach, w porozumieniu z dyrektorami instytutów zatwierdza obsadę zajęć dydaktycznych (z uwzględnieniem zapewnienia spójności programów z prowadzonymi badaniami naukowymi). Opiekę administracyjną i organizacyjną nad kierunkiem sprawują pracownicy administracyjni Dziekanatu Kolegium Nauk Spoecznych, którego pracami kieruje dyrektor dziekanatu. Dziekanat składa się z sekcji odpowiadających za obsługę toku studiów, działalności dydaktycznej, spraw socjalnych studentów, jakości kształcenia i akredytacji, praktyk studenckich.

10.2 Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Wytyczne w zakresie projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów określa Uchwała nr 413/02/2019 Senatu UR z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących projektowania programów studiów wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim, z późn. zm. Szczegółowe zasady dotyczące projektowania programów oraz sporządzania ich dokumentacji określa Zarządzenie nr 12/2019 Rektora UR z dnia 7 marca 2019 r., z późn. zm. Powyższe akty prawne udostępnione są na stronie Uczelni: <https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/akty-prawne/akty-prawne-wewnetrzne>. W procesie projektowania i doskonalenia programów uwzględniane są zarówno wnioski i opinie interesariuszy wewnętrznych (tj. nauczycieli, studentów) jak i zewnętrznych, pozyskanych od interesariuszy zewnętrznych. Szczególnie istotne i cenne w bieżącej ocenie procesu kształcenia są opinie przedstawicieli instytucji, w których studenci kierunku realizują praktyki programowe.

Studenci włączani są w proces projektowania i oceny programów poprzez udział w pracach zespołu programowego, w Radzie Dydaktycznej, Komisji ds. Kształcenia oraz w Senacie. Opinie studentów na temat programu pozyskiwane są przez ich przedstawicieli zaangażowanych w prace powyższych organów. Niezależnie studenci mogą również zgłaszać uwagi i sugestie w sprawie programu studiów oraz jego realizacji do opiekuna roku, kierownika kierunku bądź dziekana. Proces ustalenia programu studiów lub zmian w programie ma następujący przebieg:

- wypracowanie dokumentacji w zespole programowym kierunku studiów,
- zgłoszenie przez kierownika kierunku do Rady Dydaktycznej Kolegium wniosku w tej sprawie,
- analiza formalno-prawna dokumentacji programu przez pracowników Sekcji Jakości i Akredytacji dziekanatu,
- zaopiniowanie projektu programu przez Radę Dydaktyczną Kolegium,
- przekazanie projektu programu wraz z opinią Samorządu Studentów na Senat, za pośrednictwem Działu Jakości i Akredytacji UR,
- analiza kompletności dokumentacji przez Dział Jakości i Akredytacji oraz sporządzenie projektu uchwały Senatu,
- opiniowanie projektu uchwały przez Komisję ds. Kształcenia,
- ustalenie programu przez Senat UR.

Na podstawie przyjętego przez Senat programu studiów, Rada Dydaktyczna Kolegium ustala szczegółowy harmonogram studiów.

10.3. Sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródła informacji wykorzystywanych w tych procesach

Monitorowanie programu studiów i założonych w programie efektów uczenia się, prowadzone jest kompleksowo przez zespół programowy kierunku *ekonomia* oraz Radę Dydaktyczną KNS. Ewaluacja przeprowadzana przez zespół programowy odbywa się w oparciu o analizę sylabusów przedmiotów pod kątem: spójności efektów przedmiotowych z efektami uczenia się dla kierunku, doboru metod kształcenia i oceniania do zakładanych efektów uczenia się, zgodności treści przedmiotowych z aktualnym stanem wiedzy lub aktualnym stanem praktyki w gospodarce oraz poprawności szacowania bilansu nakładu pracy studenta, doboru aktualnej literatury. Analizie podlegają także praktyki zawodowe studentów w zakresie zgodności profilu działalności instytucji przyjmujących studentów na praktyki z efektami uczenia się wymaganymi do uzyskania w ramach praktyk. Ponadto, zespół programowy dokonuje weryfikacji obsady kadrowej kierunku w zakresie zgodności kwalifikacji kadry z prowadzonymi zajęciami.

Monitorowaniu podlega również proces dyplomowania, zarówno w zakresie analizy, jak i zatwierdzenia tematyki prac dyplomowych oraz weryfikacji obronionych prac. Mając na uwadze zapewnienie jakości procesu dyplomowania, w Kolegium zostały przyjęte wytyczne pisania pracy dyplomowej⁴.

System monitorowania osiągniętych efektów uczenia się obejmuje również analizę wyników ankiet studenckich, dotyczących oceny prowadzących zajęcia oraz wnioski z hospitacji zajęć, które prowadzone są zgodnie z określoną w UR procedurą.

W związku z sytuacją epidemiczną, która nastąpiła w połowie minionego roku akademickiego i związaną z tym koniecznością realizacji zajęć w formie zdalnej, w Uczelni wdrożono szereg procedur i wytycznych mających na celu zapewnienie prawidłowej realizacji zajęć oraz weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W celu ewaluacji jakości procesu nauczania organizowanego w tej formie, z inicjatywy Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia oraz w porozumieniu z Samorządem Studentów, przeprowadzono pod koniec semestru *Ankiętę oceny nauki zdalnej*. Wyniki tego badania wskazują, iż większość ankietowanych studentów kierunku *ekonomia* pozytywnie oceniła jakość kształcenia organizowanego w tej formie, jak również zdalną sesję zaliczeniową. Studenci *ekonomii* wysoko ocenili pomoc, jaką mogli uzyskać od prowadzących oraz przepływ informacji zwrotnych dotyczących zaliczenia przesłanych zadań. W ocenie ankietowanych sposób prowadzenia zajęć pozwalał na uzyskanie określonych w przedmiotach efektów uczenia się. Natomiast niewątpliwie, studenci preferują zajęcia realizowane w uczelni, w formie bezpośredniego kontaktu z nauczycielem. Przesłane przez Dział Jakości i Akredytacji szczegółowe wyniki ankiet zostały przeanalizowane przez zespół programowy kierunku i będą wykorzystane w celu doskonalenia form prowadzonych zajęć w bieżącym semestrze.

Od 2011 roku, w Uczelni monitorowana jest jakość kształcenia w jednostkach organizacyjnych, w oparciu o przyjęty wzór formularza oceny jednostki. Dotychczas badanie realizowane było na wydziałach UR, a sporządzany przez Dział Jakości i Akredytacji raport z analizy wyników stanowił jedno z narzędzi oceny sposobu funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia w tych jednostkach i był podstawą do sformułowania rekomendacji na rzecz jego doskonalenia. Rekomendacje po zatwierdzeniu przez Zespół Uczelniany były przekazywane do dziekanów wydziałów. Obecnie, w nowej strukturze uczelni badanie jakości prowadzone jest zarówno na poziomie kierunków studiów, jak również na poziomie kolegiów (w oparciu o ustalone przez Komisję ds. Kształcenia dwa wzory formularzy), co pozwoli na dokonanie kompleksowej analizy i oceny procesu zarządzania kierunkiem. Pierwsze badanie, w oparciu o nowe zasady, zostanie zakończone w grudniu i na podstawie jego wyników Dział Jakości i Akredytacji opracuje raport zbiorczy oraz propozycje rekomendacji na rzecz doskonalenia jakości kształcenia w poszczególnych kolegiach.

⁴www.ur.edu.pl/storage/file/core_files/2020/11/18/c950fcf4954d99d7105a58a3a767d5dd/Wytyczne%20pisania%20pracy%20dyplomowej%20w%20KNS%20od%201.10.2020.docx

Ocena osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na kierunku ekonomia realizowana jest na bieżąco, na podstawie analizy wyników sesji egzaminacyjnych oraz wyników ocen ankietowych poszczególnych zajęć. Ankiety realizowane są w formie elektronicznej po każdym semestrze i poza pytaniami zamkniętymi pozwalają studentom na wpisanie dodatkowych uwag i sugestii w zakresie prowadzonych przez nauczyciela zajęć. Po zakończonej ankietyzacji dydaktycy mają wgląd do wyników własnej oceny na indywidualnym koncie w Systemie Wirtualna Uczelnia. Niezależnie, Dział Jakości i Akredytacji przesyła na adres mailowy Dziekana wyniki ocen nauczycieli prowadzących zajęcia w kolegium. Szczegółowe zasady ankietyzacji oraz sposób wykorzystania wyników określa [Zarządzenie 8/2020](#) z 29 stycznia 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim.

W ocenie uzyskanych efektów uczenia się uczestniczą również absolwenci kierunków studiów, którzy w ramach realizowanej ankiety *Badanie losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego* wyrażają swoją opinię na temat wykorzystania i przydatności w obecnej pracy zawodowej wiedzy i umiejętności zdobytych podczas studiów. Badanie realizowane jest przez Biuro Karier UR a wyniki tego badania omawiane są na spotkaniach Uczelnianego Zespołu (obecnie Komisji ds. Kształcenia), przy udziale osób reprezentujących kierunki studiów. Od kilku lat, w Uczelni organizowane są również spotkania z udziałem pracowników Biura Informacji Statystycznej i Analiz WUP w Rzeszowie, poświęcone tematyce dostosowania oferty dydaktycznej UR do zapotrzebowania rynku pracy, w kontekście wyników badań prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy. Prezentacja wyników badań dotycząca podkarpackiego rynku pracy udostępniana jest na stronie Uczelni w zakładce <https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/pliki-do-pobrania>.

Uczelnia w ramach WSZJK prowadzi również monitoring wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia dokonanych przez Polską Komisję Akredytacyjną. Opracowane przez Dział Jakości i Akredytacji sprawozdania na podstawie raportów powizytacyjnych PKA, uwzględniają najczęściej powtarzające się uwagi i zalecenia oraz dobre praktyki, które spotkały się z uznaniem Zespołów Wizytujących PKA. Sprawozdania omawiane były w trakcie posiedzeń Uczelnianego Zespołu a następnie publikowane na stronie <https://www.ur.edu.pl/universytet/ksztalcenie/polska-komisja-akredytacyjna>.

10.4. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystania wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów

Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych przedmiotów zawarte są w sylabusach. Stanowią one dla Zespołu Programowego kierunku źródło do oceny adekwatności stosowanych metod i kryteriów oceniania do zakładanych efektów kształcenia. Weryfikacja osiągniętych efektów odbywa się również na podstawie przeglądu przez Zespół Programowy prac dyplomowych, protokołów z egzaminów oraz recenzji prac dyplomowych i protokołów z egzaminów dyplomowych. Zgodnie z procedurą antyplagiatową obowiązującą w UR wszystkie prace dyplomowe przygotowane na kierunku *ekonomia* zostały poddane badaniu w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym. Wszystkie raporty zostały zaakceptowane przez promotorów, a studenci dopuszczeni do egzaminu dyplomowego.

Efekty osiągnięte po zakończeniu studiów I stopnia na kierunku *ekonomia* pozwalają na podjęcie studiów II stopnia na kierunku *ekonomia* lub pokrewnych (np. finanse i rachunkowość), a po II stopniu – możliwość podjęcia studiów III stopnia. Osiągnięte efekty uczenia się pozwalają większości absolwentom na znalezienie zatrudnienia na rynku pracy, jak również wybór alternatywnej ścieżki kariery zawodowej, jaką jest założenie własnej działalności gospodarczej.

10.5. Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

Zagadnienia wskazane w tym punkcie były już częściowo omówione we wcześniejszych częściach raportu. Wpływ interesariuszy wewnętrznych zaznacza się poprzez zgłaszane przez pracowników postulaty zmian w zakresie mniejszej liczebności grup na przedmiotach realizowanych z wykorzystaniem

programów komputerowych (grupy audytoryjne zmieniono na laboratoryjne (np. biznes plan, statystyka opisowa, ekonometria i wnioskowanie statystyczne). Oferta edukacyjna na kierunku ekonomia, uwzględniając zmiany w otoczeniu społeczno-gospodarczym, została zmodyfikowana – zlikwidowano specjalność ekonomia integracji europejskiej, a wprowadzono ekonomię i zarządzanie w sektorze publicznym. Specjalność stanowiła odpowiedź na zmniejszające się zainteresowanie studentów wyborem tej specjalności oraz na zgłaszane zapotrzebowanie ze strony otoczenia na wykwalifikowane kadry w jednostkach publicznych, głównie samorządu terytorialnego, jak i innych. Wybór specjalności był opiniowany przez członków Rady Wydziału Ekonomii.

Przedstawiciele otoczenia społecznego i gospodarczego biorą także pośredni udział w określaniu efektów uczenia się. Służą temu okresowe spotkania z przedstawicielami przedsiębiorców dotyczące aktualnych potrzeb pracodawców w zakresie kształcenia studentów. Platformą współpracy z absolwentami w zakresie wyrażania opinii o procesie kształcenia jest również istniejące Stowarzyszenie Absolwentów „Mercatus”.

10.6. Sposoby wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku.

W doskonaleniu programu kształcenia wykorzystane zostały zalecenia sformułowane podczas poprzedniej oceny programowej kierunku przez PKA, a mianowicie:

- poprawiono procedurę dyplomowania i zwrócono jeszcze większą uwagę na jakość prac dyplomowych. W tym celu dokonywano anonimową ocenę losowo wybranych prac przez tzw. superrecenzentów. Pozwalała ona dostrzegać „słabe” strony na różnych etapach ich realizacji. Uwagi te były szczegółowo omawiane na zebraniach pracowników, jak również na Radzie Instytutu. Kierownicy Jednostek (Katedr) dodatkowo kwestie jakości prac dyplomowych poruszali na zebraniach z pracownikami. Obecnie procedura dyplomowania na poziomie KNS obejmuje szczegółowo opracowany harmonogram prac wszystkich osób zaangażowanych w tę procedurę, jak i szczegółowo sformułowane wytyczne, dla studentów, promotorów i recenzentów, których zadaniem jest ujednolicenie wymagań stawianych dyplomantom.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doświadczenie i kilkudziesięcioletnia tradycja kształcenia - jedyny kierunek w regionie kształcący w zakresie ekonomii na I i II stopniu oraz posiadający uprawnienia doktorskie w dyscyplinie <i>ekonomia i finanse</i>. 2. Kompleksowy program studiów i oferta 5 specjalności, dostosowanych do wymogów rynku pracy i gospodarki. 3. Bogaty dorobek naukowo-dydaktyczny kadry oraz doświadczenie w zakresie realizacji projektów i organizacji konferencji. 4. Ustawiczne doskonalenie kadry dydaktycznej poprzez realizację wielu projektów dedykowanych pracownikom; 5. Wsparcie studentów w uczeniu się i wejściu na rynek pracy poprzez realizację projektów stażowych i inne działania (np. szkolenia z zakresu umiejętności komputerowych, księgowości), a także aktywizacja naukowa studentów - konferencje, koła naukowe. 	<p>Słabe strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszająca się mobilność międzynarodowa studentów. 2. Niewielka skuteczność aplikacji grantowych NCN. 3. Początkowy etap działań służących umiędzynarodowieniu kierunku. 4. Zbyt duże obciążenie pracowników badawczo-dydaktycznych pracą dydaktyczną i organizacyjno-administracyjną. 5. Zbyt małe inwestycje w infrastrukturę dydaktyczną w stosunku do szybkiego tempa postępu technologicznego i współczesnych wymogów (konkurencja innych uczelni).
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pozytywne postrzeganie kierunku dzięki budowie długotrwałych relacji ze szkołami średnimi i podstawowymi w regionie (realizacja wielu projektów dydaktycznych, konkursów, objęcie klas patronackich itp.). 2. Informatyzacja i ekonomizacja gospodarki skutkująca zwiększeniem zapotrzebowania na pracowników o kompetencjach zbieżnych z programem nauczania. 3. Rozwój gospodarczy i społeczny regionu, zwłaszcza Rzeszowa (m.in. sektora usług biznesowych) oraz realizowane inwestycje w infrastrukturze transportowej i infrastrukturze przedsiębiorczości (np. parki technologiczne) co istotnie zwiększa liczbę atrakcyjnych ofert pracy po ukończeniu studiów o profilu ekonomicznym. 4. Rozwój współpracy z otoczeniem gospodarczym i społecznym m.in. poprzez komercjalizację badań oraz wykonywanie 	<p>Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie niskiego wskaźnika kosztowności na kierunku <i>ekonomia</i>. 2. Postrzeganie kierunku <i>ekonomia</i> przez absolwentów szkół średnich jako zbyt teoretycznego. 3. Malejąca liczba studentów wynikająca ze zmian demograficznych, konkurencji na rynku edukacyjnym oraz wewnętrznej konkurencji kierunku <i>finanse i rachunkowość</i>. 4. Nadmierne zbiurokratyzowanie pracy dydaktycznej i naukowej utrudniające rozwój naukowy i ograniczające czas mogący służyć poprawie jakości kształcenia. 5. Ograniczony dostęp na lokalnym rynku do kadry o wysokich kompetencjach naukowo-dydaktycznych

	projektów i ekspertyz na potrzeby gospodarki i administracji publicznej. 5. Możliwość rozwoju umiędzynarodowienia kształcenia poprzez promowanie specjalności w j. angielskim <i>International business – cross-cultural aspects</i> .	
--	---	--

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana)

.....

(podpis Rektora)

Rzeszów dnia 22.12.2020 r.

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku⁵

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	329	200	58	66
	II	180	162	33	25
	III	203	188	47	42
II stopnia	I	220	111	137	45
	II	237	97	123	41
Razem:		1169	758	398	219

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2017/2018	329	242	58	40
	2018/2019	196	180	35	32
	2019/2020	189	174	39	26
II stopnia	2017/2018	220	173	137	94
	2018/2019	115	185	40	82
	2019/2020	96	196	33	131
Razem:		1145	1150	342	405

⁵ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁶

Studia stacjonarne pierwszego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6
Łączna liczba godzin zajęć	2050
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	182
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	92
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	60
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	4
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	120
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. 2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy

⁶ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie

Studia stacjonarne drugiego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4
łącna liczba godzin zajęć	875
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	122
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	75
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	45
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	Nie dotyczy
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	Nie dotyczy
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	Nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy
2. łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy

Studia niestacjonarne pierwszego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6
łącna liczba godzin zajęć	1404
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	180

łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	92
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	60
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	4
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	120
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	Nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy

Studia niestacjonarne drugiego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4
łączna liczba godzin zajęć	564
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	120
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	75
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	45
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	Nie dotyczy

Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	Nie dotyczy
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	Nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów⁷

Studia pierwszego stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Przedmioty podstawowe i kierunkowe		660/492	68
mikroekonomia	wykład ćwiczenia	90/72	9
podstawy makroekonomii	wykład ćwiczenia	60/48	4
statystyka opisowa	wykład ćwiczenia	45/36	4
ekonometria	wykład ćwiczenia	45/36	4
międzynarodowe stosunki gospodarcze	wykład ćwiczenia	30/24	2
geografia ekonomiczna	wykład ćwiczenia	30/24	4
zarządzanie	wykład	30/24	3
prognozowanie i symulacje	laboratoria	30/24	3
metody oceny projektów gospodarczych	ćwiczenia	15/12	3
ekonomia integracji europejskiej	wykład	30/24	3
gospodarka regionalna	wykład	30/24	2
polityka gospodarcza	wykład ćwiczenia	30/24	3
polityka społeczna	wykład	30/24	2

⁷Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

analiza ekonomiczna	wykład ćwiczenia	45/36	3
finanse publiczne i rynki finansowe	wykład ćwiczenia	60/48	4
seminarium	seminarium	60/36	15
specjalność ekonomia przedsiębiorstwa		345/207	30
teoria przedsiębiorstwa	wykład ćwiczenia	45/27	5
ekonomika i organizacja przedsiębiorstwa	wykład ćwiczenia	45/27	4
ekonomia rozwoju / analiza koniunktury gospodarczej / nierówności społeczne w gospodarce rynkowej	wykład ćwiczenia	30/18	2
finanse przedsiębiorstwa / negocjacje finansowe	ćwiczenia	30/18	3
marketing partnerski/marketing w zarządzaniu firmą	wykład ćwiczenia	30/18	3
ekonomika i organizacja handlu zagranicznego / operacje handlu zagranicznego	wykład ćwiczenia	45/27	3
analiza finansowa przedsiębiorstwa / bankowe metody oceny zdolności kredytowej przedsiębiorstwa	wykład ćwiczenia	45/27	4
analiza rynku i konkurencji / badania rynkowe i marketingowe	wykład ćwiczenia	45/27	3
planowanie strategiczne / zarządzanie innowacjami	wykład ćwiczenia	30/18	3
Razem przedmioty podstawowe i kierunkowe + specjalność ekonomia przedsiębiorstwa		1005/699	98
specjalność ekonomia usług biznesowych		300/180	30
badania marketingowe rynku	wykład ćwiczenia	30/18	3
podstawy nauk o przedsiębiorstwie usługowym	wykład	15/9	2
przedsiębiorczość w usługach	wykład	30/18	2
zasoby ludzkie w usługach	wykład	30/18	2
ryzyko w działalności gospodarczej	ćwiczenia	30/18	2
metody ilościowe w analizie rynku	laboratoria	30/18	4
podstawy metodyczne w doradztwie	ćwiczenia	30/18	4
analiza strategiczna/analiza dynamiki procesów rynkowych	ćwiczenia	45/27	4

instrumenty analizy otoczenia instytucjonalnego/ usługi na rynkach międzynarodowych	ćwiczenia	30/18	3
instrumenty polityki ekologicznej/instytucjonalne wsparcie rozwoju obszarów wiejskich/doradztwo w alokacji funduszy UE	ćwiczenia	30/18	4
Razem przedmioty podstawowe i kierunkowe + specjalność ekonomia usług biznesowych		960/672	98
specjalność gospodarka regionalna i lokalna		300/180	27
przedsiębiorczość lokalna	wykład ćwiczenia	45/27	4
ekonomia agrobiznesu i obszarów wiejskich	wykład ćwiczenia	45/27	4
ekonomika i organizacja gospodarki turystycznej	wykład ćwiczenia	45/27	3
rynek pracy i polityka zatrudnienia/socjologia ekonomiczna	wykład ćwiczenia	45/27	4
samorząd terytorialny/instytucje regionalne i lokalne	wykład ćwiczenia	45/27	4
ekonomia środowiska i zasobów naturalnych/ekonomia ekologiczna	wykład ćwiczenia	30/18	4
projekty jako narzędzia wspierające rozwój regionalny/ strategia rozwoju lokalnego i regionalnego	wykład ćwiczenia	45/27	4
Razem przedmioty podstawowe i kierunkowe + specjalność gospodarka regionalna i lokalna		960/672	95
specjalność gospodarka finansowa i rachunkowość		300/180	26
ekonomia sektora publicznego	wykład	15/9	2
kreatywność i innowacyjność w biznesie	wykład ćwiczenia	45/27	3
finanse przedsiębiorstw i instytucji finansowych	wykład ćwiczenia	45/27	3
finanse samorządu terytorialnego	wykład ćwiczenia	45/27	3
ekonomika i organizacja przedsiębiorstwa	wykład ćwiczenia	30/18	3
metody ilościowe w analizie rynku/metody ilościowe w gospodarce finansowej	ćwiczenia	30/18	3
rachunkowość zarządcza i controlling/rachunkowość budżetowa	wykład ćwiczenia	45/27	4
rachunkowość podatkowa/bankowe metody oceny zdolności kredytowej przedsiębiorstwa	ćwiczenia	30/18	3

doradztwo finansowe/ giełda i operacje giełdowe	ćwiczenia	15/9	2
Razem przedmioty podstawowe i kierunkowe + specjalność gospodarka finansowa i rachunkowość		960/652	94
specjalność ekonomia i zarządzanie w sektorze publicznym		300/180	25
ekonomia sektora publicznego	wykład ćwiczenia	45/27	4
finanse jednostek sektora publicznego	wykład ćwiczenia	45/27	4
zarządzanie w sektorze publicznym	wykład ćwiczenia	30/18	3
samorząd terytorialny	wykład ćwiczenia	30/18	3
analiza instytucjonalna jednostek sektora publicznego	wykład ćwiczenia	30/18	2
instrumenty pomocy publicznej	wykład ćwiczenia	30/18	2
rynek pracy/ekonomika i organizacja handlu zagranicznego	wykład	30/18	2
polityka personalna w administracji publicznej/zarządzanie kapitałem ludzkim i społecznym	ćwiczenia	30/18	2
programowanie rozwoju regionalnego i lokalnego/organy i instytucje zarządzania ochroną przyrody	wykład ćwiczenia	30/18	3
Razem przedmioty podstawowe i kierunkowe + specjalność ekonomia i zarządzanie w sektorze publicznym		960/672	93

Studia drugiego stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	łącznie liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Przedmioty podstawowe i kierunkowe		330/240	61
ekonomia menedżerska	wykład ćwiczenia	30/24	4
makroekonomia II	wykład	30/24	4
ekonometria i wnioskowanie statystyczne	wykład laboratoria	45/36	5
polityka interwencjonizmu państwowego	ćwiczenia	15/12	2
gospodarowanie kapitałem ludzkim	wykład	30/24	3
ekonomia międzynarodowa	wykład	30/24	4
rynek kapitałowy i finansowy	wykład ćwiczenia	30/24	4

Seminarium magisterskie	seminarium	120/72	35
specjalność ekonomia przedsiębiorstwa		165/99	19
metodologia ekonomii - projekt badawczy	ćwiczenia	30/18	4
metody oceny kondycji finansowej przedsiębiorstwa	wykład ćwiczenia	45/27	3
zachowania przedsiębiorcze/ekonomia środowiska	ćwiczenia	30/18	5
ekonomia inwestycji / zarządzanie projektami / ocena projektów publicznych	wykład ćwiczenia	30/18	5
nierówności społeczne a wzrost gospodarczy/bankowość centralna/ otoczenie instytucjonalne przedsiębiorstw/system bankowy UE	ćwiczenia	30/18	2
Razem przedmioty podstawowe i kierunkowe + specjalność ekonomia przedsiębiorstwa		495/339	80
specjalność ekonomia usług biznesowych		135/81	20
metodologia ekonomii - projekt badawczy	ćwiczenia	30/18	4
planowanie strategiczne	wykład ćwiczenia	30/18	4
ekonometryczne modelowanie procesów rynkowych	ćwiczenia	15/9	2
regionalne i lokalne uwarunkowania rozwoju	ćwiczenia	15/9	2
metody optymalizacji decyzji gospodarczych	ćwiczenia	15/9	3
systemy zarządzania jakością	ćwiczenia	15/9	2
public relations/analiza finansowa i audyt/ ocena efektywności projektów unijnych	ćwiczenia	15/9	3
Razem przedmioty podstawowe i kierunkowe + specjalność ekonomia usług biznesowych		465/321	81
specjalność gospodarka regionalna i lokalna		155/93	19
metodologia ekonomii - projekt badawczy	ćwiczenia	30/18	4
metody i techniki analizy regionalnej	wykład laboratoria	30/18	4
projekty i programy UE	ćwiczenia	20/12	2
gospodarka oparta na wiedzy	wykład	15/9	2
wielofunkcyjny rozwój gospodarki lokalnej / zrównoważony rozwój gospodarki regionalnej	wykład	30/18	4

planowanie rozwoju regionalnego/metody aktywizacji społeczności lokalnych	ćwiczenia	30/18	3
Razem przedmioty podstawowe i kierunkowe + specjalność gospodarka regionalna i lokalna		485/333	80
specjalność gospodarka finansowa i rachunkowość		135/75	17
metodologia ekonomii - projekt badawczy	ćwiczenia	30/18	4
programowanie i finansowanie rozwoju regionalnego	wykład ćwiczenia	30/18	4
analiza strategiczna inwestycji	wykład ćwiczenia	30/18	4
analiza ekonomiczno-finansowa II	ćwiczenia	20/12	3
strategie rozwoju przedsiębiorstw/relacje instytucji finansowych z biznesem/ekonomika usług publicznych	ćwiczenia	15/9	2
Razem przedmioty podstawowe i kierunkowe + specjalność gospodarka finansowa i rachunkowość		465/315	78
specjalność ekonomia i zarządzanie w sektorze publicznym		135/75	16
metodologia ekonomii - projekt badawczy	ćwiczenia	30/18	4
ekonomia wyboru publicznego	wykład ćwiczenia	30/18	4
zarządzanie strategiczne w instytucjach publicznych	wykład ćwiczenia	30/18	4
projekty i programy UE	ćwiczenia	20/12	2
instytucje sektora publicznego/etyka życia publicznego	ćwiczenia	15/9	2
Razem przedmioty podstawowe i kierunkowe + specjalność ekonomia i zarządzanie w sektorze publicznym		465/315	77

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych⁸

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Język niemiecki	lektorat	I	stacjonarne I stopień	niemiecki	30
Język francuski	lektorat	I	stacjonarne I stopień	francuski	12
Język angielski	lektorat	I	stacjonarne I stopień	angielski	154
Język niemiecki	lektorat	III	stacjonarne I stopień	niemiecki	16
Język francuski	lektorat	III	stacjonarne I stopień	francuski	24 (1)
Język angielski	lektorat	III	stacjonarne I stopień	angielski	122
Język niemiecki	lektorat	I	stacjonarne II stopień	niemiecki	31
Język francuski	lektorat	I	stacjonarne II stopień	francuski	19
Język angielski	lektorat	I	stacjonarne II stopień	angielski	49
Język rosyjski	lektorat	I	stacjonarne II stopień	rosyjski	20
Język angielski	lektorat	I	niestacjonarne I stopień	angielski	66 (2)
Język angielski	lektorat	III	niestacjonarne I stopień	angielski	23
Język angielski	lektorat	I	niestacjonarne II stopień	angielski	40
Program studiów II stopnia oferowany w języku angielskim (specjalność International Business-Cross-Cultural Aspect) obejmuje wszystkie zajęcia do realizacji w języku obcym.					
Zajęcia realizowane w Instytucie Ekonomii i Finansów w ramach programu Erasmus w roku akad. 2019/2020					

⁸ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Managerial Game (Strategical Project - Computer Simulation)	ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	angielski	38
International Marketing	ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	angielski	38
The Organization and Management of International Business	ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	angielski	38
Financial Markets and Investments Strategy	ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	angielski	38
Human Resource Management (Cross Culture Aspect)	ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	angielski	38
Trends in Economics	ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	angielski	38
E-business	ćwiczenia	letni	stacjonarne	angielski	38
International Finance and Banking	ćwiczenia	letni	stacjonarne	angielski	38
Marketing Strategy	ćwiczenia	letni	stacjonarne	angielski	38
Total Quality Management (TQM)	ćwiczenia	letni	stacjonarne	angielski	38
Sustainability and Corporate Social Responsibility	ćwiczenia	letni	stacjonarne	angielski	38
English in Business and Economics	ćwiczenia	letni	stacjonarne	angielski	38

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.). **(załącznik 1).**
2. Obsada zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim 2020/2021 **(załącznik 2).**
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021 dla każdego z poziomów studiów **(załącznik 3).**
4. Charakterystyka nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4 oraz opiekunów prac dyplomowych **(załącznik 4).**
5. Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności wskazanych w zaleceniach o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę oraz przedstawienie i ocena skutków tych działań **(załącznik 5).**
6. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych **(załącznik 6).**
7. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów **(załącznik 7).**
8. Pozostałe załączniki